

1685/86
FACULTATIS JURIDICÆ
IN ALMA UNIVERSITATE
MAGNÆ SÆCULARI
FRANCOFURTI
AD M. S. P. A.

DECIANUS
CHRISTIANUS THOMASIUS,

ad Lectiones Cursorias

Super Tit. ff. de Rei vindicatione

Die XXIII. & XXIV. Maij, hora pomerid. III.

Et Dissertationem Inauguralem

DE PROTESTATIONE JUS PRO-
TESTANTIS NON CONSERVANTE

D. XXIX. ejusd. mensis Horis Ante- & Pomerid.

DR. JOH. ANTONIO WALTHERO,

FRANCOFURTI

APUD JOH. G. SCHNEIDERUM

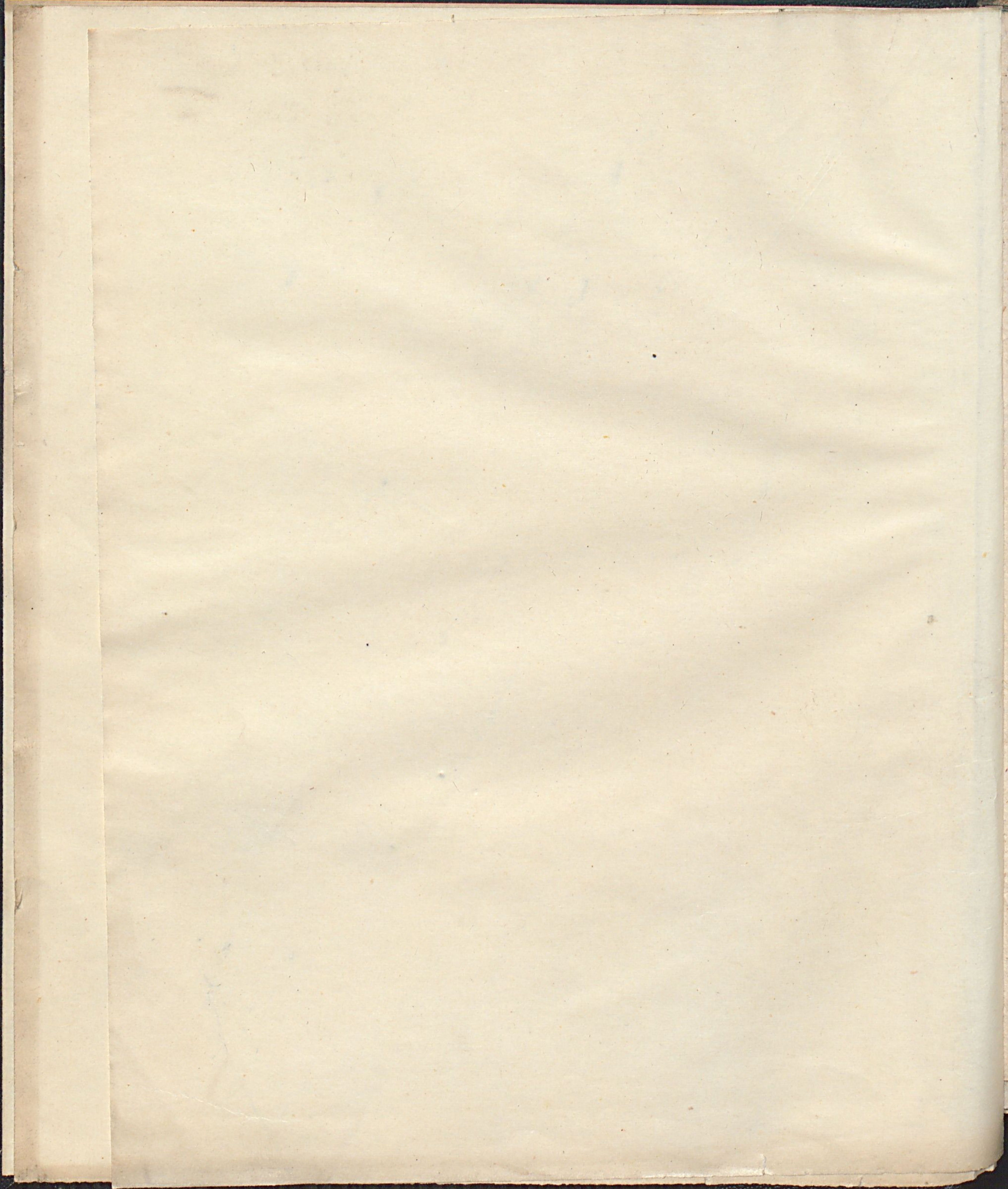
LIBRARIUM P. M. J. O. S.

1786

Super invit.

Moderante Deo Optimo Maximo
Rectore Magnificentissimo, Serenissimo Principe
ac DOMINO C. 24. num. 19.

DN. FRIDERICO
VVILHELMO

Electoatus Brandenburgensis Herede
&c. &c.

Consensu superiorum

Disputationem Inauguralem

DE PACTIS DOTALIBUS

ad Part. II. Tit. XI. artic. XI.

Juris Statutarii Hamburgensis

Dirigente

DN. CHRISTIANO

THOMASIO, Jcto

CONSIL. ELECT. BRANDENB. PROF. PUBL.
UNIV. FRIDER. SEN. & FAC. JURID.

h. t. DECANO

PRO LICENTIA

Summos in utroque jure honores & privilegia

Doctoralia ritè capessendi

Publico Eruditorum Examine submittet

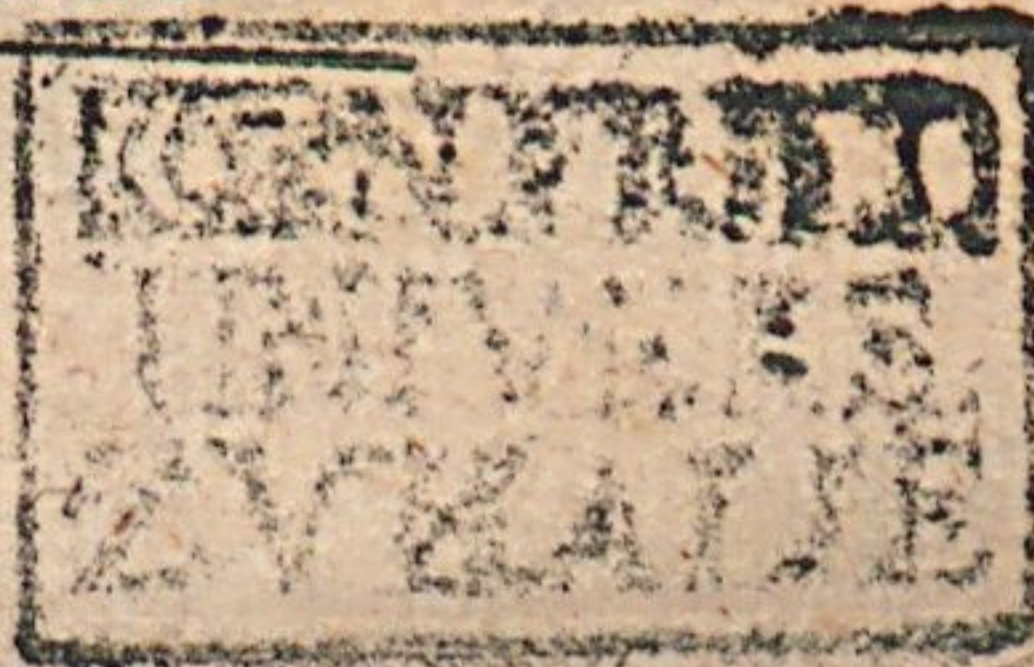
Autor

DIEDERICUS ANCKELMAN

Hamburgensis

d. 6. Apr. 1695. In Auditorio majori horis ante & pomeridianis.

HALÆ, LITERIS VIDUÆ SALFELDIANÆ.

Moderator Dno Quinto Maximo
Rector Magnificus
D. DOMINO
DN. FRIDERICUS
VILHELMUS

Electoris Brandenburgensis

DE FACTO DOCTOR

DN. CHRISTIANO

THOMASIO

CONSIL. ELECT. BRANDENB. HOE. TUBI.

UNIV. FRIDR. SEN. & SAC. JURID.

h. e. DECANO

PRO LICENTIA

summos in utroque iuris honores & privilegia

Doctoris sine spe

Publice Auditorii Examinis

FRIDERICUS ANCKERMANN

Magister

Mag. Fridericus Anckermann

Mag. Fridericus Anckermann

VIRIS

1179.

ILLUSTRIBUS, MAGNIFICIS, EXCELLENTISSIMIS, AMPLISSIMIS, NOBILISSIMIS ET CONSULTISSIMIS

DNN. CONSULIBUS

DNN. SYNDICIS

DNN. SENATORIBUS

DNN. SECRETARIIS

INCLYTÆ REIP. HAMBURGENSIS, ATQ; PATRIÆ PATRIBUS
DOMINIS PATRONIS, PRONOTORIBUS, FAUTORIBUS, respecti-
etive AFFINBUS ET COGNATIS

redevota mente,

omnigena reverentia,

& paratissimo obsequio

Venerandis, colendis atque suspiciendis,

Juris Statutarii Hamburgensis

Interpretibus Auctoritatis

hoc

Interpretationis Doctrinalis Specimen

Levidense

ceur

debitæ reverentiæ ac obedientiæ

monumentum

Devotissimo affectu

cum

ardenti omnigenæ felicitatis Voto

consecrat,

Dat, Dicat,

Dedicat

ILLUSTRUM, MAGNIFICORUM, EXCELLENTISSIMORUM,
AMPLISSIMORUM, NOBILISSIMORUM ET
CONSULTISSIMORUM

V. V. V. V. NOM. NOM. NOM. NOM.

Humillimus Cliens

Nec non
V I R O
EXCELLENTISSIMO, AMPLISSIMO, NOBILISSIMO,
ATQVE CONSULTISSIMO

DNO. THEODORO ANCKELMAN,

Jcto Celeberrimo,
CAUSARUM PATRONO GRAVISSIMO,
DOMINO PATRONO, PROMOTORI, FAU-
TORI ATQVE IATRUO

Patris instar
decenti pietate,
piâ fide,
fideli reverentia,
reverenti obsequio
diligendo, venerando, colendo ac suspiciendo,
huncce ingenii foetum,

eâ,
quâ decet submissâ veneratione,
offert,
&

Sacrum esse cupit
EXCELLENTISS. DIGNITATIS

Devotus Cliens

DIEDERICUS ANCKELMAN,

I. N. J.
SECTIO. I.

*Exhibens ipsum statutum, ejusque Versionem latinam,
ut & interpretationem Philologicam, Analyticam,
atque Historicam.*

*Juris Statutarii Hamburgensis Part. 2.
tit. XI. art. II.*

Wann Ehezarter zwischen Eheleuten seyn auffgerichtet/und von denen die zur Verpflichtung darzu erfordert/ seyn vollenzogen/ untergeschrieben und versiegelt/ so wird auch billig nach des einen oder andern Absterben/so wol zwischen dem nachgelassenen Ehe-Manne/ oder seiner Witwen/ und den Kindern/ die so wohl aus der ersten/ andern und dritten Ehe geböhren/ die Theilung nach dem auffgerichteten Ehezartern billig gehalten; und seyn so wol der eine/ als der ander darnach sich zu richten schuldig/ und ist damit der Witwen die Wahl zu dem Stadt-Rechte/ oder zu dem
A Ehe

Ehezärtern sich zu ziehen / hiemit benommen / sondern
muß dieselbe die Ehezärter folgen.

§. I.

*Generalia de officio interpretis . n. 1. seqq. Vox billich in statuto bis
repetita semel expungenda , n. 14. seq. Idem observatur de repeti-
tione vocum damit & hiemit / n. 20. Inconveniens est etiam
particula , so wohl . n. 21. seq. Et vox und mutanda
in als n. 27. seqq.*

- I** Vamvis Leges scire non sit verba earum tenere sed
vim & potestatem. l. 17. ff. de LLbus quæ voluntas et-
iam l. 18. & 19. ff. eod. l. 5. C. eod: item sententia l. 29.
ff. eod. l. 67. ff. de R. I. l. 5. C. de LLbus & mens anima,
ac ratio Legis l. 13. §. 3. ff. de excusat. tutor. l. 7. §. 2. in
f. ff. de suppellect. legat. & c. dicitur: dubio tamen omni caret, factu-
2 ro Legis interpretationem verborum quoque curam esse susci-
piendam. Ut enim taceam effatum Ulpiani in L. 6. §. 1. ff. de V. S.
3 quando verbum ex Legibus sic accipiendum ait, tam ex Legum
sententia, quam ex Verbis; vel illud ad considerationem verbo-
rum, & ex illis compositæ Orationis externæ Juris interpretem
adiget, quod id tantum, Jcto teste, perfectum sit, quod ex
4 omnibus suis partibus constat. l. 1. ff. de O. J. Quare cum Legis
scriptæ natura atque essentia tam mente sive sententia, quam ver-
bis absolvatur, interpretatio ejus non est perfecta, nisi simul &
voluntas & oratio probe perpendatur, examinetur, atque expli-
5 cetur. Imo ante omnia verborum esse rationem habendam, pa-
tet vel inde, quod hæc signa sint, & testimonium mentis, &
demonstrent voluntatem Legislatoris l. 7. §. 2. ff. de suppellect. legat.
l. 38. ff. de O. & A. ac tò esse dent rei. Baldus in L. ult. num. 4. C. de
suis & legitim. unde ni de signo prius constet, multo minus desi-
6 gnato constabit: arg. l. 1. §. 6. ff. de adilit. edict. l. 3. C. de fabricens-
ibus. libr. 11. Præterea cum istæ præfationes & libentius ac facilius
ad lectionem propositæ materiæ producere, & cum ibi veneri-
mus, evidentiorẽ præstare queant intellectum, inconveniens
esse interpretationem promittenti judicatur à Gajo in d. l. i. ff. de
O. J

O. J. omiſſis initiis atque faciliſſimis, atque illotis, ut cenſet, manibus protinus materiam interpretationis tractare. Præcipue 7
cum nec deſint Exempla Jctorum veterum puta Cujacii, Alciati, Hotomanni, Jac. & Dionyf. Gothofredorum, (add. Briffonium in libr. ſingulari ad L. Jul. de adulteriis, ubi propoſita Legge ſingula verba excutienda, iisque ex mente Jctorum congruam interpretationem accommodandam docet) ſatis demonſtrantia non parum ipſos occupatos fuiſſe circa externam Oratio- 8
nem & Scripturam qua Leges proponebantur. Vel ſolus Diſtorum titulus de Verborum Significatione luculenter id evincit, & Quintilianus libr. 5. cap. ult. in f. teſtatur, Jctis ſummum circa verborum proprietatem laborem eſſe, ac propterea Ulpianum ab hac diligenti verborum conſideratione *ὀνομασθένον* i. e. indagatorem nominum appellatum fuiſſe, ut apparet ex Athenæo libr. 14. de rat. Sophiſt. add. Cujac. 24. obſ. 39. in f. & in recit. ad l. 141. ff. de V. S. add. de hætenus dictis fuſius agentem Gæddaum in commentar. ad rubric. ff. de V. S.

Quibus omnibus ita ſe habentibus, & mihi molienti Inter- 9
pretationem art. 11. ex jure Statutario Patrio Part. 2. tit. XI. eam impositam eſſe neceſſitatem facile ſentio, ut priorem quidem verborum, poſteriore & potiore autem rerum atque mentis ſtatuto hoc compræhenſæ rationem habeam. ſec. Gæddaum l. c. in princ. add. Calvini Lexicon Juridicum in voce: Verbum; in ſin. ubi incip. verborum ſuperficiem. Magnif. Dn. Præſidem Inſtit. Jurisprud. div. l. 2. c. 12. §. 10
7. & 12. Quod ergo felix fauſtumque ſit, ac proſpere evenire ſummum Numen benigniſſime faxit! A precibus enim merito 11
exordior, cum univerſa tunc demum benegerantur, & competenter, ſi rei initium fiat decens & amabile Deo. Nov. 6. præfat. Et nihil recte, nihilque ſapienter homines auſpiciuntur ſine Dei immortalis auxilio, quod eſt fundamentum totius operis. can. cum Paulus 26. cauſſ. 1. qv. 1. can. 17. §. dicit. n. Apoſtolus. cauſſ. 26. qv. 7. add. l. 1. pr. C. de Vet. Jur. enucl. l. 1. & 2. C. de offic. Præſ. Prat. Afr. Quo 12
fundamento, à divinâ, ut ſupplex confido, benignitate jacto, ad rem ipſam propius accedam Statutum Civitatis Patriæ penitus aliquanto conſideraturus, Ut autem à levioribus ad magis ardua, à faciliſſimis ad difficiliſſima ſenſim progrediar, primum imbecillitates atque obſcuritates, quæ tam in Scriptura, quam
A 2 Oratio

- 13 Oratione emendanda sese offerunt, perpendam. Et quidem
Scripturam priori loco examinanti occurrit
- (1) lin. 4. & 9. repetita vox billig quarum alteruram super-
14 fluam esse, facile judicabitur. Nam licet quidem verba repetita
& geminata voluntatem enixam & constantem Latoris indicent.
Baldus in l. fructus C. de act. Emt. atamen id intelligendum de illis
tantummodo, quæ aliquid operari possunt, dum omnia verba,
quid operari debent. *l. 3. pr. ff. de jurejur. l. 109. ff. de Legat. 1. cap. s.*
15 *papa. 10. de privileg. in 6to.* Quoties vero vox quædam otiose ac si-
ne virtute operandi repetitur, tunc improbandam eam docet.
Roland. à Valle conf. 61. num. 16. & conf. 62. num. 31. & sequ. Cravetta
conf. 25. num. 3. aliique cum nec una Syllaba in Lege vel statuto su-
perflua & vacua debeat esse. gloss. verb. tanquam in cap. solita x. de
majorit. & obed. Baldus in rubr. ff. de contrab. Emt. qv. 9. Cravetta conf.
294. num. 3. & sequ. Cujus rei elegans Exemplum vid. in *L. 1. ff. quod*
16 *metus eaussa.* Quandoquidem ergo in statuto nostro vox billig
plane otiose ingeminatur, nec ullum effectum ejus repetitio ha-
bet, patet per Interpretationem Emendatoriam Grammatico
Criticam, sive scripturam ex Grammatica perfectione sermonis
immutantem, de qua videatur Excellentissimus atque Consul-
tissimus *Dominus Placcius Patriæ Civitatis Jctus celeberrimus, Do-*
minus Præceptor olim meus, per integrum fere sexennium lon-
ge fidelissimus, nunc Patronus atque Fautor omni honoris & ob-
sequii cultu æternum venerandus, in Jcti sui perfecti Edit. 2da, cap.
IX. §. 2. addit. XV. I. n. 3. alterutrum expungi, aut minimum pro
17 expuncto satis commode haberi posse. Nec est, quod quis for-
te exiltimet τὰ ἀόριστος figuram huic repetitioni subesse. Præter-
quam enim quod multis Rhetoribus ne quidem inter figuras τὰ
ἀόριστος numeretur, vid. *Voss. Instit. Orat. Libr. V. cap. 3. num. X. Excell.*
Domini Placcii Additamenta Rhetorica Mssta ad Kirchmanni Rudimenta
Rhetor. Libr. 3. addit. 10. figura hæc in se parum delectans inordina-
ta repetitione ob tædium inde facile metuendum vix usurpabitur,
nisi quoties cum simplicitate & affectu perturbante, nec ordinan-
di spatium & consilium relinquente Orator quippiam sit inculca-
18 turus. Unde in statutis nostris ex præmeditato consilio simplici
& plano stylo conscriptis eam depræhendi parum fit probabile.
19 Hæc de iterata voce billig dicta, applicari ac repeti multo magis
possunt, atque adeo debent, quando

(2) in

(2) in Statuto exhibito legimus lin. 10. particulam *damit* & lin. 12. *hiemit*. Quarum alterutram ob supra memoratas rationes merito delendam existimaverim, cum alterutra sola re-tenta lectio satis perfecta constet. Neque adeo dissimile iudicium est (3) de voce *so wohl*/quæ lin. 5. legitur. Hæc enim Particula relativa seu respectiva est, ac respicit aliam Orationis partem, comparatum & simile aliquod priori continentem vid. *Exempl. in L. 11. §. 3. ff. de injur. l. 57. ff. de judic. l. 18. l. 22. §. 1. ff. de usu & habit. l. 9. C. eod. l. 8. pr. ff. de V. S. ibique Gæddæum numer. 1. &c.* Hinc Festus *lib. 18. de Verbor. signific. in voce TAM* ait: TAM, (cui respondet Germanicum nostrum, *so wohl*) significationem quandam præpositivam habet, cui subjungimus QVAM. Quare quoties in Oratione quadam vocula TAM, sive Germanicum, *so wohl* reperitur, neque tamen in alia ejus parte sequitur particula QVAM aut, in Germanica lingua idem exprimens, *als*/sive explicite & expresse, sive implicite, i. e. si in eodem sermone plane nihil subsequatur, quod cum priori ejus sermonis membro comparari possit, patet Particulam hanc comparativam, sive respectivam superflue appositam esse, aut ex negligentia, vel præcipitantia forte Amanuensis cujusdam irrepsisse. Quod posterius in Articulo nostro contingere admodum facile potuit ob insequentem mox ejusdem particulæ iteratam repetitionem. Interim cum omni plane correlato careat, eandem ceu superfluum, & planè inutilem statuto nostro, per eandem, quæmodo adhibita fuit, declaratoriam, sive Emendantem Grammatico Criticam Interpretationem, ob dicta superius eximendam non immerito forte censuerim, ut & hac ratione perfectissima significatio scripturæ Legis Patriæ vindicetur. Denique

(4) circa scripturam hoc etiam notandum restat, quod & illud *so wohl* in lin. 6tâ extans superfluum videri posset, dum ejusdem correspondiva Particula *als* non subjungitur. Cæterum si textum penitus inspiciamus, de præhensu facile est, non deesse in illo revera, licet aliquomodo id lateat, quod particulæ isti *so wohl* respondeat, & quæ invicem æquiparentur. Ita enim legitur: *den Kindern / die so wohl aus der ersten / andern / und dritten Ehe geboren:* Nempe hoc vult statutum, quod mortuo altero conjugæ, inter superstitem viduum vel viduam & liberos ex pri-

mo & secundo *ÆQVE*, ac tertio matrimonio natos divisio secun-
 30 dum initas pactiones dotales fit facienda. Adeoque æquipara-
 re vult Lator liberos ex diversis matrimoniis natos, quoad
 divisionem hæreditatis parentum secundum pacta dotalia legiti-
 me inita faciendam, ita ut ex quocunque fuerint matrimonio
 31 progeniti, teneantur pacta dotalia à parentibus facta ceu nor-
 mam familiæ erciscundæ observare. Eam ergo liberorum æqui-
 parationem exprimit per voculam *so wohl* / cui an subsequens
 particula copulativa *und* satis respondeat, multum dubito. E-
 32 quidem apud Latinos hæ binæ particulæ *so wohl* & *als* recte o-
 mnino per *ÆQVE* & *AC* (De formula veteribus usitata tam jure
 legeque vid. Calvin. Lex. Juris. & Richter de signific. adverbior. utroque
 in voc. tam) efferuntur, an vero germanicæ linguæ genius id pa-
 riter admittat, ut in Oratione respectiva loco *als und* ponatur,
 33 vix meminerim. Imo stylus vulgaris & communis germanicæ
 loquentium usus.

Quem penes arbitrium est, & jus & norma loquendi,

prout canit Horatius de arte Poetica vers. 72, add. l. ab eo. 7. f. ff. de sup-
 plect. legat. ej⁹ modi locutionem respuere atq; rejicere videtur, dū
 experientia docet quoties particula relativa *so wohl* præcedit,
 semper eandem insequi alteram correspectivam voculam, *als*.
 34 Quæ omnia me movent, ut in statuto nostro *to und in lin. 7.* in
als convertendum firmiter credam, ut hic quoque planus atque
 perspicuus quam maxime fiat sermo eadem iterum declara-
 toria Interpretatione, sive Critica Emendatione, sed substituen-
 te potius quam expungente. Qua in superioribus merito con-
 tentus eram, ut minori correctione majorem evitarem ex reg.
 315. & 318. Excell. Domini Placcii Ict. perfect. Cap. 11. §. 8. & rectæ ratio-
 ni consona communi Criticorum doctrina.

§. II.

*Per vocem erfordert: non intelligi requisitos de facto, nec de
 jure & facto simul, sed solum de jure.*

HÆc de scripturæ imperfectionibus, earumque emendatio-
 ne per Interpretationem Emendatoriam Criticam Exter-
 1 nam tradidisse sufficiat. Sequitur ut perpendam Orationem
 ipsam, & in illa latentibus imbecillitatibus remedium quæram.

Hic

Hic autem præcipue consideranda merebitur æquivocatio vocis
 erfordert *lin. 3.* utrum intelligenda de requisitis jure, an factò
 vel utroque? Equidem si secundum Leges Grammaticas Oratio- 2
 nem æstimem pro omnibus pronunciandum erit, cum gramma-
 ticus usus ista omnia admittat. Sin vero mens Legislatoris in- 3
 quiratur, statutum per Interpretationem Mentalem sive Hyper-
 criticam perfectivam, electitiam *de qua Excell. Dominus Placcius*
ICri perfecti cap. 9. §. 7. addit. 16. ad solos DE JURE requisitos erit,
 restringendum, tum ut Legi nostræ perfectio sua constet, *l. in*
ambiguis. 19. ff. de LLbus & à summa videatur prudentiâ profecta,
 tum quod reliqui bini sensus singuli suis non destituantur imper-
 fectionibus, aut Legem illis laborare faciant? Etenim 1. si re- 4
 quisitos de factò tantum hic intellectos quis velit, inepta erit &
 sibi contraria lex, quæ non requirendi jure, ut requirantur, exi-
 git. Præterea cum non probabile sit Legislatorem voluisse, 5
 quoslibet fortuito requisitos & præsentis sufficere ad validita-
 tem & obligationem pactorum dotalium, sed illos de quorum
 præjudicio in illis pactionibus ageretur, (qui quales sint, infra
 tractabitur *sect. II. ad verb. requiruntur,*) non contra ejus volun-
 tatem Oratio intelligetur. *Excell. Dominus Placc. l. c. c. 9. §. 2. reg.*
 150. Præcipue cum observantia fori & consuetudo optima Le- 6
 gum interpres *l. 23. l. 37. ff. de LLbus* abunde testetur non quosli-
 bet requisitos sufficere, prout etiam caussa Hinschen Erben con-
 tra Hinschen Witwe Anno 1683. ventilata edocet: qua de re
 inferius pluribus. Pariter 2. neque de requisitis tam jure fa- 7
 ctòque statutum nostrum explicari poterit, ne aliud inde oriatur
 absonum. Si enim requirendi jure ut requirantur præcise, 8
 de factò quoque, opus esset, sequeretur, quasi oblatis sponte
 ac vel alterutri parti invitæ, eo minus obligationi requirantur,
 & si pacta subscribant atque subsignent, nihil agant. Quod 9
 enim de solennitate substantiali alicujus actus est, id si omitta-
 tur, ipse actus ipso jure nullus efficitur. *l. 9. §. 3. vers. nam. ff. ad exhibend. l. 8. §. 17. ff. de transaction. Baldus in l. comparationes num. 5. vers.*
tertio oppono. C. de fid. instrum. aliique Restat proin, ut de solis 10
 requisitis jure textum nostrum interpreter, cum ita perfectissi-
 mus eruatur sensus, Legislatoris voluntati consonus, dum nec
 actus frustraneus præcipitur, nec quilibet forte requisiti ad hoc
 ut valeant pacta dotalia sufficient, nec referet, utrum jure
 requi-

requirendi speciatiim rogentur, an ultro sese ad confirmandas
pactiones dotales offerant.

§. III.

Statuti de pactis dotalibus translatio Latina.

1 HÆc notatu æque ac emendatu circa Scripturam & Oratio-
nem digna visa sunt, quibus absolutis ulterius pregreior
ipsius statuti Versionem, toti dein Dissertationi fundamentum
præbituram, exhibiturus.

2 „Si Pactiones nuptiales inter conjuges factæ sunt, & ab illis,
„qui ab obligationem (sive validitatem, confirmationem) ea-
„rum de jure requiruntur, sunt subscriptæ & obfignatæ; tunc
„etiam post unius alteriusve obitum, inter superstitem maritum
„aut viduam, & liberos ex primo, secundo, tertio Matrimonio
„prognatos, divisio secundum facta pacta dotalia merito pera-
„gitur; Suntque utrinque hæc observare obstricti ac eo ipso Vi-
„dux Electio ad statuta vel pacta dotalia se alligandi ademta est,
„est, sed oportet ipsam dotales conventiones sequi.

§. IV.

*Statuti interpretatio analytica, seu resolutio in
propositiones.*

1 Hanc Patriæ Civitatis Legem qui accuratius paulo pensitave-
rit, facile observabit, alium insuper præter supra jam no-
tatos in eadem depræhendi defectum, Legibus omnibus ex ser-
mocinatione multa & plures propositiones continente compositis
2 communem. Nimirum cum de lege quavis ante omnia extra
dubium sit, eam esse Propositionem. *Excell. Dominus Placc. cit.
l. cap. 3. §. 3. Illustris Dominus à Felde Element. Jur. Universi Part. 1. cap.
5. §. 16. & 18. patet simul, si id, quod pro Legge venditatur à pro-
positionis natura recedere contingat, Legem ipsam inde im-
3 perfectione aliqua involvi. Recedit autem inter cæteros mo-
dos à Propositione Lex, si plures ipsa contineat terminos, quam
qui ad unam requiruntur Propositionem. *Excell. Dominus Placc.
4 c. l. cap. VI. §. 7.* Quod ipsum in statuto nostro accidere cum
manifestum sit, & huic malo medelam afferre operæ pretium
erit*

erit futurum. Fiet autem hoc quam optime, si ope Interpretationis Analyticæ, (de qua, nunquam sine summa veneratione in partes mihi vocandus Excell. Dominus Placc. l. c.) terminos (qui quidem hic non sunt ratio Legis sed eandem τ& inesse vel non inesse, rationem cum prædicato obtinent) statutum hoc conficientes, resolvam, ab invicem separem, & propositiones singulas in formam Logicam redigam. Hic ergo primum propositiones simpliciter, prout in textu leguntur, exhibebo, dein easdem Categoricalas Universales sistam ductu accuratissimæ in hoc genere Logicæ Jungianæ resolutas, & Logica sua simplicitate citra occultationes formæ genuinæ, sive crypses non plane obvias & quotidianas cuique vel indocto agnoscendas exhibendo. Imo earum etiam æquipollentes aut complexas sive implicite compræhensas propositiones, explicite quatenus opus aut utile videbitur, apponam. Unde argumento Legis citandæ deinde tanto clarius suam approbent deductiones inde factæ rationem. *vid. Excell. Domini Placcii ICti pers. cap. VI. §. 1. num. 6. 7. & §. 7. n. 10.* Hæ propositiones sive Enuntiationes itaque sic habent.

I. Si Pacta dotalia inter Conjuges facta & ab illis qui ab obligationem eorum requiruntur, sunt consummata, subscripta & obsignata, tunc divisio bonorum post alterutrius conjugis obitum inter superstitem & liberos ex quocunq; Matrimonio natos, secundum illa merito peragitur.

Hæc Propositio in se spectata indefinita *vid. Jung. Logic. Hamburgens. l. 2. cap. 4. §. 33.* imo hypothetica *Jung. c. l. c. 13. §. 9.* ad definitam & Categoricalam reducenda non fiet universalis (qualiter tamen omnes indefinitæ regulariter accipiendæ *Dominus Feldeus Tr. de Scientia Interpret. P. 2. Libr. 1. cap. 2. membr. 2. art. 1. n. 6.* ubi Exemplum ex l. 98. ff. de Legatis. 3. suppeditat.) apposito solo signo universali, nisi subjectum de pactis dotalibus per omnia legalibus restringendo accipiatur. Quo factò talis erit:

Omnia pacta dotalia inter conjuges legitime facta, & ab illis &c. obsignata, operantur ut bona relicta defuncti conjugis inter superstitem conjugem, & liberos (imo his deficientibus reliquos hæredes ejus, prout infra docebitur) secundum illa dividantur. Quæ enuntiatio etiam exclusiva hic habenda, ut in omni Lege definiente vel determinante præcise requisita vel naturam negotii alicujus aut actus. Ubi non expressa hoc ipso exclusam

0511
cententur, & argumentum à negativa Legis affirmantis valide
ducitur. Erit ergo exclusiva hæc talis

Sola pacta dotalia per omnia legalia, & ab illis &c. obfignata operantur ut &c.

Ejus complexa, sive implicite contenta & compræhensa hæc porro est.

O Pacta dotalia, quæ operantur ut defuncti bona secundum illa dividantur, illa sint oportet per omnia legalia, &c. Cui contraponetur, sive æquipollebit hæc per contra-positionem v. Jung. Log. l. 3. c. 3. §. 10. & seqq.

Quæcunque pacta dot. non sunt per omnia legalia, non sunt consummata &c. illa non operantur ut divisio bonorum secundum illa peragatur.

11 II. Si Pacta dotalia inita & consummata sunt, tunc æque unus ac alter contrahentium sunt obstricti eadem observare.

12 III. Si pacta dotalia inita & consummata sunt, tunc viduæ Electio adempta est, ad Pacta dot. aut ad Jus statutarium confugiendi.

13 IV. Si Pacta dot. inita & consummata sunt, tunc oportet viduam illa præcise sequi.

Quæ Propositiones quandoquidem eandem cum prioribus habent naturam pariter ac illæ sient Catagoricæ Universales. h. m.

O Pacta dot. legitime inita & consummata sunt ab omnibus eadem contrahentibus observanda.

O Pacta dot. legitime inita & consummata adimunt viduæ (imo generaliter defuncto altero conjugè, superstiti conjugi & successuris heredibus) Electionem ad Pacta dot. vel jus statutarium confugiendi.

O Pacta dot. legitime inita & consummata faciunt viduam (& generaliter omnes heredes) illa sequi oportere.

Quomodo autem ex istis propositionibus exclusivæ fieri, quomodo dein inverti, & qualem demum contra positionem admittere possint, priores binas cum his comparaturo, Logicaque præcepta adhibituro facile liquebit.

Loda

Loca parallela statuti varia. numer. 1. seqq. Varia Lectio & declaratio Part. III. tit. 1. art. 18. juris statutarii num. 4. seqq. Origo Statuti de P. D. Mores antiqui Germanorum n. 13. seqq. Hodie subscriptio sola sufficit. numer. 20. Harmonia statuti cum aliis juribus & statutis Germanicis. n. 21. seqq. ac Legibus antiquis. n. 32. seqq.

HAETenus tradita argumentum statuti ante oculos nobis fi- 1
stunt, quod ad unicum summum Caput non incommode
revocabitur. Nempe Pacta dotalia legitime inita & consummata
præcise sunt servanda.

Jam necessarium videtur ex monitu Gaji atque Pomponii 2
in l. 1. & l. 2. pr. ff. de O. I. Patriæ Legis originem atque Processum,
& quæ alia ad Historiam statuti facere poterunt paucis demon-
strare. Et quidem initio inquiram loca Parallela juris statutarii 3
Recessuumve aliorum Hamburgensium huc pertinentia. Inter
quæ occurrit.

1. *Stat. P. 2. tit. XI. art. 12.* disponens quod conjugum alteru-
ter post factas pactiones nuptiales testamentum ordinaturus, in
ultimo suo elogio pactionibus ante initis & consummatis præjudi-
cium facere aut derogare plane nequeat.

2. *Stat. P. 3. tit. 1. art. 18.* quando conjuges bona sua sibi invi- 4
cem donant habituri scil. communionem bonorum deficientibus
liberis, nec quisquam huic donationi intra annum contradicit,
tunc eadem valere jubetur. Cui statuto, prout idem in Libro 5
statutorum impresso exhibetur, omnino consonat *Mssus Codex de*
anno 1497. tit. K. five X. art. 5. Inferioris Saxonix Dialecto conce-
ptus ita sonans :

War eine Fraue und ein Mann syn / de ere Gud thosamen
the geben / unde se nene Kinder hebben / unde wedderspreket de giste
nemmende binnen Jahr und Dag / so schal de giste tho rechte ste-
de wesen. War avers de giste byspraket / de schal se binnen Jah-
re und Dage unstedde maken / mit vullkamener angestelter Klage /
darop der Raht mag beschecken / und recht sprecken nachmahls
want em belevth.

A quo non nihil differt *Vetustissimus Codex membranaceus* 6
B 2 de Anno

de Anno 1270. quem Excell. Dominus Placcius possidet, in quo statutum hoc ita legitur C. five tit. III. art. 9.

So war ein Mann u. ein Browe sint / the ere Goet tosamme gebet / und se nene Kindere ne hebbet / u. wethersprecht the gift nemende binnen Jar und Dage / the gift scal tho rechte stede wesen / it ne si also / that the negesten Brint buten Landes si / und thar en hebet he sine Clage nicht mede verlaren : So we aver the gift bispreket / the scal se binnen Jar u. Dage unstede maken.

Cum qua lectione concordat Codex Anni 1277. nisi quod loco binnen Jar und Dag habet by Jahr und by Dag utrobique.

7 Cæterum hoc loco nec illud prætermittendum videtur quod modo citatus art. 18. in reformatoriis notis Domini Vincentii Garmieri J.Cti & Proto Syndici Hamburgensis meritissimi, aliquomodo immutatus atque declaratus sit. Et licet quidem hæ notæ nunquam promulgatæ sint, aut publica auctoritate confirmatæ, at tamen cum multâ J.Ctorum celebriorum Patriæ Civitatis Praxi exploratum sit sæpissime easdem in judicando observari, non pigebit ex Mssto ipsius eandem adscribere.

9 Wann ein Frau und Mann seyn / die ihr wohl-gewonnenes Gut / so sie seho haben / und künfftig erlangen möchten / zusammen geben / dieselbe Gabe sol stet und kräftig seyn / da sie aber ihr Erbgüter durch ein reciprocum Pactum, oder letzten Willen einer dem andern vermachen würden / und dieselbe Gabe niemand binnen Jahr und Tag nach auffgerichteter Vergleichung / oder woferne solches durch ein Testament geschehen in Jahr und Tag nach des einen Absterben widersprechen würde so soll auch solches stete gehalten werden.

10 3. P. 3. tit. III. art. 2. præcipiens quod si liberi certis bonis à parentibus dotati sint, ac ipsi cum duobus proximioribus cognatis tempore contracti matrimonii iisdem contenti sint, postea cum fratribus sororibusve suis reliquis in bonis parentum non succedere, nisi aliud pactum atque conventum sit. *conf. stat. 3. IV. 2.*

11 4. P. 3. tit. III. art. 8. & 10. qui expressis verbis disponunt, quod jura successionis ab intestato nullum sibi locum vindicent, quoties Pacta dotalia successionis modum & formam determinant.

Hiscæ Libri statutarii locis adjungi merebitur

12 5. Rec. de anno 1603. art. 15. ubi dicitur, quod quoties foemina, vel

vel luxuriæ ergo, vel in præjudicium legitimorum heredum nu-
bat, maritus eandem in matrimonium ducturus cavere debeat,
de non imminuendis aut consumendis bonis ad uxorem perti-
nentibus; & in fine dein additur: Quicquid maritus occasione
horum bonorum acquisirit, aut in pactionibus cum cognatis
uxoris initis sibi reservavit, eo libere fruatur.

Perſpectis ita locis Jurium Hamburgensium parallelis, quæ ¹³
statuti nostri fuerit origo quæ insequentibus temporibus muta-
tio ejus conatigerit vel per mandata subsecuta, vel per consue-
tudinem indagandum foret: sed ut verum ingenue fatear, nil
quidem certi hic definire habeo, cum in veteribus statutis nihil
de hoc argumento reperiatur, & reliqua Historica monumenta,
expresse hac de re agentia deficiant. Interim si conjecturæ & ¹⁴
præsumptioni locus sit, dicendum videri potest, statutum hoc ori-
ginem suam traxisse ex antiquorum Germanorum moribus atque
instituti. De his enim ex Tacito de moribus Germanorum constat, ¹⁵
quod cognatos & propinquos ad vocaverint quando Matrimonia
inibantur. Quippe dotem, inquit Tacitus non uxor marito, sed ¹⁶
uxori maritus offert. Intersunt parentes & propinqui, ac munera probant.
Imo non obscure innuit Tacitus cognatos sæpissime in consilium ¹⁷
adhibitos, eorumque non exiguam fuisse reverentiam, dum
de adulterii rea tradit, quod accisis crinibus nudatam coram pro-
pinquis expellat domo maritus: & paulo post: Quanto plus propin-
quorum, quo major affinium numerus, tanto gratiosior senectus, nec ul-
la orbitatis pretia, suscipere tam inimicitias seu patris seu propinqui, quam
amicitias necesse est. Hæc Tacitus: Interim cum ad modum pro- ¹⁸
babile sit, (quemadmodum magis etiam ex illis quæ in fine hu-
jus Sphi ex Lindenbrogio subnectam, patebit) hos mores Ger-
manorum ad ea usque tempora (Seculum nempe XIII.) quibus
Majores nostri statuta Patria condiderunt permansisse; videtur
quoque quod hac consuetudine moti Pacta dotalia non ante con-
summata fore sanciverint, nisi à Cognatis & propinquis fuerint
subscripta atque obſignata. Quod vero eadem insuper adeo ¹⁹
ſtrictè observanda præceperint, id naturalem ipsis dictitasse æ-
quitate dubio procul est. De Cætero Lege hac à Majoribus ²⁰
rogatâ, insequentibus temporibus eandem vel per mandata ab
Amplissimo Senatu promulgata, vel per Decreta in Spectatissimo
Conventu civico confecta, vel per contrarias consuetudines

immutatam esse dici non potest, cum experientia doceat, ea in
 in viridi adhuc esse observantia, nisi quod sola subscriptio hodie
 sufficere ac obfignatio ab usu recessisse videatur, quemadmodum
 ex variis Instrumentis authenticis olim à me inspectis observavi.

21 Restat nunc ut brevibus etiam speculer, quomodo vicinarum
 gentium & Civitatum l. 32. pr. ff. de LLbus l. 34. ff. de R. I. jura sta-
 tuto nostro vel congruant, vel ab eodem discrepent, & quid
 certi inde forte de statuti nostri origine colligi queat, perpendam.

22 Hic autem à Jure Saxonico non immerito forte initium fa-
 ciam, cum illud & antiquitate & famæ celebritate nec non mul-
 tarum adeo gentium approbatione ac observantia præ reliquis

23 sese commendat. Hoc ergo sive antiquum, sive recentius
 spectemus plane Legi Patriæ consentit, quippe ita glossa ad
 Weichbild art. 22. pag. 42. col. 2. Gelobet ein Mann seinem Weibe
 vor dem Hochzeit. Leut in eine Morgengab / er bestetige die Morgengab
 vor Gericht oder nicht / das Weib behält die Morgengab auff
 den Heiligen (i. e. juramento obtinet mulier morgengabam.)
 und die Gewehr / da die Morgengab auffgegeben was / mit Gezeugen
 billicher und mit mehrem Recht / wenn sie des Mannes Erben
 davon gewessen mögen / ut Landr. art. 20. ubi hæc habentur :
 Morgengab (i. e. dasjenige welches der Mann seinem Weibe des
 Morgens giebet / nicht aber die Gab / welche der Hochzeit halben
 geschiehet / prout exponit glossa add. art. 20.) behält das Weib auff
 den Heiligen ohn Zeugnuß. quod latine ibidem ita vertitur : Dotem
 mulier obtinet cum juramento sine teste : ut vel hinc colligas pri-
 scorum Germanorum morem, (cum quo etiam concordarunt
 Wisigothorum aliorumque ritus ut videre est ex Legibus ipso-
 rum antiquis, quas exhibet Lindenbrogius in Codice Legum antiqua-
 rum & quidem Wisigothorum l. 3. t. 1. l. 5. tit. 2. l. 8. & lib. 4. tit. 5. l. 2.
 lib. 5. tit. 2. l. 4. adde app. eund. ibid. formul. sollennes num. 75. & seqq.)
 quem supra ex Tacito num. 16. retuli, quo dotem non uxor marito,
 sed uxori maritus offerebat, etiamnum tempore conditi Juris

24 provincialis viguisse. Hæc ex Jure Saxonico antiquo : Cla-
 rius vero etiam jus recentius Electorale cum statuto nostro con-
 venit, quando in Part. 2. const. 42. à Serenissimo Saxone dispositum
 legim⁹, quod pactis dotalibus factis ea ante omnia sint observanda,

25 & in judicando attendenda. Sed ex Saxonia in Electoratum Bran-
 deburgicum transiens, egregiam certe cum statuto nostro ibi-
 dem

dem deprehendo Harmoniam, siquidem in *Brandenb. El. Erbs*
fais Ordni de 1527. tit. prim. §. was in. 2. & in Verbest. Cammer
G. O. Colon. de 1592. p. 2. t. pr. & p. 3. t. 4. non modo pactiones dota-
 les servandas esse præcipitur, sed & superstes conjux post obitum
 alterius variare posse statutum eligendo, negatur. *vid. Giesebert.*
Peric. statut. 2. ad art. 34. num. 248. In Holsatia quid obtineat, cum 26
 hæc, (siquidem olim me ita audivisse recte memini,) Imperii
 jure communi utatur, infra dicetur, ubi statutum nostrum cum
 Jure civili comparabim⁹. Interim hoc ex *Giesebert. l. modo cit. constat.* 27
 Ditmarforum non modo antiquum *Land R. N. i. e. librum pro-*
vincialemspt. de anno 1447. van fry. 20. art. 4. ed. in fol. anno 1485.
& in 4to 1539. sed & Jus Provinciale novissimum promulgatum anno 1567.
Eiderstadenium, Land Recht de anno 1572. tit. van Bruht 38 §.
fm. Friderichsstadensium Stadt-R. de 1633. p. 2. s. 2. tit. de mut. 2. art.
pr. & t. de hered. 4. art. 10. & 11. & t. de dote. 19. art. waun. 3. Husu-
mente Stadt R. de 1608. p. 2. tit. 17. pr. Luneburgensium *Stadt-*
Recht. art. ob ein. 8. aliorumque multorum populorum jura sta-
 tutaria, quæ collecta *vid. ap. Giesebert. l. c.* cum statuto nostro idem
 disponere ac primam pactorum dot. ante portionem etiam statu-
 tariam rationem haberi velle. Pariter Bremæ secundam notam, 28
 ibidem consuetudinem conjuges quando in pactis dotalibus a-
 liud conventum est, ex statuto sibi non succedere, notat *Koch in*
Collatione differentiarum Jur Civilis, Saxonici, Bremensis & c. sub tit.
Pacta de universali successione. add. ex Giesebert. Bremer Ridder-R.
de 1577. Lubecensium denique jus, quamvis expresse nihil de 29
 conventionibus nuptialibus definiat: attamen juris illius inter-
 pres celeberrimus *Dominus Mevius ad Part. 2. tit. 1. num. 98. & seqq.*
& ad tit. 2. art. XII. num. 363. & seqq. satis innuit, & horum pacto-
 rum non exiguum Lubecæ esse usum. Imo cur operose adeo fin- 30
 gularum gentium Jura inquiri, cum Teutoniæ universali consue-
 tudine Pactiones dotalis, etiam si dispositione Juris communis
 non nitantur, valeant. *Treutler. vol. 2. disp. 7. §. 7. a. & Bachov. ad b. l.*
Struv. Syntagm. Jur. Civ. Exerc. 30. §. 19. Hahn. ad Wesenbec. Paratitl. ff.
de pact. dotal. num. 4. verb. tamen moribus passim. Carpzov. Jurisprud. for.
P. 2. const. 43. def. 1. num. 1. & Ddres hodie communiter. Quæ univer- 31
 salis Germaniæ consuetudo non parum me movet, ut existimem,
 eam antiquissimis temporibus exortam ad nostra usque tempora
 perdurasse, nec jure Civili in Germaniam introducto (quo
 ejus-

221
ejusmodi pacta dotalia, qualia apud Teutones frequentantur,
prohibentur,) ob summam suam æquitatem tolli potuisse, præ-
cipue ubi demum diversarum gentium Legibus particularibus
jam compositis, in scriptis adeo eadem erat consignata, & expres-
32 so Llatorum consensu approbata. Cujus rei adeo multa in anti-
quis diversorum Germaniæ populorum Legibus vestigia depræ-
33 hendere licet. Ita enim in LLbus Alemannorum, quas *supra*
ciatus Lindenbrogius in Cod. LLum antiquarum exhibet & tempore
Clotarii Francorum Regis adeoque Sec. VII. compositas ex pro-
logo earum constat. l. LV. legitur. *Si quis liber mortuus fuerit, & ve-*
liquit uxorem sine filiis aut filiabus, & de hereditate exire voluerit, & nu-
bere alii sibi coequali, sequatur eam dotis legitima; & quicquid paren-
34 *tes ejus legitime placitaverint.* Magis vero perspicue idem ex-
primitur in Legibus Ripuariorum ab eodem Lindenbrogio publicatis,
ubi l. 37. hæc habentur: *Si quis mulierem desponsaverit, quicquid ei per*
tabularum, seu chartarum instrumenta conscripserit, perpetualiter incon-
35 *vulsus permaneat.* Porro in Legibus Saxonum quas etiam tres Nor-
dalbingorum populos, Sturmarios, Holfatos, & Thietmarsos
observasse *Helmoldus in Histor. Slavor. lib. 1.* asserit, apud sæpe lauda-
tum Lindenbrogium depræhenditur l. 7. quod qui viduam ducere velit,
offerre debeat tutori pretium emtionis ejus (nempe more antiquo ma-
riti uxores sibi emere soliti: qua de re vestigia in his LLbus anti-
quis passim & *Brissorius in pecul. tract. de ritu nuptiarum* videri mere-
tur) consentientibus ad hoc propinquis ejus. *Si tutor abnuerit, conver-*
36 *tat se ad proximos ejus, & eorum consensu accipiat illam.* Denique
generatim *Carolus Magnus & Ludovicus Pius in Capitulis apud eundem*
Lindenbrogium libr. 6. cap. 147, Pacta vel placita quæ per scriptu-
ram legitime ac justissime facta sunt, dummodo in his dies vel
annus sit evidenter expressus, immutari non permittunt, sed ve-
tant filio vel heredi contra priorum justam aut legitimam defini-
tionem venire, quia juste repellitur præsumptio illius, qui facta
seniorum injuste conatur inrumpere: ut legitur *cap. seqv. 148.* His
37 antiquorum Teutonum Legibus addi omnino merentur instru-
menta donationis inter virum & uxorem bina, ac constitutio-
num dotis, quæ revera nil aliud quam pacta dotalia sunt, & con-
spiciuntur in *formulis solennibus à Marculpho tempore Landerici*
Papæ collectis, & à Lindenbrogio nostro editis num. 49. 50. 75. 76.
38 *77. 78. 79. & 80.* Quæ cum ob prolixitatem suam verbotenus
hic

hic exhibere nolim, vel hæc inde excerptisse sufficiat: quod in scripturâ hæc pæcta redigi necessum fuerit, quod hæredes eadem impugnare, nisi sub pœna certa fisco & superstiti conjugii solvenda nequiverint, denique quod propinquorum etiam consensum adhibuerint. Quæ omnia hucusque tradita in eam me adducunt³⁹ opinionem atque sententiam, ut statutum patrium priscis Germanorum institutis atque bonis moribus, qui apud ipsos plus valebant, quam alibi bonæ Leges; teste Tacito de morib. German. & hinc ortæ consuetudini expressis dein Legibus approbatæ originem suam debere firmiter credam.

SECTIO II.

Notas reales ad Intellectum statuti facientes, & naturam Patrimoniorum dotalium exponentes continens.

Hætenus Statuti externâ oratione, argumento item atque Historia considerata, è re futurum videtur, ut indagetur, quis nucleus sub verborum cortice lateat, sive quæ oratio interna & conceptus mentis per externam orationem repræsentetur. Quod ipsum vix commodius fieri posse arbitror, quam si ἐξήγησις quamdam Statuti proponam. Ita enim singula fere verba quid denotent, ponderare atque examinare licebit.

SI

denotat hæc particula exceptionem à regulâ.

Notanter Lex patria orditur à vocula Si, indicans scilicet conditionem aliquam probe attendendam, ita ut hac existente diversum quid ab eo quod alias regulariter fit, sequatur. Nempe regula in Libro Statutario nostro est, vid. Statut. 3. III. 8. quod conjugum altero deficientibus liberis defuncto, superstes ex prædefuncti bonis relictis, deducto pro rata pri⁹ ære alieno, vidua semissem, viduus verò bessem capiat. Hoc regulariter in civitate nostra obtinet atque servatur. Sed quod in trito omnibus axiomate dicitur: Regulam nullam tam firmam esse, quæ non patiat exceptionem, illud & hic oppido depræhenditur, siquidem propositæ in Jure Statutario regulæ illico subnectitur Exceptio in verbis: *Es wäre dann in der Eheberedung ein anders beliebet/auf welchen Fall ic. nisi in patris dotalibus aliud conventum, quo casu &c.* Ut ergo omnibus liqueret quid illo casu, illave conditione, quoties nimirum conventiones

tiones nuptiales conjuges fecerunt, existente, juris esse debeat, hinc Majores presentem Legem nostram rogarunt, & proposita Particula *Si* conditionem illam determinarunt.

PACTA DOTALIA.

Pactorum dotalium Synonyma Germanica. Autores de pactis dotalibus, Pactorum Dot. definitio nominalis & realis. Jure Hamburg. P. D. non sunt per modum ultima voluntatis. Matrimonium est contractus. Exponuntur reliqua verba definitionis. Divisiones P. D. aliena & congrua. Qui faciant P. D. Eorum Affinia.

Germanicè Ehezarter ut hic, alias Eheberedungen *ut Stat. nri. 3. III. 8. Ehestiftungen. Constit. Elect. Sax. P. 2. const. 43. Ehepacten. Lauterb. comp. Jur. ff. de pactis dotalibus, Heyraths Abschied, Heyraths Pacht. Besold. thes. Pract. Ehe-Recess. Dilber. addit. ad Besold. Heyraths. Beschreibung, Heyraths. B. ieff. in Reformat. Francof. ad Moen. p. 2. tit. 3. §. apud Wehner. Observ. Pract. voc. Ehemann, Ehefrau, Heyraths. Ured. Authai Supplem. ad Observat. Pract. Wehneri voc. Ehezarter.* De Pactis dotalibus agit Statutum nostrum: De Pactis dotalibus aget & Dissertatio præfens. Equidem argumentum hoc multi subinde Doctores prolixis sæpe voluminibus pertractarunt. Ut enim silentio præteream, qui incidenter de themate hoc scripserunt, quantus quæso est ipsorum numerus, qui ad tit. ff. & C. de pact. dot. commentati sunt? Magis verò etiam quæstiones huc facientes ventilârunt, qui ex professo materiam hanc elaborandam sibi susceperunt. Quales quidem, qui mihi innotuere sunt: *Joh. Petri Fontanella Capitula matrimonialia, sive de pactis nuptialibus Tomi II. in fol. Venet. 1641. & Genev. 1659. ac 1667. editi. Cornel. Neostadius de pactis antenuptialibus: Lugduni Batav. in 4. Anno 1614. 1620. it. Arnhem. 1658. Abraham & Wesel de connubiali bonorum societate & pactis dotal. Amstelod. 1674. in 4to. Joh. Lindener Disp. Inauguralis de pactis dot. Argentor. 1639. Illustris ac Magnifici b. m. Dr. Meureri, Consulis olim nostri meritissimi sub præsidio Taboris Disp. ad tit. ff. de pactis dotalibus. Giess. in 4to. 1664. Andreas Kohl de pactis dotalibus & successione conjugum. Lips. in 4. A. 1671. Quæ Doctorum copia me deterrere forte posset, ne argumentum ab ipsis du-*

dum occupatum & fufe pertractatum denuo assumam, & cram-
 bem sæpe coctam recoquam: verum perpendenti mihi plerosque
 ipsorum Pactionum nuptialium naturam secundum solius Juris
 Civilis Leges exposuisse, & consuetudinem generalem hoc in the-
 mate maxima ex parte diversam à moribus & consuetudine Pa-
 triæ Reip. (*add. hinc Præfat. quam Illustr. Dn. Meurer p. m. Disputationi sue
 modo cit. præmisit, & de Fontanellâ judicium cap. 5. §. fin.*) licebit, spero,
 cum pace ipsorum, telam semel cæptam pertexere, præcipue cum
 animus incitatus objurgatione Servio à Quinto Mutio facta in
 l. 2. §. 43. ff. de O. J. inclinaret demonstrare potissimum, quid hodie in
 svavissima Patria Civitate circa Pacta dotalia obtineat atque ob-
 servetur. Alacriter proinde in opere cæpto pergens & de pactis
 dotalibus tractaturus ante omnia observandum censeo, moni-
 tum *Ulpiani in l. 1. pr. ff. de J. & J.* & indagandum unde nomen pa-
 ctorum dotalium descendat. Appellata autem olim inde sunt,
 quod Juri dotium legem dederint, adeoque ab objecto nomen ha-
 bent l. 10. C. de pact. *Treutler. vol. 2. Disp. 7. §. 7. Illustr. Dn. Meurer cap. 1.
 §. 1.* Olim enim tantum super dote & donatione propter nuptias
 nec non paraphernis, imprimis tamen dotis restitutione *vid. Dn.
 Struv. S. J. C. Exerc. 30. §. 17. add. dot. tit. ff. et. C. de pact. dot.* interpo-
 nebantur, unde definiuntur etiam *Lauterbach. compend. Jur. ff. h. t.
 quod doti legem & formam dent, & à Dn. Menken. ad Struv. Jprud.
 lib. 1. t. 5. §. 1. & 3.* conventiones inter conjuges, vel eos qui dotem
 dant, promittunt, suscipiunt, aut repetere possunt. Et licet hodie
 ex consuetudine Germaniæ longe plura quam antiquis tempori-
 bus hisce pactionibus contineantur, nomine tamen semel recepto
 semper etiamnum veniunt. Homonymiam eorum & Synonymiam
 exponit *Illustr. Dn. Meurer c. 1. §. 1. & 2. quem vide.* Circa Definitio-
 nem illorum non immerito sollicitus sum. Quippe definitio initium
 omnis disputationis: *Monet. de distribut. quotid. p. 1. qu. 1. n. 1.* & omnis
 quæ à ratione suscipitur de re aliqua disputatio debet à Defi-
 nitione proficisci, ut intelligatur quid sit id, de quo disputatur, *Cic.
 l. 1. de offic. cap. 1.* Alioquin enim vagari & errare cogetur oratio, si
 ii, qui inter se dissenserint, non idem esse illud de quo agitur, intelli-
 gant. *Cicer. libr. 1. de Orator, add. Cavallos in præfat. Spec. aur. Opinion.
 comm. contr. comm. num. 2. & seqq.* Definiri autem quam optime
 secundum hodiernos Germanorum & præprimis Patriæ mores
 pactio dotalis posse videtur, quod sit pactum matrimonii contra-

Cui adjectum super dote, donatione propter nuptias & parapher-
nis, nec non futuram conjugum successionem aliaque in matrimo-
nio à conjugibus, vel etiam finito per mortem alterius conjugis à
conjugate superstitite observanda determinans. *vid. Illustr. Dn. Meurer.*
c. l. §. 3. Illustr. Dn. Stryke de cautel. contract. Sect. 3. cap. 8. §. 2. 3. Dn. Struv.
c. l. §. 19. Dico Conventionem dotalem esse pactum, cui obstare vi-
detur, quod à Doctoribus unanimiter traditur, celebrari pacta do-
talia vel per modum actus aut contractus inter vivos, vel per mo-
dum dispositionis ultimæ voluntatis. Priora mutuo dissensu, po-
steriora etiam unius revocari posse. *vid. Cothman. vol. 1. conf. 21. n. 19.*
Wesenbec. paratitl. ff. de pact. dot. num. ult. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2.
const. 43. def. 10. & seqq. Dn. Struv. c. l. Illustr. Dn. Meurer. c. l. cap. 7. §. 2. Il-
lustr. Dn. Stryke c. l. §. 16. Mevius ad Ius Lubec. P. 2. t. 1. n. 100. alique. Ad-
eoque posteriora non videntur pacta posse dici, vid. cap. 3. conf. 1. ad-
jecti, Disp. Illustr. Dn. Meurericum hæc regulariter sint servanda, l. 1. §.
6. ff. deposit. l. 1. ff. de pact. nec contra pactum factum ulli venire lice-
at. l. 13. ff. comm. præd. quippe hæc ab initio quidem voluntatis sunt,
postea verò fiunt necessitatis l. 12. inf. C. de contrab. emt. l. 22. §. 11.
ff. mandat. l. 5. C. de obligat. & act. Cæterum observandum existi-
mo, in patria dulcissima pacta dotalia concipi tantum per modum
contractus inter vivos initi, non vero etiam per modum di-
spositionis ultimæ voluntatis. Si enim per modum dispositionis
ultimæ voluntatis quoque iniri possent, tunc voluntate mutata ab
altero ineuntium, mutari quoque illa possent per aliam ultimam
dispositionem, cum ambulatoria sit cujusque ultima voluntas ad
extremum usque vitæ exitum. l. 4. ff. de adimend. vel transfer. leg. l. 32.
§. 3. ff. de donat. inter vir. & uxor. l. 22. pr. de legat. 3. add. Statut. Hamb.
P. 3. tit. 1. art. 37. At vero Hamburgi pactiones nuptiales per su-
preum mentis testationem immutari nequeunt sec. Stat. H. 2. XI.
12. add. 3. l. 18. & 19. contr. l. 1. §. 1. ff. de dot. præleg. Sequitur ergo ut
confectæ ibidem conventiones dot. non per modum testamenti,
sed contractus fuerint conceptæ. add. Ill. Dn. Meurer. c. l. cap. 7. §. 3.
Ut silentio omittam, circa testes adhibendos longe aliam esse fori
nostri praxin, quam quæ comuni Doctorum suffragio docetur. Hi
enim ad minimum 5. testes ad pactorum dot. per modum decla-
rata ultimæ voluntatis conceptorum essentiam requirunt: at in
statuto nullus numerus præcisè determinatus: qua de re infra
prolixius. Dixi porro contractui matrimonii illas adjici, nec me la-
tent,

1135

tent, quæ *Locamerus, Martini, aliis, ad princ. voc. contrahunt I. de Nupt.* tradunt, quod matrimonium contractibus annumerari nequeat, ex quibus obligatio vel actio nascatur. Nam licet forte contractibus consensualibus *in tit. I. de obligat. ex consensu* consideratis nuptiæ speciatim non annumerentur: attamen satis commode contractus (voce late sumpta, quatenus continet omne pactum *Calvin. Lex. Iurid. in voc. Contractus à contrahendo, add. Excell. Dn. Placcii Suppl. 1. ad §. 1. I. de obligationib.*) poterunt appellari: unde Germanis etiam *Chverbünduß* dicuntur *add. Stat. H. 2. XI. 1. ibi verbinden.* Imo si hoc *νετρηερον* est contractus, ex *Locameri* aliorumque sententiâ, ut actio inde nascatur, nuptiæ contractibus recte accensebuntur, cum multæ variæque ex sponsalibus, nuptiisque contractis orientur actiones, ut cuilibet inspecturo *Excell. Dn. Placc. Tract. de Action. Part. post. Sect. prior. §. 24. act. 90. & seqq. ibiq; citatum Hærsoltum in adversariis suis, & Magnific. Dn. Svendendorfferum Antecessorem Lipsiensem celeberrimum* patefcet. Utrum vero ante nuptias vel manente matrimonio adjiciantur, nihil interest. Utrumque enim & Legum auctoritate *vid. l. 1. pr. l. 12. §. 1. l. 29. de pact. dotal. add. Stat. H. 3. I. 18. v. Treutl. vol. 2. d. 7. §. 7. b. ibiq; Bachov. & consuetudine approbatur, prout acta in causa Zinschen contra Zinschen ostendunt.* Interponuntur autem Pacta dot. principaliter *super dote & donatione propter nuptias, & conjugum successionem, minus principaliter super bonis paraphernalibus atque receptitiis aliisque capitulis Lauterb. comp. Ius ff. h. t.* Et quidem fiunt de dote vel constituenda, vel conservanda vel retinenda, vel restituenda vel augenda, *l. 1. l. 2. & passim in tit. ff. & C. h. t. illustr. Dn. Meurer. c. l. cap. 4. §. 2.* Dotis tamen conditio illis deterior fieri non debet, aut mulier reddi plane indotata. *l. 2. ff. de jure dotium. l. 4. 6. l. 14. l. 17. ff. de pact. dot. Wesenbec. paratitl. h. t. Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 14. Ill. Dn. Meur. c. l. ad l. 12. §. 1.* Circa donationem propter nuptias alterutro conjugum mortuo quid obtinere debeat, pariter disponunt *Treutl. l. c.* Dicitur hæc Germanis *Die Gegenvermächung/ eine Gegenvermächtnüsse/* & in pactis dotalibus probe separanda ratione effectus à dotalitio: *vid. Ill. Dn. Stryke c. l. §. 27. 28.* Quin & largitates sponsalitiæ vel mutux desponsatorum donationes, de quibus *Mev. ad Ius Lub. p. 1. t. 6. n. 4. & seq.* & munera antenuptialia accurate à sequenti donatione propter nuptias distinguenda esse monet *Gieseb. Justin. Harm. ad I. de donat. §. 3. n. 245.* Imo hodierna donatio longe alia est ab antiqua Romanorum,

norum. Nam ut notat *Schilter. Exercitat. ad ff. Ex 36. §. 86.* Moribus nostris primarium in contrahendo matrimonio ex parte mulieris est, ut ipsi certum quid ex bonis mariti deputetur, unde se post mortem ejus exhibere possit, id dotem vocant veteres Germani, recentiores ad æmulationem Juris Romani donationem propter nuptias. Nomen tolerari facile posset, sed natura plane diversa est. Donatio enim propter nuptias semper præsupponit dotem, unde & *civri. Qépvn* dicitur, at quod jure Germanico maritus uxori constituit, est ipsa dos & à qua nuptiales largitates incipiunt, & eo referuntur. Deinde id quod sponsus ita deputavit sponsæ regulariter ad mariti heredes recidit, sed donationem antiphernalem lucratur, & transmittit ad heredes suos uxor. Hæc *Schilter 9 l. c.* Conjugum porro mutua successio de jure civili per hæc pacta determinari nequivit, cum pactis hereditas neque dari neque adimi poterat per *l. 20. ff. de V. S. l. 15. l. 30. C. de pact. l. 5. C. de pact. convent. etiam si juramento fuissent firmata cap. 58. de R. I. in 6to vid. Bald. & Salycetus ad l. hereditas. C. de pact. convent. Schurpf. cent. 1. conf. 96. n. 19. & cent. 3. conf. 50. n. 9. & seqq. cent. 2. conf. 69. n. 2. ibiq; citati Cothman. v. 1. conf. 8. n. 19. & conf. 21. n. 22. & c.* At hodie ex universali Germaniæ consuetudine pacta dotalia de conjugis successione in defuncti bona vel universa, vel pro parte certâ *Ill. Dn. Stryke c. l. §. 21.* rectè disponunt, & Legum instar servanda sunt. *Carpz. Iprud. for. part. 2. const. 43. def. 1. & seqq. Wesenb. paratitl. ff. de pact. dot. ibiq; Hahnus. Treutler. l. c. ibiq; Bachov. Struv. l. c. Illustr. Dn. Meurer. c. l. §. 4. Illustr. Dn. Stryk. c. l. §. 1. Cothm. vol. 1. conf. 8. n. 99. & c. Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 1. n. 99. & Doctores communiter. add. Stat. H. 3. III. 8.* Qui contra scholastice disputat, illi ignoscendum & condolendum esse, quod quæ quotidiana non didicerit, & jus in quo versatur, ignoret. *ait Cothman. v. 2. conf. 78. n. 176. vid. Mev. c. l. n. 104.* Denique de aliis etiam Capitulis sæpe in pactis hisce disponi posse v. gr. de educatione liberorum tam manente quam finito matrimonio facienda, de oneribus matrimonii ferendis, de dotalitii constitutione, quod quomodo à donatione propter nuptias differat. *vid. apud Ill. Dn. Stryk. l. c. §. 27. & seq. de donis nuptialibus, de quibus Hahn. ad Wesenb. paratitl. ff. de jure dot. num. ult. & Mev. ad Jus Lubec. P. 2. t. 2. art. 12. n. 61. & seq. de re domestica instituenda & c. extra dubium, & cuilibet ipsa instrumenta dot. inspicienti satis innotescit. vid. tabulas dot. exhibitas ab Illustr. Dn. Strykio c. l. ut & Dn. Meurero Diss. ejusdem annexas, quibus alias insuper ipse adde-*

1236.
addere possem, si tanti res videretur. *add. interim cuilibet Notariorum
informatores.*

Hæc circa Definitionem ejusque explicationem tradita aliquo modo naturam pactorum dotialium exponunt, quorum quidem divisiones variæ à Ddribus traduntur, quas omnes in foro patrio obtinere dubito. Etenim (1) divisionem in tacita vel expressa merito cum *Gail. 2. obs. 82. num. 3. Mev. ad Ius Lub. p. 1. tit. 5. rubr. num. 16. & art. 2. num. 8. Illustr. Domino Meurero l. c. cap. 1. §. 6.* rejicio, ceu à praxi Patriæ alienam. Quippe cum præterea, quæ *Dominus Meur. l. c.* habet, statutum præcise exigat consensum, & subscriptionem eorum qui de jure requiruntur, patet Hamburgi nulla pacta dot. tacite iniri posse, cum hæc subscribi nequeant. Porro nec (2) distinctio in simplicia & mixta quam suppeditat *Dominus Struv. c. l. Wesenbec. c. l. & approbat Dominus Meurer. c. l. aliique* videtur locum habitura, eo quod nititur modo concipiendi hæc pacta, quatenus nempe concepta sunt per modum vel contractus, vel ultimæ voluntatis. Qui modus concipiendi cum in patria non attendatur, ubi omnia jure pacti subsistunt. *vid. Schutz. v. 3. disp. 12. §. 3. a. ut supra dixi,* nec divisio hoc fundamento nitens erit attendenda. Magis vero observandæ divisiones desumptæ (1) à causa efficiente *ex l. 12. §. 1. ff. b. r.* quod scilicet aliæ conventiones dot. ad voluntatem pertineant & solo paciscentium arbitrio, modo non juri publico repugnet, regantur. V. gr. ut mulier dote promissa se alat, & donec nupta sit, dos ab eâ non petatur, aut ut certam summam viro præstet, & ab eo alatur: ne amplius quam pars dimidia dotis à muliere petatur, & pœnam stipuletur: ne sit periculo mariti nomen debitoris, qui dotem ei promisit, sed periculo mulieris, & his similia exempla *in l. c. 12. l. 6. & alibi ff. & C. b. r. passim obvia:* Aliæ ad jus pertinent & legibus determinantur, quarum Exempla occurrunt *in l. 2. ne dissoluto quoquo modo matrimonio liberis intervenientibus dos apud virum remaneat l. 6. ne maritus solummodo dolum, in dotem præstet. l. 14. & seqq. ne longiore quam legibus statuto tempore dos reddatur: & aliis passim ff. b. r. vid. Illustr. Dominum Meurer. c. l. cap. 1. §. 4. & ad l. 12. §. 1.*

(2) ab effectu, dum aliæ sunt utiles & validæ, quæ requisita Legis & statuti continent, ac inde vim obligandi habent: *Exempl. in l. 4. in f. l. 6. in f. l. 12. pr. §. 1. 2. 3. 4. l. 23. & alibi ff. & C. b. r. aliæ
inuti-*

inutiles, quæ vi obligandi destituuntur, quod LLbus vel statu-
tis repugnant, aut contra bonos mores sunt. *Wesenbec. paratitl. ff.*
c. l. num. 1. v. gr. quæ mulieres reddunt indotatas l. 4. pr. l. 5. §. 1. 2.
l. 12. §. 1. inf. & c. ff. & C. b. t. Illustr. Dominus Meurer. c. l.

(3) à circumstantia temporis, quod vel ante vel post nuptias
factæ sint. *l. 1. l. 12. §. 1. l. 28. ff. b. t.*

(4) à circumstantia loci; Unde aliæ judiciales, quæ fiunt
actis intervenientibus, sive quæ judicialiter insinuantur. *vid. We-*
senbec. Paratitl. ff. b. t. num. 4. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2. c. 43. def. 3.
& seqq. Quibus æquipollent ex statutario nostro condita pa-
cta dot: coram Deputatis Amplissimi Senatus *arg. Stat. H. 3. l. 1. in*
fin. vcrs. Und also sol es auch in alien.

Aliæ extrajudiciales, quæ extra judicium, sive non adhibitis
Deputatis Ampl. Senatus, inter solos privatos præsentis fiunt *Il-*
lustr. Dominus Meur. c. l.

Speciebus ita enumeratis considerandum restabit, *quinam*
Paçta dotalia contrahant. Javolenus *in l. 1. ff. b. t. ait:* Paçta quæ de
reddenda dote fiunt, inter omnes fieri oportet, qui repetere dotem
possunt, & à quibus repeti potest. Hæc Lex generatim qui-
dem aliquid de personis paciscentibus definit, sed distinctius res
ipsa perpendi meretur. Nimirum paciscuntur vel ipsi conjuges,
adeoque maritus *l. 2. l. 4. 6. 17. pr. l. 18. 22. 24. & c. ff. l. 5. l. 9. C. b. t. &*
uxor l. 7. l. 12. §. 2. l. 17. pr. l. 21. & c. ff. l. 4. C. b. t. ubi tamen notan-
dum, quod de notissima omnium fere nationum consuetudine ut
loquitur *Carpzov. P. 2. const. 43. def. 9.* etiam sine curatoris consen-
su mulier seu sponsa paçta dotalia valide contrahat, nisi in illis
dos æstimata marito constituatur, quod absque curatoris consen-
su non firmiter fieri censet, siquidem æstimatio Emptionem faciat.
l. 10. §. 4. l. 17. ff. de jur. dot. add. l. un. §. & cum lex. 15. C. de rei uxor. act.
& Wesenbec. Paratitl. ff. de fundo dot. num. 5. 6. & 7. At jure Pa-
triæ Civitatis secus se res habet. Secundum hoc enim omnes
mulieres, quo nomine etiam Virgines hic veniunt *sec. l. 13. pr. ff. de*
V. S. hætenus pro impuberibus habentur, nec quicquam valide
sive in judicio sive extra judicium agunt, (Exceptio tamen est
in Stat. H. 2. IIX. 1.) nec ex bonis suis cedere donareve quippiam
alteri possunt sine curatoris consensu & auctoritate vid. Stat. H. 1.
IX. 1. & 2. IIX. 1. & p. 3. VI. 21. Quod usque adeo obtinet, ut
licet post matrimonium initum maritus sit curator uxoris suæ le-
gitimus:

solus agat, siue adjuncta filiae persona, ei soli proderit nocebit-
ve pactum conventum, non vero filiae soli agenti. Sin vero
filia sola pacta fuerit, quo pacto melior conditio patris fit, pro-
derit & patri: si vero sic pacta ut noceat, ei soli nocebit, patri
vero nullo modo, nisi adjuncta quoque filiae persona reperiatur. l. 7.
ff. h. t. Treutl. Vol. 2, Disp. VII, §. 7. lit. C. ibique Bachov. ad obst. l. 2. §.
1. ff. sol. matrim. respondens. Cæterum pactis jam factis & dote
marito constituta, si quid immutandum erit in illis, conjugis u-
triusque consensu erit opus ob jus ipsis jam quaesitum. Porro cir-
ca hæc de pactorum dotalium Subjecto siue personis pacifcenti-
bus dicta notandum etiam est, quod pacta dot. extra pacifcen-
tes ad alios pertinere non videantur, adeoque quod extraneus
forte dotem dans pepigit, mulieri non proderit, cum nemo alte-
ri stipulando aut pacifcendo obesse vel prodesse queat. §. 4. & 18.
I. de inut. stiput. l. 38. §. 17. ff. de V. O. Illustr. Dominus Meur. l. c. cap. 3.
§. 5. Sed notante Schurpfio cent. 2. conf. 27. num. 7. & 8. fallit hæc
Regula in multis casibus, & inter cæteros non procedit in dote,
favore dotis l. 45. ff. solut. matr. l. 7. C. de pact. convent. Et clarum
est, quod pacta inita tam super dote, quam donatione propter
nuptias, ut & Paraphernis, ac ex hodierna Germaniæ observan-
tia, super successione conjugum, æquiparentur, ut patet per rubr.
& nig. C. de pact. convent. & rot. tit. ff. de pact. dot. Ergo & in pactis
dot. quis alteri pacisci potest, ita ut licet non directa, utilis tamen
inde ipsi competat actio. sec. gloss. in l. pactum dotale 4. C. d. tit. per d.
l. 45. ff. sol. matr. & l. 7. C. de pact. convent. Nec obst. l. 26. §. 4. ff. h. t. v.
l. 26. pr. ff. depos. Hæc Schurpf. c. l. add. Treutl. l. c. ibiq; Bachov. ad
lit. c. add. l. 9. ff. h. t. Plura de personis pacifcentibus vigore sta-
tuti nostri requisitis dicam infra ad verb. requiruntur. Formam
quoque & effectum horum pactorum ut & contraria inferius ex-
ponam, hoc loco saltim affinia eorundem brevibus exhibiturus.
Quæ sunt pacta sponsalitiæ largitati, quæ fit ad amorem con-
ciliandum Lauterb. comp. Jur. ff. de sponsalibus. A. & de jur. dotium
§§. adjuncta: item Pacta matrimonio ex L. Salica (eo quod Fran-
corum antiquæ Legi originem debet) siue ad Morganaticam de
qua voce Dominus Struv. S. I. F. cap. IX. §. 5. num. 8. & Calvin. Lex.
Jurid. h. v. & Speidel. & Besold. voce. Vermählung zur Lincken
Hand. contracto addita. vid. Illustr. Dominus Meur. c. l. cap. 7. §. 7. quæ
eam ob finem notari potissimum merentur, quod disponant non
tan-

tantum quid de bonis mariti, sed etiam quid de honoribus ejus
tam uxor quam filii participare debeant. *Excell. Dominus Placcius*
Patronus maxime venerandus suppl. 2. ad S. 1. I. de Nuptiis.

INTER CONJUGES

*Non valent pacta dotalia nisi matrimonium sit
legitimum.*

Supra jam dictum pacta dot. fieri potissimum super dote *arg.*
rubr. C. de Pact. convent. cum vero hæc sine nuptiis esse nequeat
l. 3. ff. de jur. dot. sed tacitam harum habeat conditionem l. 21. ff. de
jur. dot. Trentl. Vol. 2. Disp. 7. §. 5. sequitur ut pacta hæc inter futu-
ros, sponsum nempe & sponsam, aut jam existentes conjuges fiant.
Non tamen inter omnes conjuges aut matrimonium ineuntes
personas pacta dotalia valide ineuntur. Etenim qui adversus
præcepta juris & Legum qua divinarum qua humanarum disposi-
tionem coeunt, sive nefarias, sive incestas aut alioquin illicitas
nuptias contrahendo, quamvis benedictione sacerdotali firmatum
ejusmodi conjugium in quibusdam judiciis non facile rescinda-
tur, nisi capitis pœna irroganda. *Carpzov. Jurisprud. Consist. l. 2.*
def. 83. num. 1. nihilominus quantum ad beneficia Juris & commo-
da nec vir, nec uxor, nec nuptiæ nec matrimonium, nec ho-
rum consequens vel effectus ullus v. gr. arrha sponsalitia, dona-
tio propter nuptias, pacta dotalia vel ipsa dos intelligitur valere
§. 12. I. de Nuptiis ibique Dominus Placc. l. 52. l. 66. ff. de R. N. Ne-
cesse ergo est, ut pacta dotalia valida & obligandi vim habitura,
inituri, legitime matrimonium justasque nuptias contrahant,
quales sunt, qui secundum præceptum Legum (præcipue re-
spectu graduum cognationis) coeunt, masculi puberes, fœmi-
næ autem viripotentes, utriusque consensum parentum seu ex-
pressum seu tacitum l. 7. §. 1. ff. de sponsal. l. 5. C. de nuptiis. habentes
pr. I. de Nuptiis add. Ddres ad tit. ff. de R. N. & Barn. Brissonii tract. de
LLbus connubiorum. conf. Stat. Hamb. P. 2. tit. XI. art. 1. & seq.

D 2

FA

FACTA SUNT ET CONSUMMATA

Ad P. D. efficaciam moribus quibusdam Germaniæ requiruntur ut sint in scripturam redacta.

Non ergo argumento à contrario ducto, sufficit inchoata esse, sed nisi omni ex parte fuerint absoluta & perfecta, obligandi vim nullam habebunt: *arg. pr. l. de Emt. vendit.* Verum hoc licet in se certum sit, ita magis dubium atq; discutiendum erit, quando sive quo tempore facta esse censeantur? Utrum cum in scripturam demum redacta sunt, an consensum utcumque declaratum esse sufficiat? Equidem de jure civili extra controversiam positum, quod consensus utcumque declaratus sufficiat, licet sæpe instrumentorum dot. fiat mentio. *p. text. express. in l. 6. C. de dotis promission. l. un. §. 1. in f. C. de rei uxor. act.* Cui opinioni accedit communis Ddrum consensus. *vid. Wesenbec. Paratitl. ff. b. t. num. 3. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2. const. 43. def. 8. Dominus Struv. S. I. C. Ex. 30. §. 16. Illustr. Dominus Meur. c. l. cap. 5. §. 2. Illustr. Dominus Stryk. c. l. §. 2. aliique.* Interim quoties instrumenta desuper confecta sunt, majoris & evidentioris probationis gratia id factum censeatur. *l. 4. ff. de pignor. l. 4. ff. de fid. instrum. Wesenbec. c. l. Carpzov. c. l. num. 2. Illustr. Dnn. Stryke & Meurer. c. l.* At vero contrariam, tuentur opinionem, & scripturam necessariam affirmant, qui insinuationem judicalem ad valorem eorum requirunt cum *Friederichstaden sum Jure Statut. de 1633. p. 2. S. 2. tit. de dote. 19. art. 3.* Quam affirmativam & ego vigore Statuti Patrii amplector, scripturæ necessitatem ad pactorum dot. valorem requirens *ob verbum untergeschrieben. vid. Illustr. Dn. Meur. c. l. cap. 5. §. 3.* cum nihil subscribi possit, nisi quod scriptura ante comprehensum *vid. Calvin. Lex. Jurid. voc. subscriptio.* Cum ergo scripturâ conficiantur pactiones dot. non aliter perfectæ erunt, nisi & instrumenta earum fuerint conscriptâ vel manu propria contrahentium, vel ab alio quidem scriptâ, à contrahentibus autem subscriptâ, & si per tabellionem fiunt, nisi & completiones acceperint, & fuerint partibus absoluta. Donec enim aliquid de est ex his & pœnitentiæ locus est, & poterunt contrahentes sine pœna à pactis recedere, *ut loquitur Imperator in simili casu pr. l. de Emtion. Vendit. §. l.*

contra

contractus. 17. C. de fid. instrum. Cæterum hunc morem imo necessitatem Pacta dotalia in scripturam redigendi vel actis insinuandi jam priscis temporibus usitatum fuisse observare licet *ex supr. Sect. I. citatis formulis antiquis à Marculpho collectis & supra laudati Lindembrogii Codici LLum antiquarum adjunctis: ibi enim form. 49. quæ in scribitur: Carta donationis inter virum & uxorem quæ gestis municipalibus allegata, ita incipit: Quicquid inter conjugatos de propria facultate ob amorem dilectionis invicem condonare placuerit, scripturarum necesse est titulis allegare, ne in posterum ab heredibus eorum vel à quocunque possit convelli. Et form. 76. legitur: Necesse est, ut omnia, etiam donatio per scripturarum seriem, plenior obtineant veritatem. Clarius idem in form. 78. exprimitur: Lex & consuetudo exposcit, ut quicquid inter sponsum & sponsam de futuris nuptiis fuerit definitum, vel largitum, aut ex consensu parentum, vel ipsorum si sui juris sunt, scripturarum solennitate firmetur.*

**ET AB ILLIS, QUI AD OBLIGATIONEM EORUM
DE JURE REQUIRUNTUR.**

*Jure Hamburgensi ad subscriptionem pactorum Dot. requiri
proximos cognatos.*

Loco obligationis validitatem dicerem, si vocis hujus ullus esset apud Latinos valor, vel latinus valorem, sive: qui consentire tenentur. At quinam hi sint, dubia videtur futura quæstio. Equidem Ddres requirunt, ut nisi actis insinuentur, vel duo vel quinque testes sint adhibendi, quo valeant, pro diverso nempe concipiendi modo quatenus vel per modum contractus, vel per modum declaratae ultimæ voluntatis ineuntur. *Weseneb. paratit. ff. h. t. num. 4. Carpz. Jurispr. for. P. 2. c. 43. d. 1. 2. & 3. Struv c. l. Q. 19. Treutler Vol. 2. Disp. 7. §. 7. lit. a. Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 16. & Dn. Meurer. c. l. cap. 5. §. 4.* Et cum modo ostensum, sit in scripturam pacta dotalia esse redigenda, vel hoc intuitu testes erunt adhibendi, quoties solenne super iis instrumentum conficitur *per Ordin. Notar. Anno 1512. Colon. §. 3.* Nam sola scriptura privata pro scribente nihil probaret. *l. 5. l. 6. & 7. C. de probat.* sed hoc ut extra dubitationis aleam positum videtur: ita magis anceps, utrum quilibet testes fortuito oblatis sufficiant, an præcise quidam præ
D 3 reliquis

reliquis exigantur. Quantum ad Jus civile, quoscunque legales
sufficere existimem quoties testes requiruntur, nec Ddres ullo
verbo monent ad pactorum dotalium valorem & obligationem
quosdam præ reliquis esse adhibendos, nisi forte huc trahere
quis velit verba Javoleni in l. 1. §. 1. ff. h. t. ubi ait: *Pacta qua de red-
denda dote fiunt, inter omnes fieri oportet, qui repetere dotem possunt, &
à quibus repeti potest.* Quasi his verbis indigetetur tam eum, qui
dotem dat, & mulierem & heredes, cum hi quoque morte ejus
interveniente dotem repetere queant. l. un. §. 6. C. de rei uxor. act.
quam maritum & heredes mariti, (ceu à quibus marito mortuo
dos etiam repeti potest arg. l. 23. l. 24. §. 1. l. 25. ff. de re judicat:) esse
in pactionibus nuptialibus advocandos. Cæterum, præterquam
quod hæc Lex tantum de pactis de reddenda dote factis loquitur,
notandum, ob utilitatem tantum eorum qui repetere possunt,
Javolenum hoc constituisse, ut ex subjuncta ratione patet. Ita
enim porro ait, *ne ei, qui non interfuit, pactum non profit.* Adeo-
que satis indicat non necessario esse eosdem adhibendos, cum
alioquin ipsis ceu solenniter à jure requisitis non adhibitis pacta
forent nulla: arg. l. 9. §. 3. vers. nam. ff. ad exhibend. l. 8. §. 17. ff. de
transact; sed solummodo asserit pactum ipsis absentibus factum,
ipsis non prodesse, (scil. directo, licet utiliter profit l. 9. ff. h. t. l.
45. ff. sol. matr.) Unde & Pomponius in l. 7. ff. h. t. tradit, *cum dos
filie nomine datur, optimum est, pactum conventum cum utroque gene-
rum facere.* Optimum est, inquit, non necessarium. Nempe
quia hujusmodi pleno pacto manifestius fit, an & quatenus pa-
ciscentes dotis nomine invicem teneantur, ut ex hujusmodi pa-
cto aperto omnis impostera controversia tollatur, movenda
forte hoc prætexta, quasi præsens absenti utiliter stipulari non
potuerit. Et hoc verbo Jctus svadet, non imperat, neque ne-
cessitatem imponit, sed lites futuras cavet, ut ait *Illustr. Dominus
Meurer. ad l. 1. §. 1. ff. h. t.* Proinde Jure civili non determinari ap-
paret, qui nam præcise sint adhibendi. Quin nec statutum no-
strum perspicue exprimit, quinam sint qui ad obligationem re-
quiruntur. Interim praxis & consuetudo fori optima Legum
interpret l. 37. ff. de LLbus affatim testatur, præter sponsum & spon-
sam, ejusque Patrem vel Curatores aut Tutores, pacisci debe-
re insuper & consentire conjugum cognatos. Neque sufficit
quoscunque cognatos consentire, sed proximi debent esse,
Cotbman.

Cothman, vol. 1. resp. 39. num. 332. & seqq. licet plurium Ddrum opinio
 receperit statuto consanguineorum consensum requirente suffi-
 cete aliquos ex iis consentire, & si proximi non sint. *Barrol. ad*
l. transactionem. C. de transact. ibid. Alciat. n. 9. Salycet ad l. 1. C. unde
vir & uxor. & c. vid. May. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 1. art. 14. num. 16. At-
 que illa sententia inde confirmatur, quod ex multis Iuris Statu-
 tariis locis evidenter apparet, Legumlatores in inelyta Rep. pa-
 tria venerandos, sapius cognatos proximos advocatos præcepis-
 se, præcipue ubi quis disponere de bonis suis voluerit. Ita e-
 nim *sec. St. H. P. 3. tit. 1. art. 4. 10. & 11.* testamentum super bonis he-
 reditariis conditurus, aut bona sua inter cognatos divisurus con-
 sensu cognatorum proximorum opus habet, qui etiam, quoties
 conjuges bona sua sibi invicem donant, contradicere possunt.
St. H. P. 3. tit. 1. art. 18. & bona sua immobilia alienaturus offerre
 eadem debet cognatis duobus proximis *St. 2. HX. 3.* Magis vero
 etiam statutum nostrum declarat *Stat. Hamb. P. 3. t. III. art. 2.* ubi
 dicitur: quod si liberi certa bonorum portione à parentibus fue-
 rint dotati, ipsique illa portione tempore initi matrimonii una-
 cum duobus proximis cognatis fuerint contenti tunc &c. Adeo-
 que non sufficit liberos esse contentos, sed & cognati proximi de-
 bent consentire, quoties parentes liberis suis certam bonorum
 summam dotis nomine donant. Addi huic statuto potest. *Edictum pæ-*
nale Anno 1676. d. 21. Septembr. promulgatum & 1. Octobr. ex sug-
 gestu omnium templorum præcipuorum publicatum *contr. die*
Verkuppelung und Entführung der Weiber/Jungfrauen und
Unmündige &c. in quo edicitur, si quis volentem invitamve mulierem
 contra notitiam, voluntatem, & absque pleno consensu parentum
 tutorum aut proximorum tam agnatorum quam cognatorum si-
 bi desponsare eamque in secretum abducere audeat, omnia ab
 ipsis acta licet jurejurando firmata nulla & invalida declarari, in-
 telligi, ac matrimonii votum dissolvi debere. Quæ omnia satis
 probant statutum nostrum requirens aliquos præter conjuges ad
 valorem pactorum dot., cognatos proximos exigere. Neque
 id absque ratione. Hi enim matrimonio per mortem alterutrius
 conjugis soluto, defuncti conjugis deficientibus liberis, nec te-
 stamento facto heredes sunt ab intestato successuri, & spem ha-
 bent in paciscentium hereditate *l. fin. C. de pactis* adeoque cum per
 hæc pacta præjudicium ipsis fieri queat, & conservatio familiarum,
 quam

quam Majores strenue per statuta quæfiverunt, everti, hinc merito cognatorum proximorum consensus ad hoc ut pacta dot. sint omnimodo obligatoria, requiruntur. Accedit, quod hi debeant obligari NB. zu Verpflichtung/ ad divisionem secundum inita pacta cum superstite conjuge faciendam. Quam opinionem etiam amplecti video ICtos patrios, dum supra laudatus Dominus Protosyndicus Garmerus in notis suis reformatoriis Msstis ad h. art. voc. Eheärtern lin. 8. annotat. Wann dieselbe von den Kindern / oder deren nehesten Verwandten Väter, oder Mütterlicher Linie mit unterschrieben/Sic in Consilio quodam ab Amplissimo Patriæ Reip. Senatore dato pro valore pactorum dot. adducitur: Erstlich befindet sich / daß dieselbige (scil. Eheärter) von den Contrahenten und andern nechsten Anverwandten gebühlicher Massen unterschrieben und also vollenzogen worden. Et in causa Hinschen Erben contr. Hinschen Witwe pacta dot. impugnantur, eo quod frater mariti & ex parte uxoris nullus cognatorum eadem subscripserat. Proinde cognati proximi ad essentiam & obligationem pactorum dot. Hamburgi requiruntur. Unde, quod in Msstis Möllerianis ad h. art. voc. zu Verpflichtung dazu erfordert de præbendo annotatum, Si illi qui in testimonium vel honoris saltem causa adhibiti sunt, non subscripserunt, vel sigillarunt, pacta nihilominus valent. Quod usque adeo verum, ut etiam contractus valeat, si illorum sigilla appensa sint, & non appareant, vel ablata sint. Siquidem ad actum aliquem probandum sufficiunt ea, quæ sunt necessaria, licet ea, quæ non sunt necessaria adhibita sint, & non appareant, vid. Möller. in Semestr. libr. 3. cap. 4.

CONSUMMATA SUNT, SUBSCRIPTA ET
OBSIGNATA.

*Subscriptionem & obsignationem olim, hodiè solam
subscriptionem requiri.*

A Deoque pacta dotalia inter conjuges facta & in scripturam redacta non valent, nisi à proximis cognatis etiam fuerint consummata per subscriptionem nempe & obsignationem. Quæ subscriptio & obsignatio speciatim exigitur, probationis evidentioris gratia in re tam magni momenti. l. 4. ff. de fid. instrum. & ut eo magis

magis amputentur occasiones litium alias facile orituræ. Unde in modo citatis MSSis Möllerianis quæstio movetur. Si pacta dotalia non sint subscripta & sigillis partium munita, nihilominus testibus acta probari queant, an non testes idem quod sigillationes & subscriptiones probent? Nam dotis constitutio per testes probari potest. Mascard. de probat. concl. 568. n. 1. & 565. n. 8. & deciditur, quod contrarium dicendum videatur, ex hoc statuto, cum enim plura conjuncta requirantur, ad perfectionem alicujus actus, unum adimplere non sufficit, sed uno deficiente, totum deficit. Abb. de Rosat. de Statutis. qu. 7. n. 2. & quæst. 174. num. 13. Ergo nec sola subscriptio sufficit, de jure scilicet, & si legi scriptæ strictè inhæreatur. Alioquin enim jam supra dictum subsignationem ab usu hodie recessisse, solamque subscriptionem frequentari, quod consonum adeo videtur l. 39. pr. ff. de V. S. ubi dicitur, subsignatum dici, etiam quod tantum subscriptum est. Atque ex hætenus traditis luculenter colligetur, quæ sit forma pactorum dotalium Hamburgi conficiendorum. Videlicet, quod debeant inter conjuges fieri, in scripturam redigi, & à cognatis proximis subscribi. Quæ copulative cum requirantur, omnium complementum erit necessarium, nec sufficiet partis adimpletio. l. 5. ff. de condit. instit. l. 129. ff. de V. O. Interim quantum hæc forma à Juris civilis præscripto abeat, hætenus dicta, cum illo comparanti in aperto erit.

TUNC.

HOc verbum innuit, qui sit effectus pactorum dotalium legitime factorum, ac respicit præmissam particulam *si*, adeoque designat, conditione præcedenti existente, hunc sequi effectum.

ETIAM POST UNIUS ALTERIUSVE OBITUM.

An & idem valeat si moriantur ante consummationem conjugii.

HAc enim conditione suspensivâ, seu constitutiva Doctoribus hæc dicta ineuntur, pactiones dot. ut executio aut implementum earum in casum mortis alterutrius conjugis differatur. Carpzov. Ipr. for. P. 2. c. 43. d. 6. Struv. c. l. Illustr. Dn. Stryke c. l. §. 1. Hinc Corbman. vol. 1. conf. 8. n. 99. Quoties promissio præsentis die facta, & obligatio pure contracta, cujus effectus tantum in diem mortis tertii dilatatus, ejusmodi conventio extra futuræ successionis pactum est, & pro legitima habetur. text. in l. un. C. ut act. ab hered. & contr. hered. & consentiant Doctores multi. Sed quid obtinebit si matrimonium

E con-

consensu omnium, quorum interest, utrinque contrahatur, sponsalia celebrentur, Pacta dot. scripto comprehendantur, ab omnibus subscribantur & confirmentur, insperata autem mors intervenire, quæ nuptias & sic consequenter amplexum & concubitum impediret? num pacta ista erunt executioni mandanda? Magnis contentionibus super hac lite Doctores concertant, quorum rationes ab utraque parte ob prolixitatem nimiam huc transcribendas non censeo, brevibus notasse sufficiat *Gailium 2. obs. 80.* rejecta negantium opinione affirmativam amplecti sententiam ita ut Statutum, vel ei quod ad effectum æquipollentia Pacta dotalia disponenda de uxore & marito, locum quoque habeant in sponso atque sponsa sponfalibus per verba de præsentis contractis. *Gailio* adstipulatur *Cothman. vol. 1. conf. 10. num. 4. & seqq. & conf. 29. n. 228. & c.* hanc opinionem jure divino & humano probari asserens. *Schurpfus* quoque *Centur. 3. conf. 9.* primo intuitu idem tenet, dein tamen distinguit inter materias favorabiles, odiosas & indifferentes, & demum inquit: In statuto, sive cujus eadem est ratio, *Gail. 2. obs. 80. n. 13.* in pacto dotali disponente, quod uxore prædefuncta maritus lucretur dotem, vel partem ejus, nomine uxoris sponsa de præsentis nondum carnaliter cognita non venit. Quia tale statutum est restringendum duplici ratione, quia est valde odiosum, cum per ipsum consanguinei uxoris prædefunctæ in matrimonio sine liberis priventur dote. Item & secundo, quia ut apparet est correctorium Juris communis, *scil. l. un. C. de rei uxor. act. cap. nuper. cap. fin. x. de donat. inter vir. & uxor.* Quam sententiam probatam observo summo olim Patriæ Reip. Jcto, *Illustri nempe Dn. Garmero Syndico celeberrimo, qui in notis suis reformatoriis MSSis ad h. art. vocem Absterben* notavit: *Wosern die Copulation erfolget/und das Ehe-Bette beschritten. Cui sententiæ quoq; accedo, præcipue cum attentato communi loquendi usu man ein Ehemann und Eheweib heißet/wann sie das Bette beschritten haben / da zuvor man sie Braut und Bräutigam nennet. ut notat Speidel. Spec. voc. Ehemann. add. Ruding. Observ. Pract. & singul. lit. E.* Approbant hanc opinionem Reformat. *Francofurt. peculiari sanctione p. 2. tit. 3. §. 5. ibi: Seyn und ordnen wir/daß alle Pacte und Beding/ so in den Heyraths-Breiffen abgeredet worden/anders nicht verstanden/ ihre Würcklichkeit erweisen/nach auch für kräftig sollen gehalten werden. Es seyn dann beyde Ehegemahl Christi. Ordnung nach öffentlich zu Kirch gegangen/Ehelichen*

lichen beygelegen/und also rechte Eheleute worden. Derowegen obgleich der Bräutigam oder die Braut/ nach vollbrachtem Kirchgange desselben Tages noch vor dem Eheleichen Beylager Todes verschieden/ daß es doch für keine vollkömmliche Ehe/ so viel die Erbschaft und andere Gemeine belanget/ soll gehalten werden. Et hanc dispositionem aliis in locis præsertim in Franconia usu receptam observatur, VVehner. Observ. Pract. voc. Ehemann. Idem in Saxonia dispositum P. 3. const. 19. ibiq; Carpzov. Interim non inelegans circa hanc quaestionem cautela suppeditatur à Gail. 2. obs. 80. n. 14. ut videl. pactis dotalibus tempus lucranda dotis vel donationis propter nuptias inferatur, quando nempe hujusmodi lucrum locū habere debeat, utrum statim post contracta sponsalia de præsentī, an vero nuptiis subsecutis & traductione facta. Quam cautelam probe observatam fuisse priscis temporibus, colligere licet ex sæpe citatis formulis antiquis à Lindenbrogio publicatis. Etenim in form. 75. 77. & 78. legitur: *Hæc omnia, supra dicta tibi dulcissima sponsa sum traditurus, quando dies nuptiarum advenerit, & Deus nos conjunxerit, ut ab ipso die hoc habeas & teneas & c.* E contrario form. 76. 79. & 80. dispositum, quod sponsus sit traditurus promissa bona etiam ante diem nuptiarum, ita ut sponsa ex die præsentī illa habeat.

INTER SUPERSTITEM MARITUM AUT VIDUAM, ET LIBEROS, TAM EX PRIMO ET SECUNDO, QUAM TERTIO MATRIMONIO PROGNATOS.

Limitatio & ampliatio hujus clausula. Quando censeantur deficere liberi?

Modo tamen liberi primi vel secundi Matrimonii, vel si impubes fuerint, ipsorum cognati agnatique proximiores pacta parentis cum tertia conjuge subscripserint. Ill. Dn. Garmer. in not. reform. ad h. art. voce Ehezärtern. Imo & deficientibus liberis inter superstitem conjugem & defuncti cognatos proximos ceu heredes ab intestato, divisio secundum initam Legem dotalem fiet, per notata Dn. Garmero in fin. huj. art. eo quod eadem utrobique ratio, adeoq; & idem jus l. 32. ff. ad L. Aquil. l. 27. §. 2. ff. ad L. Jul. de adult. l. 9. §. 2. ff. de edendo & c. Deficere autem liberi censeantur cum parentem non supervixerunt. l. 114. §. 13. ff. de legat. Carpzov. Iprud. for. P. 2. const. 43. d. 14. aut supervixerunt quidem, sed à successionē ejusdem excluduntur per legem. v. gr. deportati l. 17. §. 5. ff. ad Sctum Trebell. l. 1. in f. ff. de

5911
de bonor. possess. contra tab. sive, qui in eorum locum succedere hodierno jure, banniti. Hinc Bartol. d. 114. §. 13. exemplificat de filio, qui est de ordine S. Francisci apud Pontificios, quod hic non faciat deficere conditionem, si sine liberis decesserit, quoniam à Lege tam ex testamento, quam ab intestato prohibetur succedere.

*DIVISIO SECUNDUM FACTA PACTA DOTALIA
MERITO PERAGITUR.*

Limitatio & ampliatio horum verborum.

EXcipit ab hac divisione bonorum scilicet defuncti conjugis Dn. Garmerus l. c. ad voc. Theilung/ casum, quo Pater inter liberos suos de bonis quæsitis secundum statuta nostra P. 3. tit. 2. art. 4. aliud disposuerit. Æquitati enim convenit patris voluntatem quoquomodo etiam testatam post mortem inter liberos observari. l. ult. C. famil. erisc. quod præsertim in divisione inter liberos facienda obtinere volunt Doctores. Menoch. de Præsumpt. lib. 1. præsumt. 7. n. 5. Carpz. Ipr. For. p. 3. c. 4. def. 17. Cæteroqui non tantum divisio bonorum secundum dotalem conventionem instituenda, sed & alia capitula in eadem conventionem determinata v. gr. educatio liberorum superstitem ex priore matrimonio &c. inde decidenda sunt. Pacta enim hæc Legis naturam inter paciscentes obtinent. Perez. in comment. C. h. n. 1. ac inde Legis etiam scil. privatæ vel privatorum nomine appellantur in l. 7. l. 20. §. 1. ff. l. 1. C. h. t. & quæ ante voluntatis erant, illa hisce pactis initis fiunt necessitatis. l. 1. §. 6. ff. de posit. l. 1. pr. ff. de pactis. l. 23. ff. de R. I. l. 22. §. 11. ff. mandati. l. 12. in f. C. de contrab. Emt. & c. l. 5. C. de O. & A.

*ET SUNT UTRIMQUE HÆC OBSERVARE
OBSRICTI.*

*An pacta dotalia possint mutari, utroq; conjugum consentiente?
Contraria Pactorum dotalium, seu quando ea
servare non liceat?*

Obrationem nimirum modo allegatam. Interim casus tamen multi dantur, quibus pacta inita locum non habent, quorum præcipui hoc loco ad pernoscenda contraria considerari merebuntur. Et primum quidem excutiam quæstionem, an pacta dotalia constante matrimonio, utriusque (nam alterius solius voluntate Hamburgi id fieri non posse, supra jam dictum) conjugis consensu immutari queant? Affirmativam tuentur Carpzov. Ipr. for. P. 2.

P. 2. const. 43. def. 11. Bacchov. ad Treutler. vol. 7. disp. 7. t. 7. lit. a. Ill. Dn. Stry-
 ke c. l. §. 20. Ill. Dn. Meur. c. l. c. 7. §. 2. Sed distinguendum existimo,
 utrum mutatio pactis dotalibus quid detrahat, an aliquid ad-
 dat. Nam quæ pacta detrahunt aliquid, ita ut postea superstes
 conjux minus consequatur, ac ante promissum, illa prioribus in-
 esse creduntur, tam ex parte rei, quam actoris, adeoque ad actio-
 nem & exceptionem profunt; sive actionem pariunt actori, ac
 reo non tantum exceptionem conferunt, sed eum ipso jure tutum
 reddunt. *Illustr. Dn. Meurer. l. c. cap. 5. §. 9.* Sin vero per mutatio-
 nem conjuges sibi invicem plus donent, hoc casu solis conjugibus
 immutatio non permittetur. Etenim cum pacta priora præter
 conjugum arbitrium etiam cognatorum proximorum voluntate
 & consensu sint inita, una vel altera pars invitis reliquis ab illis
 resilire nequit. *Berlich. P. 2. concl. 51. n. 25.* præcipue ubi dein plus
 relinquatur superstiti conjugi in præjudicium tertii h. l. cognato-
 rum proximorum, quibus per pacta ante facta provisum & jus
 quæsitum est. Cum nemo consilium suum in alterius damnum
 mutare possit *l. 74. ff. de R. J. cap. 33. eod. in 6to, & factum cuique suum
 non tertio præjudicet. l. 155. pr. ff. de R. I.* Unde hic vel maxime ob-
 tinebit *l. 35. ff. eod.* eo genere quidquid dissolvi, quo colligatum fuit,
 adeoque & cognatorum consensum circa hanc immutationem
 pariter requirendum esse *add. Speciem facti ejusq. resolutionem Anno
 1677. in Facultate Juridica Esfurtensi conceptam & exhibitam ab Ill. Dn. Stry-
 kio c. l. §. 26.* Et hoc dein casu novissima valent ac derogant priori-
 bus *l. Pacta novissima. C. de pact. l. 27. §. 2. ff. eod.* Exemplo ultimarum
 voluntatum *§. 2. I. quib. mod. testam. inf.* Et sicut in ultimo testamento
 semper inest tacite clausula cassans & irritans testamentum præce-
 dens. Ita etiam in contractibus, pro tanto, quod non sit necesse ap-
 ponere illa verba: Cassantes & irritantes omnem alium contra-
 ctum præcedentem, quia hoc tacite intelligitur, ut notat *Bald. in
 cap. 1. de trans. action. Schurpf. cent. 2. conf. 60. n. 5. 6.* Porro à pactio-
 nibus nuptialibus receditur, si dotis naturam impugnent, vel ejus cau-
 sam reddant deteriore, v. gr. si pactum, ne dos omnino petatur,
 ne dos reddatur, vel ut longiore demum die reddatur, ne soluto
 matrimonio uxoris superstiti, sed liberis cedat &c. aut plane indo-
 tatas mulieres reddant *vid. l. 2. l. 4. l. 5. l. 6. l. 11. l. 12. §. 1. l. 14. l. 16. ff. l. 3. C.
 & passim h. t. Ill. Dn. Meur. l. c. cap. 7. §. 1.* Non potest etiam parens ad re-
 petiti matrimonii vota migrans, vel filius, filiave nimia profusione
 E 3 patri-

patrimonium suum etiam quoad bona quaesita ita exhaurire ut parentum vel liberorum legitima imminuatur. *St. H. P. 3. lit. 1. art. 23. & 28. add. citatos Dno Meurero c. l.* Pariter si per pacta dotalia in fraudem creditorum bona debitoris alienentur, nullatenus eadem valere patet *ex rubr. & tot. tit. ff. que in fraud. cred. facta sunt, ut restituantur. vid. Mevius ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. num. 487. & c.* Et generatim, quaecunque pacta juri publico qua scripto, qua non scripto derogant & repugnant, invalida atque nulla sunt *Carpz. P. 2. c. 43. d. 1. n. 6.* Insuper vero etiam aliqua pacta dot. impune negligi possunt, nimirum si post alterutrius conjugis mortem, superstes & praedefuncti heredes super bonis relictis invicem paciscantur, & aliam sibi dicant Legem; cui nihil magis congruum, quam eam servare. *l. 1. ff. de pactis. vid. Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. n. 387. & c.* Ita matrimonio per divortium soluto pacisci licet de eo, quod ante erat prohibitum. *l. 18. l. 20. pr. ff. h. t.* Quin nec illis casibus pacta conventa servanda sunt, quibus jura lucrum dotis vel donationis propter nuptias alteri conjugi in poenam adimunt. v. gr.

(1) ob adulterium, quod si à marito admissum, non solum dotem, quam mortua uxore vigore pacti lucraretur, sed etiam donationem propter nuptias in compensationem dotis factam, ita ut eam uxor integram percipiat, denique omne lucrum & commodum ex bonis uxoris sibi pactis promissum amittit. *Nov. 117. cap. 8.* Si uxor adulterium commisit, siquidem ante maritum moriatur, adulteræ heredibus dotem vigore pactorum à marito repetere volentibus exceptio adulterii recte objicitur. *l. ult. C. ad L. Jul. de adult. l. consensu. 8. §. 3. & 6. l. 11. §. 1. C. de repudiis Carpz. Crim. quest. 64. n. 2. & seqq.* Superstitem adulteram extra dubium est lucro pactis promisso privari, cum non mereatur amoris primum, quæ amorem non servavit. *add. cap. 4. x. de donat. inter vir & uxor. vid. late Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 12. n. 408--415.*

(2) ob turpem & luxuriosam viduarum vitam, si impudicia & levitate se ad stuprum, aliasque libidines seduci patiantur. Tunc enim similiter lucrum statuarium, vel quod in hujus succedit locum, pactitium *Gail. 2. observ. 80. n. 13.* amittitur *Hieron. de Caval. Spec. comm. op. qv. 708. n. 10. & seq. Gail. 2. O. 98. n. 15. vid. Nov. 39. cap. fin. junct. l. 11. C. de repud. Mev. c. l. n. 416--424.*

(3) per secundas nuptias intra annum luctus contractas post

2199.
post mortem alterius conjugis privatur superstes lucro nuptiali, quod defunctus concessit. *l. 1. 2. C. de Sec. nupt. Nov. 39. cap. f. vid. latius Mev. c. l. n. 425. & seqq. & Gail. 2. O. 98. ubi num. 8. ait: Licet pœnæ juris civilis in odium secundi Matrimonii præpopere contracti impositæ de jure Canonico sint sublatae per cap. pen. & fin. x. de sec. nupt. tamen pœnæ Juris civilis in favorem filiorum primi matrimonii appositæ (videlicet ut amittat proprietatem rerum ex facultatibus prioris mariti lucrativo titulo acceptarum, easque vel omnibus liberis prioris matrimonii in injuriæ solatium, vel uni illorum, vid. tamen *auth. lucrum hoc C. de Sec. Nuptiis. servata aliis legitima, reservare teneatur, solo usufructu penes illam remanente, quamdiu vixerit. l. 3. C. de Sec. Nuptiis*) non sunt sublatae ut notant commun. *Ddres, vid. lat. Gail. c. l. add. Perez. in C. de Sec. Nuptiis. n. 4. 5. qui n. 19. tradit pœnas intra annum luctus nubentium l. 3. C. h. t. ob utilitatem liberorum introductas hodie etiamnum vim suam obtinere. Cœterum Jure Hamburgensi hoc casu quid obtineat, ex Stat. H. P. 3. tit. 3. art. 4. & 6. patescit.**

(4) si conjux conjugem utut alterii suspectam necet, vel necem saltim molitus sit, perdit ea, quæ in casum mortis ex pacto ipsi debentur *l. ab hostibus 10. §. si vir 1. ff. sol. matr. & devolvuntur ad defuncti conjugis heredes vid. Mev. c. l. n. 430. & seqq.*

(5) Conjux denegans conjugi malitiose alimenta lucri partitii ademptione merito mulctatur *l. 3. ff. de his que ut indign. cum necare videatur qui non alit. l. 4. ff. de agnosc. vid. Mev. l. c. n. 435. & c.*

(6) conjux conjugem male & duriter usque ad tempus mortis tractans v. gr. expellendo eam ex domo, amissione lucri plectitur. *vid. Mev. l. c. n. 439. & seqq.*

(7) conjuges se invicem adulterii accusantes nec obtinentes, indigni sunt portione partitii. *Mev. l. c. n. 444.*

(8) non vindicata per superstitem nece occisi ab alio conjugis, lucrum partitium amori datum merito cessat. *l. 20. & l. 21. ff. de his que ut indign.*

(9) amittit omne lucrum ob malitiosam desertionem deserens. *Nov. 22. c. 15. §. 2. Nov. 117. cap. 8. §. si nolente. Innocenti vero manet lucrum ex omnibus deserentis bonis, quæ tempore dissoluti Matrimonii habuit. vid. Mevius l. c. n. 445. & seqq.*

(10) causam amissioni lucri præbet si uxor infirma negligatur nec adhibeatur medicus *l. 3. ff. de his que ut indignis auf. vid. cit. Mev. c. l. n. 452.*

(11) ex

(11) ex quavis iusta divortii causa, aut separationis quoad
thorum & mensam altero invito factæ, conjux separationi cau-
sam præbens lucro omni carere, insons vero eo non privari debet.
*l. 38. ff. soluto Matrim. cap plerumque x. de donat. int. vir. & uxor. Pek.
lib. 4. de testam. conjug. cap. 12. num. 4. inf. Schurf. cent. 1. conf. 42.
num. 1. & 8.*

(12) si conjux ilucro sibi promisso expresse renunciât. *Mev.
c. l. num. 455.* Hic denique notandus est.

(13) casus quo osculo sponsalia firmata sunt *vid l. 16. C. de don.
ant. nupt.* aut si in pactis dotalibus conventum, ut ex die contra-
ctorum pactorum lucrum utrinque promissum debeatur, dein cul-
pa alterutrius matrimonium non sequatur, quid statuendum sit?
Distingvendum erit, utrum culpa donatarii nuptiæ non sequan-
tur, & omne donatum repeti poterit: an donantis culpa, & is non
tantum nil repetere, sed & promissum, & nondum traditum ab
ipso exigere potest. *l. 15. C. de donat. ante nuptias Bachov. ad §. 3. f. de do-
nation. Hahn. & Wesenbec. ad ff. de sponsal. n. 6. & simpliciter cujus cul-
pa deficit Matrimonium, is nihil retinere vel repetere potest. vid.
Carpzov. Jpr. for. P. 3. const. 19. def. 9. add. Mev. ad Jus Lubec. P. 1. tit.
6. rubr. num. 9. & seq.* His ergo casibus Pacta dotalia ceu normam
observare pacifcentes non sunt obstricti, quibus quin alii insuper
addi queant nullus dubitaverim, v. gr. si maritus sit ad inopiam re-
ductus. *l. 29. l. 30. C. de jure dotium. vel uxor ad alendum Patrem do-
tem exigat & c. vid. Perez si dos constante Matrim. vid. late Gail. 2.
Observ. 83. & seqq.* sic si dos non sit numerata & præstita, lucrum
expactis peti nequit, *auth. dos data. C. de donat. ant. nupt. auth. set
qua nihil. C. de pact. convent. Nov. 2. cap. ult. Nov. 91. cap. 2.* quia dotis
contractis non nudo consensu & promissione, sed datione & re-
perficitur. *l. 23. ff. de R. I.* Nec obstat quod promissa & numerata
æquiparentur. Obtinet enim hoc quando eadem subest ratio &
eundem effectum promissio operatur quem habet numeratio. *l. f.
C. ad l. Falcid. funct. 31. §. 18. ff. de adil. edict. l. 5. §. fm. ff. de re milit. l. 12.
C. qui pot. in pignor. & c. vid. Cothman. v. 1. resp. 50. num. 113. Schurff. cent.
1. conf. 32. num. 3. & 4. add. Dn. Stryke l. c. §. 29.* Interim hosce brevi-
tatis studio enumerasse potius quam pertractasse sum contentus.

AC VIDUÆ.

Imo & viduo & reliquis defuncti conjugis heredibus ob ra-
tionis ubique militantis paritatem.

ELE-

ELECTIO AD JUS STATUTARIUM AUT PACTA DOTALIA CONFUGIENDI HOC IPSO ADEMPTE EST.

Ratio statuti & ejus extensio ad casum, etiamsi conjux præterdat læsionem ultra dimidium.

Ad Deoque superstes conjux sive viduus, sive vidua sit, cogetur contentus esse iis, quæ pacto dotali in casum mortis conventa sunt, nec potest regredi ad portionem statuto definitam. Peck. tract. de testam. Conjug. l. 1. c. 32. n. 5. tum quia pacta dotalia omnino observanda sunt, derogant juri & obligant partes, tum quia supervacua & futilia forent relicto paciscentibus servandi arbitrio, cum tamen actum frustratorium nemo præsumatur facere l. 1. in f. ff. ad Municip. l. un. C. de thesaur. juraque illum abhorreant. l. 14. ff. ut. legator. seu. fideicommiss. Tum quod provisio hominis tollit provisionem Legis l. 2. C. de execut. rei jud. l. 5. §. 14. ff. commod. Nec audienda est vidua aut ad rescissionem pactorum dotalium admittenda, si vel læsionem ultra dimidium præterdat, dum forte maritus 20000. possidens 30000. in casum mortis uxori assignavit. Nam teste Cothman. vol. 3. conf. 28. n. 48. jure moribusque plerorumque populorum pacta dotalia ob enormissimam læsionem non rescinduntur, tum ob incertitudinem mortis alterius, & futuræ atque adhuc incertæ successionis Tiraquell. ad l. si unquam. 8. verb. donatione largitus n. 128. C. de donat. Rauchbar. p. 1. quest. 20. n. 17. tum quod uxori tempore pacti ante nuptias facti nihil debitum, vid. Mev. c. l. n. 376. & seqq. & licebat ei non inire matrimonium hac conditione, indeque volenti uxori non fiet injuria, postquam se pactorum dotalium legi ultro adstrinxit. Interim beneficium tamen auth. Præterea. C. unde vir & uxor conjugi inopi adimi non posse per pacta dotalia cum Mevio l. c. n. 378. add. Gail. 2. obs. 87. num. 1. in f. cenfeo.

SED OPORTET IPSAM DOTALIS CONVENTIONES SEQUI.

Ratio & Ampliatio assertionis. Æqualitatem in pactis dotalibus non amplius requiri.

Nempe ob supra jam dictam Pacti utrumque ineuntem obligantis naturam dotal. conventiones præcise custodiendæ sunt.

2911
sunt, *Gail. 2. O. 126. n. 3. Cothm. vol. 3. conf. 28. num. 26.* summe favo-
rabiles habentur *Cothm. conf. 78. num. 61. vol. 2.* & ipsi statuto præ-
valent, ita ut ex hoc controversia non decidatur, si ex illis appa-
reat, quid dicendum sit. *l. 34. ff. de R. J. Cothm. conf. 92. num. 4. vol. 2.*
Nec tantum observandæ, si statuto ejusque lucris quid addunt, sed
etiam si demunt, cum unicuique conjugum suo juri renunciare
permissum sit. *l. pen. C. de pactis.* Neque requiritur in iis ex parte
utriusque conjugum exquisita æqualitas, sed quod conventum,
id servandum est. Non enim ad pacta dot. pertinet *auth. æquali-
tas. C. de pact. convent. vid. Mev. c. l. n. 364.* quæ etiam hodie ex ge-
nerali quadam omnium fere locorum consuetudine non observa-
tur, præprimis cum & de Jure civili pactis antenuptialibus jam im-
mutari potuerit, prout testatur, & docet *Gail. 2. obs. 78. num. 2. & 5.*
Et licet *Cothmannus, volum. 1. resp. 50. num. 95. & seqq.* acriter de-
fendat, conventionem inter sponsos initam pactis æqualibus fieri
& iniri debere non tantum quoad dotem dandam, & dotalitium,
constituendum, sed & quoad lucri perceptionem, attamen in an-
tecedenti *num. 35. & dein. num. 99.* restringit hanc Conclusionem,
asserens æqualitate à Justiniano introducta *d. auth. æqualitas & Nov.*
79. cap. 1. paulatim esse factum, ut jus istud æquissimum insuper
haberetur, & quibusdam in locis ex usu recederet. *gl. in d. auth.*
æqualitas. Hinc *Baldus* jus istud de æqualitate pactorum obser-
vanda explicaturus: *Æqualitas, inquit, secundum Codicis Leges*
servanda est quotitative, secundum novellum j^o etiam quantitati-
ve, secundum consuetudinem multorum locorum neutro modo.
in l. ex morte C. de pact. convent. Et pacta inæqualia temporis pro-
gressu admissa & recepta, atque etiam ab iis, qui se Jctos profiten-
tur, defensa sunt, præsertim si ante facta sint quam nuptiæ cele-
brentur. *Angel. & Salicet. in d. auth. æqualitas: alique:* in tantum, ut
quoque conventiones de dote recipienda, & eo amplius ex pacto
interposito, vel tota donatione propter nuptias vel parte ejus lu-
cranda interponi & fieri cæperint. *vid. Cothman. c. l. add. Schurpf.*
cent. 2. conf. 91. ibique cit. & cent. 3. conf. 69. num. 2. 3. Hæc sunt, quæ
circa statuti Patrii intellectum & Orationem internam declaran-
dam habui observanda, quæ simul Pactorum dot. naturam lucu-
lenter, ut spero, indigitabunt, atque demonstrabunt. Nunc or-
do exposcit, ad alteram Dissertationis partem, quam potiolem su-
pra dixi, & quæ rationem statuti erit indagatura, ut progrediar. Sit
ergo Sect.

SECTIO III.

De Mentali rationabili Interpretatione.

Membr. I.

Causam Statuti expendit, idque confert cum Jure Civili, Canonico, & Divino, ut & Naturali quâ optimo, sive rationali, quâ secundario, sive Politico & Statistico.

§. I.

Ratio Statuti, pacta dotalia ritè confecta servari præcipientis, tum Naturalis: (Pacta de futurâ successione non repugnare juri naturæ:) tum Politica.

Causam statuti nostri inquisiturus non opus existimo multa, verborum ambage observare, quam variæ ac multiplices dentur Legum causæ, qua de re vid. Excell. Dn. Placcius Patron. maximo-pere colendus Juri perfecti Cap. IV. Addit. 7. §. 5. & seqq. Id saltem ex superioribus Sect. I. §. 5. junct. Sect. II. verb. requiruntur: repetendum duco, Statutum nostrum bina potissimum summa Capita continere, quæ & hoc loco ab invicem separasse, operæ sit futurum pretium, vel eum ob finem, ut circa causam statuto assignandam eo distinctius & accuratius queam progredi. Itaque circa primum Legis Patriæ Membrum primo loco considerandum, quo Pacta dotalia legitime inita & consummata præcise esse servanda & sequenda, divisionemque bonorum secundum illa facienda præcipitur, non solum ad eo quærendum reor, utrum causa stricte dicta eidem subfit (quod tamen non negandum censuerim, præcipue dicta superius Sect. I. in fine considerans) nec ne: Sufficiet rationem ejus in aperto positam Naturalem æque ac Politicam demonstrasse. Et quidem sive cum incomparabili Grotio, dictamen rectæ rationis, de J. B. & P. l. 1. cap. 1. §. 10. sive cum Illustris. Barone de Pufendorf de Jur. Nat. & Gent. lib. 2. cap. 2. §. 15. socialitatem omnium hominum erga se invicem, cui consentit Dn. Præses Instit. Jprud. Div. Lib. 1. cap. 4. §. 29. & seqq. §. 64. sive cum Excell. Dno Placcio l. c. §. 9. num. 54. & in Jure Naturali propediem in publicum prodituro lib. 1. cap. 1. Sect. 3. §. 3. reg. 12. charitatem, à qua sententia nec alienus videtur acutissimus Angliæ Philosophus Richardus Cumberland de

LLbus Nat. cap. 1. §. 4. Benevolentiam maximam omnium erga omnes, inculcans, fundamentum & supremam totius Juris Naturalis Legem statuere quis velit, eodem res omnis recidet. Etenim nihil magis recta ratio dicitur (modo tamen recte examinetur: Nam quod sæpe diversa & contraria enuntiata recta ratione niti venditentur, id non ex ipsa ratione sana, sed ex vitio male ratiocinantium & erroneas falsasque opiniones pro genuina veritate, amplectentium provenit) nihil magis socialitati & tranquillitati humanæ congruum, nihil denique magis charitas atque mutua benevolentia clamat, atque adeo imperat, quam ea, quæ inter aliquos placuerunt, servare §. 40. *J. de rer. div. l. 1. pr. ff. de pactis l. 1. ff. de constit. pec. l. 84. §. 1. de R. J.* ceu Legem quam quis ipse sibi dixerit. Nolo hic rationes afferre, quas Juris Naturalis Ddres hanc in rem recensent. videantur hæc ap. *Grot. de J. B. & P. libr. 2. cap. XI. Dn. de Pufendorf. de J. N. & G. libr. 3. cap. 4. & seqq. Dn. Præsident. c. 1. libr. 2. cap. 3. §. ult. & cap. VII. aliesque.* Quare quoties Matrimonium iniri pacta conventa quædam faciunt super dote, donatione propter nuptias, aliisque capitulis in conjugio observandis imo de ipsa futura successione, in bona reliqua altero conjugue defuncto à superstite faciendâ, merito valent, & exactissime sunt observanda. Equidem audacter nimis *Cothman. conf. 21. n. 22. & conf. 8. num. 13. vol. 1.* & cum ipso alii pronunciant Pactum de futura successione jure divino, naturæ, gentium & civili improbari, tum 1. quod hereditatis & mortis alienæ captandæ votum inducat, *l. si majores C. de transactionibus* tum 2. quod pacto hereditas vel bonorum possessio non detur *l. ult. ff. de suis & legit. hered. l. epistola pr. ff. de pactis* tum 3. quod supremam voluntatem, quæ libera esse debet *l. 1. C. de sacror. Eccles. impedit. l. pactum quod dotali. C. de pactis convent.* Cæterum de jure gentium & civili nunc nil attinet dicere, cum superius jam ostenderim de universali fere Germaniæ consuetudine hodie pacta dotalia de futura successione rite & legitime disponere. Quid Jure divino obtineat, ex collatione Statuti cum eodem infra propediem patebit. Juri Naturali pactum de futura successione adversari negatur. Nec obstant rationes à Cothmanno allatæ. Ad imam enim respondeo: Illud non ex natura pacti venire, neque per se, sed ad modum per accidens & ex malis paciscentium moribus, pactique abusu sive pravouisu. Ob quem qui improbare velit res alias in se bonas aut mi-

1197

minimum indifferentes, nã is multa habebit emendanda, imo tol-
lenda atque penitus rejicienda. Secunda ratio provenit ex sub-
tilitate juris civilis, qua pacta nuda non pariebant actionem, nec
ullam civilis obligationis efficacis vim, nisi per Exceptionem §. 3. *I.*
de Except. pr. I. de Repl. habebant l. 7. §. 4 ff. de pact. Ddres ad h. t. commu-
niter. Hinc altero pacifcente mortuo hereditas ejus peti non
poterat vigore solius pacti. Sed subtilitas hæc Juris Civilis Jure
Canonico *cap. 1. §. 3. x. de pactis*, adeò, ut & moribus hodiernis *vid.*
Wesenbec. paratitl. ff. de pactis n. 9. aliosq. Ddres jam sublata tantum ab-
est, ut jure Naturæ approbetur, ut poti⁹ contrarium de eodem Jure
acriter sit defendendum, *vid. Grotium de J. B. & P. l. 2. c. 7. §. XI. n. 1. Dn. de*
Pufendorf, de J. N. & G. lib. 4. cap. 9. & sequ. Dn. Præsident l. c. l. 2. c. 10. n. 156.
& 162. ibiq. not. Z. Tertia denique ratio parum me movet. Licet enim
libertas testandi sit juris naturalis, attamen contraria consvetu-
dine & lege positiva immutari restringive potest. *vid. Resp. Facult. Ju-*
rid. de anno 1675. d. 16. Aug. apud Ill. Dn. Stryke loc. sepe cit. § 20. rat. 4. add.
Exempl. in Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 4. Et expediti juris est, quemli-
bet beneficio adeoque & juri testandi pro se introducto posse re-
nunciare. *l. 29. C. de pactis & sexcentis locis aliis.* Manet ergo firmum
certumque, de Jure Naturæ Pacta dotalia etiam de futura succes-
sione disponentia religiosissime servanda, sancta & inviolabilia,
esse *arg. l. 6. C. de dotis prom. & nud. pollicit.* Cum enim in arbitrio
cujuscunque sit, hoc facere, quod instituit, oportet eum vel mi-
nime ad hoc proflire, vel cum ad hoc venire properaverit; non
quibusdam excogitatis artibus suum propositum defraudare, tan-
tamque indevotionem quibusdam quasi legitimis velamentis
protegere; *ut loquitur Imperator in l. 35. §. 5. C. de donation.* Quæ
sententia multo magis confirmatur, si perpendo, casus dari pos-
se innumeros, quibus statutaria successio conjugum & à Jure com-
muni omnique adeo positivo, imo & à Jure Naturali devia redu-
ci debeat ad æquitatem, vel ex socialitate vel ex charitate sola justis
legem faciente, determinandam. Quæ sive socialitas sive cha-
ritas inter conjuges minimum reduci merebitur ad conjugii feli-
citatem. Idque cum per pacta dotalia (quæ eum in finem etiam
inter remedia conservandi optimi conjugii Ratio status præscri-
bit, ut demonstrabitur *ab Excell. Dno Placc. in Jure Nat. propediem*
publicando Lib. II. cap. 3. part. poster. §. 22. in fine) quam commodissi-
me fiat, ceu per Legislationem quampiam privatam, qua multa
vel

vel ante vel post nuptias queunt provideri, liquet sanctissime illa esse servanda, & vel divisionem bonorum secundum illa faciendam. Inventâ jam ratione naturali, ulterius dispiciam, quam Politica ratione statutum nitatur. Sane neutiquam à verâ Politicæ præceptis alienum pacta conventa strenue servare, nec fidem datam fallere, quicquid etiam reclament Pseudopolitici, eorumque facile Coryphæus Machiavellus in Principe cap. 18. Retius longe docent verâ scientiæ civilis Ddres interque eos Scipio Claromontius de Ratione Status lib. 1. cap. 46. Clafen compend. Politic. lib. 3. cap. 7. §. 1. ibiq; in not. num. 7. & §. 9. aliq;. Quid? quod vel pactionibus dot. multæ litium occasiones in successione ab intestato facile nascituræ præscindi & amputari queant, quod fieri utique Reipubl. interest. l. 2. pr. ff. de aqua. & aqu. plu. arc. l. 2. C. de re jud. l. 13. C. de judiciis & c. Imo saluti dotis mulierum his consuli potest, quod pariter ex Reipubl. utilitate futurum Jctus judicat. l. 2. ff. de jure dot. Præprijis autem vel eam ob causam Pacta dotalia accurate servanda venerandi Majores nostri voluerunt, ne Politica ratio testamentorum de hereditariis bonis vetitorum Stat. H. part. 3. tit. 1. art. 4. & seqq. passim in conservatione & splendore familiarum l. 1. §. 13. ff. de ventre inspic. utilitateque publica, ne divitiæ alio exportentur, consistens, plane elusoria esset evasura. Quod sæpe numero cum contingere posset per successionem conjugum statutariam v. gr. si dives altera pars alteri pauperi nubat, quæ bonorum suorum maximam partem illi familiæ diviti sit successione statutaria subversura, hinc LLatores nostri pacta dotalia introduxerunt, approbaverunt, ac per hæc illi malo non tantum obicem posuerunt, sed & medelam attulerunt. Quæ quo efficacior esset, pactiones hæc nuptiales per modum pacti obligatorii ineundas religiose servandas, nec ab alterutra parte sola revocandas sanciverunt. vid. Ration. decid. secundam in responso Inclytæ Facultatis Jurid. Francofurtensis de anno 1677. d. 31. Dec. apud Illustr. Dominum Stryke c. 1. §. 26. Quam considerationem summum aliquando Jctum in eam adduxisse opinionem percepi, ut casu modo proposito, si dives nubat pauperiori, Necessitatem pacta dotalia conficiendi censuerit imponendam parti pauperiori, quin adeo utrique, petente parte ditioze, vel hujus saltim cognatis, ipsa etiam invita. Quod tamen an fieri possit, licet dubitem, attamen Jure naturali facile agnosco necessitatem moralem illo in casu, quo sine pacto alterutra

1198
tra pars tali statuto successorio posset enormiter lædi v. gr. si uxor
ditata cogeret dare suorum bonorum maximam partem pau-
peris mariti cognatis, conjugio sine prole per mortem mariti fini-
to. *contr. l. 14. ff. de conditione indeb.* Hæc de causis sive rationibus
prioris Membri.

§. II.

*Ratio, cur proximorum agnatorum consensus fuerit requisi-
tus, ex ratione Status Aristocratici deducitur.*

Circa posterius Statuti membrum, consensum proximorum
cognatorum requirens, altius ratio petenda videtur. Sane id
liquido manifestum, naturalem rationem hujus Statuti vix dari.
Quippe Lege Naturæ quilibet ætatis perfectæ, & integræ mentis
rerum suarum optimus administrator & arbiter, nec in admini-
stratione bonorum suorum ullum ullius cognati consensum re-
quirere tenetur, & nihil tam naturali æquitati conveniens, quam
voluntatem Domini volentis rem suam in alium transferri, ratam
haberi. §. 40. *I. de R. D. vid. Grotium de I. B. & P. l. 2. cap. 6. §. 1. Illustrisf.*
Dn. de Pufendorf de I. N. & G. lib. 4. cap. 9. §. 1. & 2. Dn. Præsident Institut.
Iprud. div. l. 2. cap. 10. §. 34. & 156. Licet id negare nolim, in alienatione
bonorum cæteris paribus cognatos præferendos, legem charitatis
svadere, atque adeo imperare, *vid. Grot. c. l. cap. 7. §. 3. Dn. de Pufen-*
dorf. c. l. cap. 11. Dn. Præsident c. l. §. 180. Unde Cavallos in spec. aur. Opinion.
comm. contr. commun. qu. 275. meritorium id censet. At verò cum
matrimonium sit arctissimum conjunctionis late dictæ (affinita-
tem nempe & cognationem comprehendens) vinculum & ar-
ctissimum conjugum amor & firmissima amicitia semper præsuma-
tur, vel hoc intuitu conjux conjugem cæteris paribus aliis cogna-
tis præferet. Ut adeo consensus cognatorum circa pacta dotalia
constituenda de Jure Nat. neutiquam requiri videatur, ne adima-
tur ulli naturalis libertas de rebus suis libere disponendi, tam inter
vivos, quam mortis causa, & in ejus eventum. Proinde per conse-
quens nulla naturalis ratio huic Legis capiti suberit. Sed nec ne-
cessitatem, cum raro illa sit præsumenda, & non nisi deficientibus
melioribus causis admittenda *Excellent. Dn. Placc. Icto perfect. cap. 4.*
§. 17. vel opinionem Latoris causam Legi dedisse fit verosimile.
An consuetudo statutum produxerit ex formulis & Legibus anti-
quis supr. citatis conjici forte quid posset, nisi inquirendum prius
po-

potiusque videretur, an non ex affectu vel Politica ratione dispositio hæc orta sit. Et quidem licet ambigi possit, an non affectus, favor nempe cognatorum, statuto causam dederit: attamen cum in dubio potius pro ratione quam causa stricte dicta sit præsumendum *ob dicta Dn. Placcio c. l. §. 9.* & hic ipse affectus ratione Politica niti possit, hinc merito dispiciendum an nulla ratio ex Politica doctrina peti queat? Quod quidem hujus scientiæ præcepta cum statu Reip. Patriæ præprimis antiquo conferens nullatenus negaverim. Etenim id sollicite venerandos Patres Patriæ olim egisse certum & indubitatum est, ut ordo & dignitas familiarum præcipue opulentarum semper salva sit *l. 1. §. 13. ff. de ventr. insp. & bona quæ possiderent ipsis conservarentur illæsa, ne non sufficerent Magistratui tunc sine honorario magis Aristocraticè quam nunc etiam gerendo, & mercaturæ omnino divites aliqui (Capitalisten) ut amplificentur, exigenti. Quem finem ut eo certius obtinerent, saluberrimo plane consilio ipsas personas conjunctas invicem vigilare voluerunt, sanciveruntque ut bona alienaturus consensum præprimis cognatorum proximorum requiratur. Quod ipsum ex multis Statutarii locis facile probatu est. Inde enim dispositum deprehenditur, ne bona hæreditaria absque consensu cognatorum testamento alienentur. *St. H. P. 3. tit. 1. art. 4. 10. 11. & c.* Pactis autem dotalibus initis revera fit testamentum, & quidem pacto adjecto, quasi de non amplius ambulatoria habenda voluntate ultima, contra suam naturam alias essentialem, quasi contra Etu firmatum. Porro præceptum legitur, ut bona immobilia venditurus prius offerat duobus suis proximis cognatis *P. 2. tit. 8. art. 2.* & aliis locis plurimis partis supra jam citatis *v. gr. P. 3. tit. 1. art. 18. P. 3. tit. 3. art. 2. art. 4. & c.* Hinc merito statuerunt etiam, ut circa Pacta dotalia legitimè ineunda consensus proximorum cognatorum adhiberetur, ne quid in ipsorum præjudicium in illis agatur.*

§. III.

Collatio Statuti cum aliis juribus, quoad membrum prius.

Rationibus Statuti indagatis, naturaque pactorum dotalium hodierna jam exposita, facilis instituetur Collatio Legis nostræ cum Juribus reliquis in Civitate observari solitis. Et quidem hic denuo seorsim consideranda venient membra statuti bina; Quorum priori (1) Jus Civile omnino contrariari supra sæpe jam

199

attigi. Nam licet quidem legem, quam quis doti dixerit, servandam esse sanciat *l. 1. C. de pact. conventis* attamen variis limitationibus eandem regulam restringit. Præterea olim plane alia videntur fuisse pactorum dot. natura, ac hodie, dum olim præcipue tantum de dote, dissoluto matrimonio, reddenda inibantur, *vid. tot. tit. ff. de pact. dot.* unde & illæ definitiones Ddorum quas supra Sect. II. jam recensui, nihil vero de futura successione in illis disponi poterat, ceu quod illicitum reputabatur *l. 15. & 30. C. de pact. l. 5. C. de pactis convent.* Hodie consuetudine & vi statuti secus id obtinet, prout pariter superius Sect. II. jam notatum habeo. Imo jure Civili in dotalibus instrumentis id observari debebat, ut donatio propter nuptias, quæ à marito uxori ad remunerationem dotis data *auth. dos data. C. de donation. ante nupt.* conferebatur, doti ex æque qualitate *l. 9. & auth. æqualitas. C. de pact. convent.* Sed nec hanc æqualitatem statutum exigit, & tabulæ dotalis quondam inspectæ satis evincunt, ne utiquam observari illam in Patria dulcissima amplius. *vid. Gail. 2. O. 78. & supr. Sect. II. inf.* (2) Jus Canonicum quatenus consentiat peti potest ex *cap. fin. x. de donat. interv. & uxor. ubi Gregorius* ita rescribit: *Solutio matrimonio sicut dos ad mulierem, sic & donatio propter nuptias redit ad virum, nisi de consuetudine secus obtineat, vel ex pacto de lucranda dote & donatione propter nuptias, quod æquale sit tamen, hinc inde contrarium inducatur.* Et repeti hinc potest, quod pacta nuda de jure civili nullam actionem parientia, hoc jure Canonico vim obligandi valide sint consecuta *cap. 1. & 3. x. de pactis.* Imo Pacta de successione futura Jure Canon. valent modo juramento firmentur: Ita enim Pontifex in *cap. 2. de pact. in bro. Quamvis pactum patri factum à filia dum nuptui tradebatur, ut dote contenta nullum ad bona paterna regressum haberet, improbet Lex civilis: si tamen juramento non vi, nec dolo prestitum fuerit, ab eadem omnino servari debet. Cum non vergat in aterna salutis dispendium, nec redundet in alterius detrimentum.* (3) Jus Naturale optimum quin statuto consentiat, vix dubitare quis poterit, cum rationem ejus inde perierim, & quomodo hoc jure probetur, prolixè ut opinor, ostenderim. (4) Jus divinum morale cum à naturali optimo haud sit alienum, nec à Statuto nostro dissonum esse patet, præcipue si vel consulamus *Psal. V. vers. 7. Apocal. XXI. vers. 8. & XXII. vers. 15.* Imo Apostolus expresse ait: *Galat. III. 15.* Hominis pactum neminem repudiare aut immutare. add. quæ habet *Grot. de I. B. & P. l. 2. cap. 11.*

§. 4. Forense Jus divinum an quippiam de pactis dot. disponat. non recordor. (5) Denique Jus Politicum seu statisticum e b rationem inde petitam egregie statuto quin consentiat nullum poterit esse dubium.

§. IV.

Collatio statuti cum aliis juribus, quoad membrum posterius.

MEmbrum Legis Patriæ posterius consensum cognatorum proximorum requirens, si conferatur cum reliquis juribus observare licebit (1) Jure civili ad pacta dotalia saltem consensum dotem dantis & accipientis requiri, usque adeo, ut quandoque ne quidem sponsæ consensus requiratur, & ipsa invita dotem dans rectè pacisci possit, ut colligitur *ex l. 7. pr. l. 20. §. 1. & passim ff. de pact. dotal.* At nostro jure idem non procedet ob verba *zwischen Eheleuten* indigitantia utriusque conjugis consensum esse necessarium. Sane hoc insuper certum est, præter conjuges etiam alios requiri, ut subsistant pactiones dotales, quod satis evincunt verba, *und von denen die zur Verpflichtung dazu erfordert seyn vollenzogen.* Quid porro circa curatorem à parte mulieris adhibendum diversum civili, à nostro Jure obtineat, jam supra attigi. (2) In Jure Canonico non recordor determinari, quorum consensus ad pactorum dot. valorem requiratur. (3) Neque Jure Naturali, nisi forte per accidens, si quorum in fraudem, quibus obstricta sunt alterius paciscentis bona, quid fieri possit, ut nec (4) Divino Morali videtur necessarius ulterior consensus quàm conjugum & ejus qui sponsam dotat, nisi forte contrahentes judicii defectu etiamnum laborent. Hoc enim casu & curatoris auctoritate opus erit. *add. supr. dict. §. 2.* Circa divinum forense vero observare licet ex *Tob. VII. v. 19. secundum versionem Castalionis*, quod Raguel obfignaverit codicillos matrimonii gratia confectos adhibitis testibus. (5) Denique Juri Naturali Politico, atque Rationi status nostræ Reipublicæ quod statutum omnino consentiat ex dictis §. 11. oppido manifestum erit. Dum enim cognatorum requirit consensum, prospicit ne facile per pactiones dotales bona civium extra familiam eorum, aut adeò Civitatem ipsam ad externos perveniant.

Membr

Membr. II.

Varias Quaestiones occasione statuti suborientes, ventilans.

§. I.

*Probatur : Statuta admittere etiam interpretatio-
nem extensivam.*

DUm animus est varias controversias examinare, & plerasque earum vel extendendo, vel restringendo statutum decidere, remoram mihi aliquam injici à magno Ddorum numero prævideo: Interpretationem extensivam à Statutis exulare docentium. Hanc ergo quaestionem præjudicalem in limine hujus membri discutere utile æque, ac necessarium erit. Ne tamen hic sim justo prolixior, brevibus moneo me quaestionem hanc, an Statuta queant extendi, affirmandam censere, 1. ob naturam Statutorum, quæ nempe nihil aliud sunt, quam Leges particulares à Statibus Imperii Juris communis supplendi emandandive gratia, regendæ ipsorum Reip. conditæ. Leges enim Status Imperii in territoriis suis rogare posse notum est. *vid. Gail. Tract. de Arrest. cap. 9. num. 1. Knipschild de Civitat. Imper. l. 2. cap. 10. n. 5. Illustr. Dn. Stryke in specim. Ususmodi ff. de LLbus §. 5. & seqq.* Unde fuit, quod Statuta in statuendum territoriis etiam Legum Naturam obtineant, adeoque (1) quod ferantur propter utilitatem territorii publicam & quidem speciatim vel Juris communis, ob insufficientiam suam supplendi, vel ob rationem qua naturalem, qua specialem Politicam Rationem Status Reip. alicujus, emendandi gratia. (2) ex iisdem causis rogantur, ex quibus Leges Universales. (3) eandem perfectionem habent, & eisdem quoq; defectibus obnoxia sunt, quibus Leges Imperii Universales, qua evitabilibus, qua inevitabilibus, adeoque tam contingentia ut plurimum, cui restrictiva, quam insufficientia, cui extensiva medetur Interpretatio, laborant. *Tum* 2. ni concederetur extensio statutorum æque ac aliorum Jurium ex suis causis, pleraque futura essent superflua ac frustranea, quod tamen de ipsis præsumi nec potest, nec debet: tum 3. quod sæpe, imo plerumque statuta condantur, quoties Jus commune vel Juri naturali vel divino morali contrariatur: Jam ergo si statuta extendi posse negentur, sed jus commune naturali & divino contrarium præferendum ei asseratur, an non contra reverentiam Juri divino & naturæ à Christianis debitam id foret? At è contrario qui

Statutorum extensionem reprobant, & ad Jus commune redeun-
dum esse volunt, quoties statuta de casu aliquo nihil expresse &
claris verbis disponunt, urgent primum *l. 14. l. 15. l. 16. ff. de Legibus cap.
qua à jure. 28. de reg. Jur. in 6to. vid. Habn. ad Wesenbec. paratitl. ff. de
LLbus n. 8.* in quibus LLbus ex ipsorum sententia dicitur, quod
contra rationem juris recepta non sint trahenda ad consequen-
tiam. Sed respondere pace ipsorum liceat, verba *in d. l. 14. contra
rationem Juris* vel intelligenda esse de Jure Naturali, aut divino Mo-
rali, aut ratione Politica, & concedi potest ipsis eorum sententia
quod ad hunc casum: vel intelligentur de jure communi, quæ vi-
detur ipsorum esse mens. Sed hoc casu idem non ex Legibus illis
evincitur, potius contrarium inde demonstratur. Nam quod di-
citur contra rationem *d. l. 14. & d. cap. 28.* juris recepta non esse tra-
henda ad consequentiam, id capiendum (1) vel hoc sensu, quod
scilicet ea, quæ contra rationem juris, subintellige in loco illo, in quo
solum jus commune viget, nec singulare jus aliquod introductum,
recepta sunt, non sint extendenda. Quæ sententia ex Legibus
proximis (siquidem Legem aliam ex alia declarari fas est) declara-
tur. Quippe *ex l. 16. junct. l. 11. l. 12. l. 13. ff. de LLbus.* patescit quod quo-
ties jus singulare contra tenorem rationis propter utilitatem au-
toritate constituentium introductum est, & sententia ejus mani-
festa est, bona occasio sit ad similia procedere, & cætera quæ ten-
dunt ad eandem utilitatem, vel interpretatione vel certe jurisdic-
tione suppleri. Neque Jctus in his Legibus distinguit utrum Lex
universalis an particularis rogata sit, sed indefinitè adeoque de
omni lege loquitur. Ac notanter omnino *l. 15. ff. eod.* In his quæ con-
tra rationem juris scilicet communis, ut ipsi adversarii explicant, rece-
pta sunt, non possumus sequi regulam juris scilicet communis. Aliud
ergo sequendum erit, quod quidem nihil esse potest, quam Lex
particularis contra rationem juris communis rogata. Et sane ipsæ
Constitutiones Imperatorum jus civile vetus emendantes saepe
contra rationem juris antiqui erant, & nihilominus de illis Imp-
rescribunt, quod ea, quæ in certis negotiis statuta sunt, similibus
quoque causarum fata componant *l. 3. C. de LLbus.*

(2) vel de receptis per consuetudinem irrationalem, & non
extendi largior. *per l. 39. ff. de LLbus. l. 1. C. qua sit longa consuetudo.*

Dein tradunt adversariæ sententiæ Patroni statuta esse stricti
juris & in terminis proprie loquentibus accipienda & contra jus
com-

commune introducta ad alios casus de quibus disertis verbis & certa demonstratione non loquuntur, non extendenda, sed quod statuta non dicunt, id nec nos dicere, sive per subauditos ac tacitos intellectus supplere oportere. *vid. prater citatos Excellent. Domino Placcio. Sect. IV. num. 40. Syntagmatis Regularum interpretandi falsarum, adjecti Icto perfecto Gail. 2. obs. 33. & obs. 80. num. 1. obs. 140. n. 13. & l. 1. obs. 50. num. 8. Carpzov. de Process. tit. 19. art. 3. n. 17. Jurisprud. for. p. 2. c. 14. d. 52. n. 6. const. 31. d. 16. num. 2. & def. 17. num. 3. & const. 53. d. 10. & part. 3. const. 20. d. 10. num. 7. d. 11. num. 7. Oldendorp. class. action. prafat. in princ. Habn. l. supr. cit. alique.* Qui ad stabilien-
dam suam sententiam allegant:

(1) Leges & quidem l. 1. §. 19. ff. de Exercitor. act. l. 71. §. 5. ff. de acquir. hered. l. 12. ff. qui & à quib. manum. l. 23. ff. ad municipad. sed ex his Legibus nihil eorum probatur, imo ne verbum quidem de hoc casu in illis habetur. Potius mentem Legislatoris attendendam, nec strictè verbis inhærendum esse colligitur ex l. 12. §. 6. ff. qui & à quib. manum. Provocant porro ad l. 64. §. 9. ff. solut. matrim. Sed in hac Lege primo specialis est casus, dein legem hanc non extendi oritur inde, quod contra voluntatem Latoris extenderetur, ut patet ex verbis: Hoc Labeo quasi omissum adnotat: scil. sponte omissum. Alioqui enim speciali adnotatione non fuisset opus. Contra voluntatem Latoris vero extensio nulla fieri debet, ne nova Lex fiat. Quin nec citata ipsi l. 21. ff. de testam. militis. probanda probat, cum à privilegio ad generalem Legem argumentari non liceat. arg. §. 6. I. de I. N. & C. Deniq; nec ex l. 9. ff. de I. & I. sententia ipsorum eruitur: Potius inde junct. §. 1. & 2. I. de I. N. G. & C. contrarium pariter deducitur. Ita n. ibi. Quod quisque populus sibi jus constituit (hoc vero est revera jus statutarium) id esse jus ipsius civitatis. Adeoque cum statuta juris nomine veniant, cur non & Iuris natura gaudebunt, adeoque cur non pariter ac jus civile extendi possent? Præcipue si perpendatur Ius Civile in territoriis statuta condentium non nisi ex ipsorum voluntate valere, ac proin quando statuta Imperii statuta condunt, Iuri civili contraria, nolunt Ius Civile amplius in illo & similibus casibus arg. l. 11. l. 12. ff. de LLbus vigere, unde ni ejus statuti extensio ad similia permetteretur, eo ipso Lex ista particularis contra latoris Voluntatem restringeretur, quod non admittendum per dicta Excellentiss. Domino Placcio. Icti perfect. cap. 2. §. 4. reg. 14.

G 3,

(2) Ddrum

(2) Ddrum multorum numerum cumulant, quos quidem inspiciendi copia mihi data non est. Interim cum verosimile sit potiores rationes ex hisce illos jam excerptisse, nec Ddrum numerus, sed rationes LLum auctoritate nitentes jus faciant *arg. l. 12. ff. de offic. presid.* diutius huic quaestioni immorandum non censeo, sed firmum manebit, statuta à statibus Imperii condita ex causis suis & genuinis principiis recte extendi, vel ideo potissimum, ne quæ contra jus commune ex ratione vel naturali vel Politica, & ratione status Reipubl. alicujus, salubriter pro utilitate subditorum & Reip. auctoritate imperantium introducuntur, ea duriore interpretatione & ad jus commune redeundo contra ipsorum commodum producantur ad severitatem, quod nulla juris ratio aut æquitatis benignitas patitur *l. 25. ff. de LLbus.*

§. II.

An cognato in pacta dotalia consentiente, ante conjugem mortuo, cognatus antea remotior pacta dotalia possit impugnare?

Quibus omnibus ita se habentibus inoffenso pede ulterius progredi licet. Ne vero plane *ἀμεθοδως* procedam, lubet primo loco quædam ratione personarum paciscentium, & quorum consensu opus notanda, dispicere. Quæritur ergo

An si cognatus proximus in conventiones dotales consenserit, & moriatur, antequam alter conjugum decesserit, hi qui in demortui cognati locum successerint, dein pactiones dotales impugnare queant, adeoque an huc extendi debeat *Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 10?* Cum pacta sint stricti juris, nec aliis, qui non pepigerunt, noceant aut prosint *l. 24. C. de pact. l. 3. §. 2. ff. de transaction.* nec ullus alteri præjudicium afferre queat *l. 74. ff. de R. I.* videri posset, consanguineo defuncto qui in pacta dot. consenserat, heredem ejus non teneri consensum à defuncto præstitum rati habere, sed pactiones dot. impugnare posse, præcipue cum hic & *in d. art. 10.* eadem prorsus videatur militare ratio. Cæterum tantum abest, hoc ut censeam, potius heredem facti defuncti obligari existimo. Quippe notissimi juris est, heredem facti defuncti contravenire non posse, & illud impugnare *l. 12. C. de R. V. l. 7. C. de negot. gest. l. 24. C. de donat. l. 10. C. de solut. & pacto con-*

consanguinei conjugibus jus quaesitum esse, quod ipsis invitis auferri nequit *l. ult. ff. de pact.* Adeoque ita erit interpretandum statutum, ne ipsi indebite damnum patiantur. *Gail. 2. O. 33. num. 6.* Praeterea cum plerumq; Matrimonium ipsum sub conditionib⁹ in tabula dotali comprahensis ineatur, omnino favore Matrimonii *cap. 39. x. de appellat. c. fin. x. de condit. apposit.* pro valore pactorum dot. erit pronunciandum. Neque obstant superius allata. Quod enim dicitur pacta aliis non nocere, nec ullum alteri praedjudicare posse, id intelligendum de extraneis, non de defuncto ejusque herede, ceu qui una eademque persona reputantur. *Nov. 48. cap. 1.* Heresque succedit tantum in locum & jus quod defunctus habuit *l. 59. l. 62. ff. de R. I.* & heredi nemo plus commodi relinquit, quam ipse habuit. Adeoque cum defuncto non amplius integrum fuit pactiones dot. in quos semel consensit, impugnare, nec heredi ejus id licebit. Nec quae videtur rationis identitas subesse, quicquam me movet. Nam in testamento de bonis hereditariis facto consanguineus proximus pro sua tantum persona ob specialissimam Legis dispositionem *d. art. 10.* consentire potest, nec heredi suo praedjudicare. Quae lex contra communem juris rationem recepta non erit producenda ad consequentiam *l. 14. ff. de LLbus add. l. 80. ff. de R. I.* adeoque nec ad pacta dotalia extendenda, in quae consanguineus proximus consensit *Verpflichtung*/quae vox simpliciter hic addita, generaliter de regulari obligationis natura, qua non tandem paciscens, sed & ejus heres ceu una cum ipso persona tenentur, erit capienda. Quamvis id lubens largiar, consultum esse paciscentibus praeter proximos etiam remotiores cognatos adhibere, praecipue si illi decrepita aetatis ac valetudinarii sint, ita ut cito morituri praesumantur. Tunc enim si & remotiores consenserint, litigiorum certe evitabitur occasio.

§. III.

An quae de consensu cognatorum in statuto dicuntur etiam locum habeant in adoptivis, ut hi consentire teneantur?

AN dicta de consensu cognatorum requirendo & in adoptione obtinent, ita ut consensu adoptati opus sit, si adoptans pacta.

Et a dotalia ineat, vel vice versa? Quæstionem hanc superfluum
judicabunt, quotquot adoptionem abrogatam censent. Sed li-
cet concedam cum *Lauderbach. compend. Juris ff. de adopt. l. n.* rarum
ejusdem esse usum, attamen jure patrio eandem appropriari pa-
tet ex *ex Stat. Hamb. p. 3, tit. 1. art. fin. ibi verba: so er andere Kinder
für seine Eheliche annimpt.* Ipsaque Experientia loquitur, adoptio-
nem non plane ab usu omni recessisse. Unde & hoc loco commo-
de ventilabitur: Interim ipsam quæstionem quod attinet, *Gail. 2.
obs. 136. num. 14. & seqq.* quidem censet adoptivum appellatione li-
berorum non venire, quoties adoptione dispositio Legis, statuti,
vel hominis fieret elusoria, & generaliter, ait, sciri oportet,
appellatione filiorum non venire adoptivum, nisi in casibus in
jure nuncupatim expressis. *gloss. in l. si. §. fin. verb. consequi ff. de le-
gatis. 2. & c.* Item in privilegiis & statutis appellatione liberorum
non comprehenduntur filii adoptivi, quia verba proprie & stri-
cte in illis intelligenda, proprie vero appellatione liberorum non
veniunt adoptivi. *l. 220. ff. de V. S.* Hinc adoptivi non compræ-
henduntur sub statuto fœminas excludente, nec in materia *l. 8. C.
de revoc. donat. vid. lat. Gail. c. l. add. Pekium de Testam. Conjug. lib. 5.
cap. 7. num. 1. 2.* Unde colligendum videtur statuto consensum li-
berorum sive consanguineorum requirente adoptivos non conti-
neri. Verum si perpendatur surrogatum sapere naturam surro-
gati & adoptionem imitari naturam §. 4. *I. de adoption.* adoptivos-
que æque habere spem successionis in bona defuncti ac liberos le-
gitime natos *l. pen. C. de adoption.* & agnatione rumpere testamen-
tum Patris adoptivi ante conditum *d. art. fin. St. H.* non videtur,
parens adoptivus pacta dotalia sine adoptivorum liberorum con-
sensu in horum præjudicium facere posse. *add. Peccium c. l. num. 3.*
qui hoc loco etiam respondet rationibus à *Gai*o allatis. Cœ-
terum si rem ipsam accuratius considerem, & cum statuti ratione
conferam, nec hæc sententia adeo generaliter prolata arridet.
Etenim cum consensus cognatorum requiratur conservationis fa-
miliarum ergo, & ne bona extra familiam alienando præjudici-
um fiat cognatis, merito prospiciendum, ne per adoptionem
quid contra voluntatem Latoris fiat. Indistincte enim Ham-
burgi adoptiones permitti, ita ut filius adoptivus Patri adoptivo
tam in bonis hereditariis, in præjudicium cognatorum, quam quæ-
sitis succedat, vix crediderim. Quare in præsentis quæstione

CUM

cum Beckio de testam. conj. l. 3. cap. 30. distinguendum censerem, utrum adoptio (loquor autem de arrogatione & adoptione specifica imperfecta: In perfecta enim filius adoptivus ipse inter consanguineos proximos numerabitur) facta sit, extantibus cognatis aliis, vel minus. Hoc casu cum nemini præjudicium fieri queat, & verosimile sit adoptionem esse factam conservandæ familiæ ergo, merito filiorum adoptivorum consensus in pactis dot. à parente ineundis erit exigendus, obtinebitque hic illud tritum: Statutum loquens in casu vero, locum sibi vindicare in casu ficto. *Cavall. Spec. opin. comm. qu. 2. num. 21.* Illo autem casu ne contra statutum cognati lædi queant, consensuque ipsorum non requiritur, familiarum conservatio everti, ipsorum consensus omnino erit requirendus. Utrum vero hoc casu insuper etiam adoptivorum consensu opus sit, ulterius inquirendum erit, & distinguendum opinor, inter arrogatum & specificè adoptatum. Hunc consentire non necessarium existimo, eo quod hic à successione Patris adoptivi tam emancipatione, quam testamento ejusdem excludi possit *l. penult. §. 1. & 2. C. de adopt.* adeoque nullum jus in bona parentis habeat. Circa arrogatum secus se rem habere arbitror. Cum enim hic bona sua in arrogatoris familiam transferat, sit suus heres, & non æque facile, ac non nisi ex justa causa à successione Patris excludi queat. *d. l. penult. §. fin. & §. 3. I. de adopt.* nec per pacta dotalia consensu ipsius non adhibito iniuria ipsi præjudicabitur, ob specialem Juris civilis rationem. Atque hæc obtinere existimo patre adoptivo pacta dotalia conficiente. Nunc ulterius excutiendum brevibus restat, quid juris competat patri, filio adoptivo pactioes nuptiales contrahente? Hic vero generatim prius monendum pariter, adoptionem factam cognatis adoptivi fraudi esse non debere. *l. 9. C. de SS. Eccl.* dein secernendi sunt arrogati & adoptati perfecte, ab adoptatis imperfecte. Hi cum non sint in potestate Patris, nec bonorum suorum quicquam ad eum transferant, *§. 2. I. de adoption.* adeoque nec Pater quicquam Juris in ipsos habeat, nec ipsis ab intestato succedat, *Struv. S. I. C. Exerc. 38. §. 31.* libere, etiam non interveniente auctoritate patris pacifcentur. Arrogati autem & perfecte adoptati cum sint in familia & potestate patris adoptivi, qui ipsis etiam ab intestato succedit *§. 2. I. de acquisit. per arrogat. Struv. c. 1. & nullo pene modo cogi potest eos de potestate sua dimittere §. 10. I. de*

H

quib.

quib. mod. jus patr. pot solvitur consensum Patris hujus exigere tenebuntur.

§. IV.

An ad pacta dotalia consensus liberorum prioris matrimonii nequiratur?

DE liberis adoptivis dictum, quorum occasione circa liberos legitimos quid obtineat, considerari nunc merebitur: Vide licet utrum parente (voce hac generatim accepta, ut patrem & que ac matrem comprehendat *sec. l. 51. ff. de V. S.*) ad repetiti Matrimonii vota migrante consensus liberorum prioris conjugii requiratur, præprimis si ipsi jam ante portionem suam tam ex paterna quam materna substantia *secund. St. H. P. 3. tit. 3. art. 4. ibi 318 gänglicher Abtheilung Väterlicher und Mütterlicher Güter* acceperint? Videri quidem posset, liberis nihil amplius juris superesse in parentis sui facultates. quamprimum portionem suam secundum præscriptum in statutis modum acceperint. Verba enim zu gänglicher Abtheilung omnem successionis ulterioris spem præscindere videntur, & pater quod ad liberos divisione hac à se separatos pro mortuo habetur, & liberi circa bona & successionem pro iis qui emancipati sunt, aut alias ex potestate Patris exierunt, imo pro exhereditatis, pro extraneis & dissortibus, seu qui à paterna maternaque domo & familia exclusi sunt. *Vid. latius hac de re Mev. ad Jus Lubec. Part. 2. tit. 2. art. 2. num. 111. & seqq. & art. 33. num. 115. & seqq. qui art. 2. num. 112. hæc extendit etiam ad eum casum, quando pater post divisionem ad opimiorum forte fortunam pervenit, & amplas facultates acquirit, quarum respectu id, quod divisi liberi præceperint, pro minimo habeatur, nec legitimam contineat. Nam portio statutaria, quam liberi vivo patre per divisionem ceperunt, legitimæ loco habetur. vid. Mev. c. 1. Cæterum non obstantibus his censeo obstatuti rationem consensum liberorum per divisionem à Parente separatorum, in pactis dotalibus à parente binubo initis esse requirendum, tum quod, licet non ut liberi, in reliqua parentis bona, tamen ut proximi cognati spem ulterioris successionis habeant secundo Matrimonio sine prole finito *Mevius c. 1. art. 2. n. 137. & seqq. add. art. 33. n. 134. & seqq. tum ut animadvertere possint ne contra, L. Hac Edictali. 6. C. de secundis**

1159

cundis Nupt. noverca vel vitrico ullo titulo in ipsorum totiusq; familiæ præjudicium plus conferatur quam filius vel filia habet, cui minor portionali divisione derelicta vel data fuerit. Sed quid si liberi impuberes vel minores sint? Equidem *Peckius de test. conj. l. 3. c. 29.* censet pupillorum & minorum consensum non esse requirendum, neque eos auctoritate tutoris vel curatoris interveniente consentire posse, sed parum illa me movent. Cum enim statutum nostrum in ipsorum utilitatem receptum sit, ob ætatis defectum non erit idem detorquendum ad ipsorum damnum & incommodum *l. 25. ff. de LLbus.* Et favor conservationis familiarum exigit, ut quod ipsi liberi ob minorennitatem ipsi expedire nequeunt, id prudentiæ tutorum vel consanguineorum suppleatur, *arg. pr. l. de Tutoribus. vid. quæ habet de præsentia tutorum vel Consanguineorum in divisione faciendâ, Mœvius c. l. art. 33. n. 87.* Cæteroquin si aliqui ex liberis tantum adhibeantur, aut alias etiam saltem cognatorum quidam, non vero omnes in proximior gradu positi, id reliquis præjudicium esse nequit, nec quantum ad illos Pacta erunt valida. Cum quoties de interesse aliquorum agitur, omnes, qui lædi queunt, contradicere possint, & hinc ne lædantur adhibendi veniant. *arg. l. 39. ff. de adoption. l. 29. §. fm. ff. de minor. l. 47. pr. ff. de re judic.*

§. V.

Cognatorum dotantis an dotata consensus utrum requiratur, si extraneus mulieri dotem constituat?

QVorum consensus requiretur, si extraneus i. e. qui non sit cognatus mulieri dotem constituat? An cognatorum dotantis vel dotata? Facilis erit Responsio, si perpendatur, dote ab extraneo constituta, nullum fieri cognatis dotata mulieris præjudicium, nec ipsos ullum jus in dotantis bona quæsitum habere. Ut proin ipsorum consensus in pactis super dote ab extraneo mulieri constituta, disponentibus negligi posse omnino videatur, cum non quidem deterior ipsorum conditio ipsis insciis, at tamen melior fieri queat *arg. pr. l. de auctoritat. tut.* Dotantis vero cognatis cum præjudicari queat dote extraneo mulieri constituta, hinc ipsi omnino ad pacta hæc adhibenda, ne illis lædantur *arg. l. 39. ff. de adoption.*

§. VI.

Si Civis forenssem ducat, an utriusque partis Cognatorum consensus requiratur?

AN si Civis foeminam forenssem, vel vicissim, ducat, teneantur ab utraque parte cognatorum consensum requirere? Licet quidem videatur, Legem nullos nisi subditos Litoris ligare, & forenssem ignorantia Statuti sese excusare posse *Gail. 2. obs. 48. n. 28.* præcipue cum hoc ad alios illic locorum degentes, ubi jus commune servatur, extendi nequeat: attamen cum circa contractuum solennitates & substantialia non tam attendatur, quinam contrahant, sed quo in loco contrahatur, eo quod consuetudo & statutum loci ubi actus celebratur, apprime observari debet *l. 6. ff. de Evid. l. 34. ff. de R. I. l. 1. C. emancip. liber. l. 9. C. de testam. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2. const. 15. d. 6. num. 8.* hinc in proposita questione præcipue respiciendum erit ad locum contractuum pactationum nuptialium. Qui si Hamburgum fuerit, non dubium est, quin tam cives quam forenses teneantur statutariæ Legi obsequi & consensum cognatorum utrinque requirere. Nam eo casu, quo statutum disponit circa solennitatem actus, inspiciendum est etiam quoad forenses, an sit servata solennitas requisita à statuto illius loci, in quo actus est celebratus. *per text. supr. cit. vid. late Gail. 2. O. 123. num. 3. & seqq. & Peckium de testam. conjug. libr. 4. cap. 30.* Nec obstat quod *Mevius ad Jus Lubec. Part. 2. tit. 2. art. 12. n. 397. & seqq.* censet respiciendum esse jus loci in quo maritus habitavit, eumque in finem urget *l. 65. ff. de judiciis.* Nam meo iudicio Lex hæc potissimum determinat, quo in loco dos sit repetenda, neutiquam vero, quæ jura servari debeant in conficiendis rite pactationibus dotalibus. *Vid. Illustr. Dominum Stryke de cautel. contract. sect. 3. cap. 8. §. 15.*

Præcedens quæstio me perduxit ad considerationem locorum, in quibus pacta dotalia, qua occasione ulterius quæro: An consensu cognatorum opus conventionem, dotali extra territorium & Idictionem Hamburgensem inita ab illis, qui vel domicilium jam Hamburgi habent, vel demum contracto matrimonio illud ibidem sunt fundaturi? Quos posteriores statutis Hamburgensibus non obligari dubio procul est, sed sufficere, si consuetudinem & jura illius loci in quo pacta condunt, observent *per text. supr. alleg.*

1255.
leg. nisi aut bona ipsorum jam in Hamburgensi territorio sita fuerint *Cavall. Spec. Opin. comm. qv. 724.* aut ipsi ratione originis forum ibidem fortiantur. *vid. Peckium c. l. cap. 28. & 36.* At vero si illi qui Hamburgi jam domicilium fixerunt, extra Civitatem in alieno territorio pacta ineant, secundum Jus Commune & consuetudinem illius loci, videri posset *per text. supr. cit.* pacta valida esse futura. Verum cum hac ratione quam maxime ratio statuti everti queat, & verendum sit, salvis verbis Legis sententiam ejus circumveniri *l. 29. ff. LLbus.* Statutumque insuper civem extra territorium obliget, *late Bartolus ad l. cunctos populos num. 32. C. de Summ. trinit.* hinc solennitates à statuto præscriptæ omnino adhibendæ venient, præprimis si conjectura exurgat, eludendi statuti ergo in extero territorio pacta esse confecta. *ut d. Peckium l. c. cap. 29.* Hoc enim casu merito invalida atque nulla declarabuntur, cum dolus nemini debeat patrocinari *l. 12. de dolo malo l. 3. ff. de transact. l. 69. ff. de R. V. & c.* nec quisquam fraudis suæ præmium consequi *l. 31. ff. de arbitris si quidem deceptis non decipientibus jura subveniunt arg. l. 43. §. 1. ff. de administr. tut.* Imo & absque hac fraudis suspitione civem statuto Civitatis suæ legari, nec contra illud de rebus in territorio statuentium sitis disponere posse censet *Peck. c. l.* Quam sententiam maxime confirmat Facti species quædam ante annos aliquot Hamburgi & Spiræ ventilata de Testamento & Pactis dot. à Sponso Cive Hamburgense & cujus bona Hamburgi sita, Spiræ ubi domicilium erat fixurus, contra statuta patria & præcipue super bonis hereditariis, factis. Quo sponso mortuo ante consummatas nuptias, contradicebant heredes illic agentes, & sponsa subornato sollicitatore vaserrimo, cum Camera, quis Juris Statutarii nostri hac in parte usus esset, quæsiisset, obtinebat, ut responderetur: Nullum Hamburgi in contradictorio talem casum fuisse, adeoque rem religioni judicum superiorum totam committendam. Qui contra Statuta cum judicassent, vidua quædam in Executione demum resciscens eam rem, cognata & heres defuncti per curatorem suum summum aliquem Jctum interveniebat, novoque Processu instituto ad transactionem tandem rem, reducebat omnem. Ad quam certe res non devenisset, siquidem sententia ante inter sponsam & coheredes lata stabili aliquo innixa fuisset æquitatis fundamento.

§. VII.

Cognatis non consentientibus aut absentibus an pacta nulla sint?

AN pacta nulla sint, si vel in totum vel pro parte cognati in ea nolint consentire, vel ob absentiam illorum consensus requiri nequeat? Superius Sect. II. satis perspicue ostensum existimo consensum cognatorum esse de necessitate, substantia atque forma pactorum dotalium. Quæ ni fervetur, ipse actus nullus est *per text. not. in l. 44. §. 1. l. 55. ff. de condit. & demonstr. l. 1. & 2. C. quando provocar. non est nec.* Unde & videri posset cognatis non consentientibus, sive ob defectum voluntatis, sive facultatis, pactiones dot. plane nullas esse, præcipue cum ubicunque requiritur alicujus consensus, non sufficiat eum petere, nisi impetretur. *gloss in cap. quam sit. de elect. in 6to, & paria sint, non petere & petere nec impetrare l. 2. C. de in jus voc. Clement. un. de testam. & ultim. vol.* Caterum quandoquidem in omnibus causis pro facto accipitur id, in quo per alium moræ fit, quo minus fiat *l. 39. ff. de R. J.* & in proposito casu penes cognatos paciscentium stet consummatio pactorum, nulla culpa paciscentibus quasi non observassent Statuti præscriptum, imputabitur. Idque eo magis si vel ex nulla justa & idonea causa cognati consensum denegent, ademturi saltem paciscendi libertatem, vel absentes brevi temporis spatio reversuri non credantur. Quamvis lubens fatear, consultius atque tutius esse, si paciscentes Magistratum adeant, apud eum supplicent, ut prævia causæ cognitione totam rem ex æquitate moderet, cognatos consensum denegantes justis remediis compellat, aut ipse auctoritate sua pactiones æquas nec magnum præjudicium cognatis afferentes confirmet. *vid. Pesium de Testam. conj. l. 3. cap. 2. num. 3. & cap. 4. num. 3. ubi etiam num. 4. de absente dicta ad furiosum & dementem extendit. add. ibid. citatos.*

§. VIII.

Consensu Cognatorum an tempore pestis aut in Pactis dotalibus militum opus?

AN in pactis dot. militum aut pestis tempore factis consensu cognatorum opus? In favorem militum à Legumlatoribus antiquis multa specialiter esse constituta, certissimi juris est. Ita enim jure Civili solis militibus pacta de succedendo facere licuit. *l. licet*

1. licet. 19. C. de pactis vid. Mev. ad Jus Lubec. P. 2. tit. 1. rubr. n. 36. Et quæ
privilegia militaria testamenta præ reliquis meruerint ex titulis I. ff.
& C. de testamento militis, notissimum est. Unde videri quoque omni-
no posset, nec milites nostros seu officiales, seu gregarios teneri in
pactis suis dotalibus solennitatem & formam à Statuto præscri-
ptam observare. Cæterum si cogitem, disparem valde esse ratio-
nem testamenti, & pacti dotalis vel in eo, quod illud sæpe in subi-
taneis periculis, & ubi temporis angustia non permittit peritiores
consuli, vid. Hahn, ad Wesenbec. Paratitl. ff. de testamento militis, num. 2.
not. 4. hoc non nisi ex deliberato & præmeditato consilio fiat, aliud
omnino dicendum erit. Præprimis cum ex Jure Romano & hoc no-
tare liceat, privilegia militantibus à principalibus constitutionibus
hactenus concedi, quatenus militant, & in castris degunt, neuti-
quam vero extendi post missionem, aut si citra expeditionum ne-
cessitatem in aliis locis extra castra, adeoque in præfidiis, hibernis,
vel stationibus etiam limitaneis vitam agant. pr. & §. 3. I. de militari
testam. ad Ord. Not. A. 1518. tit. von Testamenten. §. und sollen die No-
tarien. 2. ib. verb. nnd nicht zu Felde liegen. Quare vel hoc intuitu
privilegia militibus data, ad nostros præfidiarios non extenden-
tur, sed pacisci ipsos jure statutario oportebit, eadem observatione
& in ipsorum pactis adhibenda, quam in paganorum hactenus
exposui. Pestis autem tempore, præcipue si vis pestilentiaæ ma-
gna sit & tabes per totum locum diffusa, pacta consummari etiam
absque consanguineorum auctoritate posse omnino cum Pekio de
testam. conjug. l. 4. cap. 18. existimo tum argumento Stat. H. P. 3. tit. 1. art. 2.
tum ne quod pro conservatione bonorum in familiis introdu-
ctum, ad familiarum ipsarum interitum producat *contr. l. 25. ff. de
L. l. gibus*. Interim requirendos tamen ipsos esse, modo nondum
sint tabe ipsa infecti, patet *ex l. 8. in fin. C. de testament.* Quod si ta-
men pacta tunc temporis facta admodum iniqua sint & gravantia,
quin dein auctoritate Magistratus rescindi possint & ad æquita-
tem reduci, æque ac testamentum pestis tempore conditum infir-
mari, si in officiosum sit aut liberos in legitima lædat, nullus dubito
arg. d. l. 8. C. de testam. Cæterum num rumpentur pacta pestis tem-
pore facta periculo cessante, quaerendum restat? Non censeo
tum ob dicta Pekio l. c. cap. 16. tum quod semel per pacta inita con-
jugibus jus quaesitum ipsis in vitis auferri nequeat.

1156.
§. IX.

An ad P. D. judicialia requiratur Cons. Cogn. & quando insinuari debeant?

AN ad pacta dot. judicialiter insinuata requiratur etiam consensus cognatorum, & quando insinuari debeant? De Testamentis certum est, principi oblata, vel judicialiter eadem insinuata omnium solennitatem superare videri *l. 19. C. de testament.* nec ulla ullius testis presentia opus esse *d. l. 19.* Quod ipsum saepe citatus *Peckius de testam. conjug. libr 3. c. 24.* extendit etiam ad eum casum, quo statutum requirit consensum mariti in testamento uxoris, ita ut testamento actis insinuato, consensu mariti nequaquam opus sit, eo quod solius iudicis presentia ad actum confirmandum sufficiat. Unde videri prima facie posset, idem quoque circa pacta dotalia obtinere posse. *per l. 31. C. de donat.* Sed penitus quaestionem rimans diversum respondendum opinor. Etenim in testamentis testes tantum adhibentur eum in finem, ut eo melius certiusque de actus veritate constet. Quod si aliunde fiat, ex actis videlicet judicialibus, testimonio ulteriori opus non est, adeoque cessante causa, cessat *Lex l. 11. ff. de in ius vocando l. 32. ff. de pactis. l. 1. §. 6. ff. de edil. edict.* At in pactis dotalibus consensus cognatorum exigitur, non tam testimonii gratia, quam obligationis inde oriturae etiam quoad cognatos consentientes, ut patet ex verbis *zur Verpflichtung.* Illius defectum acta judicialia supplere queunt, non hujus. Nec enim acta judicialia sive insinuationem, praedictum cognatis quorum consensus requiritur, afferre posse, ullibi constitutum. Nec quicquam huc facit ex *Peckio* allatum: Illud enim statutum introductum in utilitatem uxoris testantis, ne lubrico & imbecilli sexus consilio decipiatur. *Peckius l. c. cap. 1. num. 5. & cap. 2. num. 2.* Nostra vero Lex in commodum & favorem cognatorum rogata, ut *supr. dictum.* Praeterea monet ipse *Peckius l. c. cap. 24. num. 2. in f. & n. 3.* nec testamentum uxoris coram Principe vel actis conditum valere, si propinqui legitimam contradicendi causam habeant, ac sub & obreptionem, lubricum sexus consilium, ac alias inhabilitates mulieris objiciant, & iudex ipse facile suspicetur, Legem saltem circumveniri. An vero cognatorum consensu adhibito insinuatione ulteriori opus sit decidendum videtur *ex auth. eo de cursum. C. de donat. ante Nupt. add. Nov. 127. cap. 2.*

Adeo-

1157.

Adeoque rationi lucri quod maritus sperat, si 500. solidos §. 2. §. de donat. i. e. aureos excedat, de jure infinuatio non erit negligenda. vid. Hahn. ad Wesenbec. Paratitl. ff. de pact. dot. num. 4. verb. sane in persona. nisi quis dicere forte velit à muliere in virum conferri donationem remuneratorem infinuatio non egentem l. 27. ff. de donat. Gail. 2. Obs. 39. num. 24. Sed huic textus supra citati obstant. Interim indistincte infinuatio cautelam hodie negligi, ut parum secure docet Illustr. Dn. Stryke in Cautel. contract. Sect. 3. cap. 8. §. 38.

§. X.

An Pacta dotalia valeant, si spatia in tabulis dotalibus relicta non suppleta sint?

SEd de personis paciscentibus & quarum consensus necessarius est, satis. Ratione formæ quæritur si Lacunæ in tabula dotali relictae supplendæ, nec suppletæ sint an valeant pacta? Indubitati juris est, quod, quoties instrumentum conficiendum super contractu, vel pacto aliquo, non prius idem perfectum habeatur, nec aliter vires habeat, nisi instrumenta in mundum recepta & omnibus modis completiones acceperint, ac plane absoluta, ut nulli liceat prius quam hæc præcesserint, vel à scheda conscripta, licet literas unius partis vel ambarum habeat, vel ab ipso mundo quod nec dum est NR. impletum vel absolutum aliquod Jus sibi ex eodem contractu vindicare. pr. §. de Emt. Vendit. §. l. 17. C. de fid. instrument. Unde satis evinci posse videtur lacunis in dotali instrumento relictis supplendis nec suppletis, pacta esse nondum omnibus numeris absoluta, sed imperfecta, adeoque nullam ex his induci posse obligationem vid. Perez. ad d. l. 17. C. de fid. instrumentor. Panormit. in cap. 20. x. de conversione conjugat. cum contractus non perfectus nullus dicatur gloss. pen. cap. tua. 12. x. de cleric. non resident. & paria sint nullum actum, esse & actum aliquid non legitime sive, imperfecte. l. 21. §. 1. C. de testam. §. 7. §. quib. mod. testam. infirm. add. Gail. 2. Obs. 13. Cothman. vol. 2. consil. 89. num. 10. Cæterum animo intentioni casum propositum meditans distinguendum censeo, an suppleri opus habeant tabulæ dotales vel actu ipso suppletæ sint: v. gr. si summa dotalis in instrumento omissa nec determinata de in marito quædam tradita sit, idque firmis argumentis probari queat. Sane hoc casu pacta valere nullus dubitem. Tum quod,

I
cum

cum nihil agendum atque perficiendum superest, res perfecta di-
 citur, l. 1. in pr. ff. de O. J. l. fin. ff. in jus voc. ut. eant. l. 8. §. 2. ff. de pigno-
 rat. act. Calvin. in voc. perfectum. add. Gail. 2. Obs. 13. num. 11. ubi no-
 tat, si in venditionis instrumento pretium quidem definitum non
 sit, inde tamen, vel quod idem erit, aliunde constet, pretium solu-
 tum esse, instrumentum nihilominus valere: tum quod paria sint
 ab initio aliquid esse perfectum, vel post intervallum tale fieri arg.
 l. 4. ff. de condict. sine causa. Priori vero casu si nempe suppleri opus
 etiamnum habeant, neutiquam valebunt, præprimis si defectus ad
 necessitatem obligationis pertineat: v. gr. si non sit determinatum,
 in quantam bonorum portionem conjuges sibi invicem succedere
 debeant. Unde & in consilio ab Amplissimo quodam Inclytæ Reip. Pa-
 triæ Senatore dato, pacta quædam nulla ob talem defectum judican-
 tur. Ita enim ibidem weilen eine Lücke zu finden / worin hat aller-
 erst sollen gefüllet und gesetzt werden welcher gestalt / und mit wie viel
 die Kinder erster Ehe sollen abgetheilet werden / dahero denn solche
 Pacta als welche / so viel den Puncten der Abtheilung betrifft / nicht
 vollzogen worden / sondern ganz imperfecta geblieben / von
 Rechts wegen nicht können attendiret noch die Theilung einiger Ge-
 stalt darnach gericht / und angestellet werden. Siquidem notissimi-
 est juris, quod Pactorum imperfectorum nulla sit obligatio. Et
 huc spectant proprie superius de actis imperfecte pro nullis ha-
 bendis dicta.

§. XI.

*An ratihabitio eorum qui requiruntur Pacta dotalia
 confirmet?*

AN sufficiat, si pactis dot. ante vel post nuptias initis cognati
 non expresse contradicant sed tacite consentiant, vel ex inter-
 vallo ratihabitio eorum qui requiruntur, accedat? Ratihabitio-
 nem retrahere, & mandato comparari Pontifex cap. 10. de R. J. in
 6to statuit, & vulgare est, quod paria sint ab initio legitime fieri, &
 postea legitime confirmari l. 20. ff. de militari testam. l. 3. §. adquirere.
 ff. de bonor. possess. Quæ quidem licet regulariter ita se habeant, in
 præsentem tamen casu, nullum sibi locum vindicare queunt, sed hic
 potissimum servabitur, quod generi quidem derogans ad speciem
 directum est l. 18. ff. de R. J. Adeoque cum quoties statutum re-
 quirat consensum in aliquo negotio adhibendum, is expressus & in
 continenti intervenire debeat. cap. 28, 29, 42, & 57. x. de Elect. & elect.
 potest

pote. vid. citat. Mevio ad Jus Lebec. P. 2. tit. 2. art. 33. num. 96. neuti-
quam rati habitio ex intervallo valebit. Consensus enim Lege requi-
titus tunc de forma, substantia actus est, & ad solennitatem neces-
sariam pertinet, qua omiſſa ipse actus vitiatur & nullus est, adeo-
que dein conualescere nequit, cum ab initio non consistat. l. 29. l.
201. ff. de R. I. pr. & §. 1. I. qbus non est permissum. pr. I. de exheredat. libe-
ror. Et ex his facile colligi potest, quid sentiendum, si in ipso actu
cognati praesentes sint non tamen expresse consentiant, aut sub-
scribant saltem in testimonium, non vero ad obligationem. Sane
forma a statuto praescripta vitiatur & negligitur, adeoque quin,
pacta corruant, quid dubii quaeso remanet? per l. 44. §. 23. l. 55. ff.
de condit. & demonstrat. Vid. late Peckium de testam. conjug. l. 3. cap. 3.
& seqq.

§. XII.

An cognati post nuptias habeant jus quaesitum ad alterius
conjugis bona.

AN non dissimilis plane ratio conditorum pact: ante & post con-
 summationem conjugii etiam in eo, quod ante non habebant
 cognati jus quaesitum ad affinitate sibi jungendi conjugis bona: post
 contractas sine pactis dot: nuptias ex statutis habent? Ita quidem
 videri posset, sed jus illud quaesitum admodum lubrico nititur fun-
 damento, ob incertum mortis eventum. Unde etiam quando
in l. fin. pr. C. de pactis dicitur consanguineos in consanguinei proxi-
mi hereditate spem habere, Ddres notant spem illam non esse pro-
babilem & juridicam, sed praematuram a Lege appellari. l. 1. §. si im-
puberi ff. de collat. bonor. ibique Bartol. eo quod multa accidere que-
ant, quae spem illam evertant. vid. Schurpf. cent. 3. cons. 37. n. 14. 15.

§. XIII.

An hereditaria bona Pactis dotalibus possint in conjugem
transferri?

Ratione bonorum, circa quae pacta dotalia sunt, variae pariter
 occurrunt quaestiones examine non indignae. Et quidem
 ante omnia monendum bona cujusque, secundum Patriae Reip.
 Leges, esse vel hereditaria, vel quaesita sive industrialia. Quae
 hereditaria sint, traditur. *St. H. P. 3. tit. 1. art. 7. & 8.* unde facile
 colligitur, quae acquisita sint *arg. pr. I. de qui sui vel al. jur. pr. I. de ta-*
telis. Haec liberiori Dominorum administrationi subjacent, ac illa
 non aequae libere alienari licita, ut apparet *St. H. t. l. art. 4. & seqq.*
 I 2 & alib.

& alib. passim. Horum ergo intuitu quaeritur, an hereditaria bona pactis dotalibus inconjugem transferri queant, item quousque & quomodo? deficientibus bonis quaesitis, quin hereditaria conjugum donari queant, vix erit dubium, & probatur *idem St. H. P. 3. tit. 3. art. 8. & P. 2. tit. 4. art. 1. & tit. 8. art. 3. & 4.* Nam si ex statuto succedere potest conjux in hereditaria bona, quod semper deficientibus acquisitis continget *sec. d. art. 8.* cur non & ex pacto praerogativa legitimo. Potissima ergo quaestio tantum in eo versabitur, quomodo transferantur & quousque. Ubi quidem ex superioribus repetendum, non per modum ultimae voluntatis sed per modum pacti, conventiones dotalis in Patria iniri, adeoque per pactiones avita bona inconjugem transferri patet eatenus, ne cognati justam conquerendi causam habeant. Quod si vero iniuste conquerentur, obtinebunt dicta superius §. VII. De quaesitis autem bonis, quae magis libere administrari ac alienari a Domino possunt, si pacta disponunt ad hiberi quidem consensus cognatorum a statuto requisitus debet, *arg. St. H. P. 2. tit. IX. art. 3.* ne quid dolo vel fraude in eorum praerogativa etiam circa hereditaria bona fieri queat, attamen libere etiam invitis cognatis Legem quam quis velit, bonis suis industrialibus Dominum dicere posse. Praxis & experientia fori docet referente mihi Excell. Domino Placcio, qui idem ex triginta fere annorum Praxi observavit, attestaturque praerogativa in causa Hinschen contra Hinschen Anno 1683. Lunae 24. Septembr. datum. Ita enim ibi: Im übrigen werden die Pacta dotalia für gültig erkandt / und ist nach Anleitung derselben / die Theilung zwischen Klägern und Beklagten vorzunehmen / Es könten dann Klägere binnen 4. Wochen / wie recht erweisen / daß Jochim Hinsche ein Mehres an Erbgut in seinen Vermögen gehabt / als daß dessen Erben in pactis dotalibus vermachte dritte Theil betrifft / auff welchen Fall sie in so weit damit zu hören. Indequae conceptam quam supra Sect. I. §. 5. ex Msstis Garmerianis exhibui, notam reformatariam arbitror. Quatenus vero parens de bonis quaesitis respectu liberorum suorum disponere possit, sequenti spho excutiam qua quaeritur.

§. XIV.

De Legitimâ liberis in constitutione dotis relinquendâ.

AN Parens omnia sua bona quaesita, exclusis reliquis liberis, uni genero per Pacta dot. queat conferre, vel an reliquis inde debea-

2159

debeatur legitima, paterque liberis in illa præjudicare nequeat? Non eget prolixa Disputatione quæstio, si evolvamus statutarium nostrum, in quo *St. H. P. 3. tit. 1. art. 23.* satis disertis verbis venerandi Latores præcipiunt, quod Parens de bonis quæsitis testamentum conditurus, etiam ex illis Legitimam cum pleno dominio absque omni onere liberis suis relinquere teneatur. Qui articulus licet de testamentis tantum loquatur, attamen ad exemplum inofficiosi testamenti, etiam inofficiosas dotes & donationes rescindi integri Codicis tituli de Donationibus & dotibus inofficiosis affatim evincunt. *vid. Carpzov. Jurisprud. for. P. 2. const. 43. def. 18.* Legitima vero liberis relicta reliquam portionem uni vel pluribus filiorum suorum patrem præ legare posse *St. H. P. 3. tit. 2. art. 4.* demonstrat. Quod si vero legitima liberis prioris conjugii relicta ad secunda vota parens transeat, & novercæ futuræ de bonis quæsitis plus donet quam habeat unus ex liberis prioris matrimonii, an donatio valebit, vel an locum sibi vindicabit *L. Hac Edictali. 6. C. de sec. Nuptiis?* Equidem si statuto stricte inhæreatur, videri posset Legitima liberis relicta, nihil ipsis ulterius juris competere in parentis bona quæsitâ. Legitima enim tantum de necessitate est *§. 3. I. de inoffic. testam. l. 39. & 36. C. eod.* Si quid vero amplius ex paternis bonis liberis donatur, hoc ipsum ex Paterna affectione, mera ad ipsos pervenisse censebitur, cum Legum præceptis ad illud Parens non æque obstringatur. Cæterum licet hæc generatim ita se habeant, attamen hoc speciali casu contraria præplacet, sententia, eo quod probari nequeat beneficium *L. Hac Edictali C. de sec. Nuptiis* in Patria usu esse sublatum. Adeoque vigore hujus Legis, si ex priori Matrimonio procreati sint liberi, patri ad secundi matrimonii vota migrante, non licebit novercæ testamento, vel sine scriptura, seu codicillis, hereditatis jure, sive legati, sive fideicommissi titulo plus relinquere, nec dotis aut propter nuptias donationis nomine, seu mortis causa habita donatione conferre, nec inter vivos conscribendis donationibus, quam ex filiis filiabusve prioris matrimonii iste habet, cui minor portio ultima parentis voluntate vel derelicta, vel data fuerit, aut donata. Æquas vero partes singulis liberis habentibus minime plus liceat ad ipsorum Novercam transferri, quam ad unum quemque eorum pervenerit: ita tñ. ut olim quarta, nunc tertia vel dimidia hereditatis ab intestato ad ipsos deferendæ pars pro numero liberorum *§. 3. I. de inoff. test. Nov. 13. cap. 1. St. H. P. 3. tit. 1. art. 24.* quæ eisdem liberis, ex

Legibus debetur, nullo modo minuatur, omni circumscriptione,
quæcunque excogitetur, penitus cessante *vid. d. leg. 6.*

§. XV.

*An Pater subscribens P. D. filio mortuo teneatur promissam dona-
tionem propter nuptias solvere?*

SED hæc de objecto pactio-
num dotalium, ratione effectus qua-
eritur: An Parens si consentiat filio uxorem ducenti, qui mayo-
rem, quam facultates suæ permittunt, donationem propter nuptias
conjugi suæ promisit in tabulis dot. à Patre subscriptis, filio defun-
cto teneatur, viduæ ipso consentiente promissam à filio donatio-
nem exsolvere? Videri quidem posset Patrem non teneri factam
à filio donationem implere, cum pactum Patris dotali instrumento
comprehensum neque nullam obligationem contrahat, neque li-
bertatem aliter disponendi Patri auferat *arg. l. 15. C. de pactis.* Ve-
rum præterquam quod communis hominum voluntas sanctio-
nem illam exclusit & *Novella Leonis Imp. 19.* contrarium statuerit,
moribus hodiernis ex pacto valida contrahitur obligatio. Indeque
stultam esse vulgi naxiam, ait *Peckius de testam. conjug. lib. 2. cap. 4. n. 3.*
qua dicitant patrem sponsi multa temere polliceri, quasi scilicet
ea ipsa in præjudicium uxoris sponsus illi remittere posset, id quod
multis sententiis confutatum, se meminisse *Peckius* attestatur. *Adde*
Carpzov. Iprud. for. P. 2. constit. 43. def. 12. qui pro affirmativa qua-
estio-
stionis sententia pugnat, adeo ut patrem teneri censeat, donatio-
nem propter nuptias à filio uxori factam implere, licet nihil ex-
presse promiserit, modo tamen filio uxorem ducenti, pactaque,
dotalia contrahenti consenserit. Vix enim mariti patrem recu-
sare posse judicat, posteaquam matrimonio consensit, ut eas o-
mnes obligationes in se suscipiat, quæ ex causa matrimonii pen-
dent *arg. l. 1. C. de filiisfam. & quem adm. pro iis pat. ten. §. si igitur. 1. l.*
quod cum eo qui in al. pot. Alioquin sane decepta videretur mulier,
quam credibile est, non aliter filiofam. nuptiarum fuisse, quam
mariti facultates & patrimonium intuita esset. *l. 22. §. 12. ff. solut.*
matrim. arg. l. hinc queritur. 19. §. 1. l. & ancillarum. 27. §. ult. ff. de pe-
cul. Nec quicquam habet mariti parens, quod de pacto & pro-
missione filii conqueratur, quum filio uxorem ducenti non minus
donationem propter nuptias, assignare, quam filiam dotare tenea-
tur. *l. ult. C. de dotis promiss.* Sane Jure nostro statuario minus dubi-
tationis questio habet, si pater pacta simul subscripserit. Illa
enim.

enim Patrem obligari ex statuto patet, modo tamen reliquorum liberorum legitima tali donatione non imminuatur. Tunc enim ceu inofficiosam eatenus rescindi posse ex superius dictis & l. 1. C. de inofficios. donationibus certum est.

§. XVI.

De liberis post pacta dotalia natis.

Respectu contrariorum denique non incommode disquiri posset. An pacta dot. corruant, si liberi postea nascantur, & quid obtineat, si liberi nati ante obitum alterutrius conjugis moriantur? Sed brevitatis studio Lectorem benevolum remitto ad *Carpzov Jurisprud. for. Part. 2. const. 43. def. 13. & sequ.* *Mevium ad Jus Lubec. P. 2. tit. 2. art. 2. num. 187. & c. & art. 28. n. 66. Cothman. Vol. 3. conf. 44. & 45.*

SECTIO. IV.

Recensens remedia quibus pacta dotalia vel impugnantur, vel confirmantur, & ut Eecutioni mandentur, petuntur.

Quo eo melius breviusque hic me expediam, casus diversi quam maxime separandi venient. Nempe

I. vel nulla sunt & invalida pacta dotalia, eo quod requisita legitima deficiunt, & hoc casu haeres ab intestato successurus ac impugnans pactorum dotalium valorem

vel (1) jam possidet defuncti bona, & superstiti conjugi cum eo experiendi, pactaque dotalia alleganti rite opponet Exceptionem nulliter factarum pactio num dot. & retentionis jure ac beneficio utetur *per l. 18. §. fin. ff. commod. l. 52. ff. de A. R. D.*

vel (2) nondum possidet, & hoc casu ad adipiscendam possessionem remedium sive actio ipsi competet pro variis circumstantiis saepe varians. Ita enim Hereditatis petitio de qua *vid. Excell. Dominus Placc. in Tr. de action. Part. poster. Sect. post. art. real. 68. ibique citatos ut & Ddres ad tit. ff. de hereditat. petit.* Actio ex interdicto quorum bonorum. de qua *Exc. Dominus Placc. c. l. act. §. 1. ibique cit. & Ddres ad tit. ff. quorum bonorum ipsi dabitur.* Quin & actionem in rem publicianam *vid. l. 18. §. 15. ff. de damno inf. Exc. Dominus Placc. act. real. 29. & c.* vel aliam rei vindicatoriam pro circumstantiarum qualitate, maxime vero rei bona defuncti detinentis, competere certis casibus posse extra dubium est.

II. Vel

II. Vel valida sunt pacta & jure subsistunt, & hoc casu pariter vel superstes conjux debita sibi vigore horum pactorum bona detinet, & actorem controversiam super illis moventem seque heredem ab intestato jactantem exceptione Pacti conventi, imo incompetentis actionis repellit, vel ab alio detinentur, qui si consensit in ista pacta, actione Pacti *Exc. Dominus Placc. c. l. sect. prior. act. pers. 112.* vel conditione certi ex stipulatu *Dominus Placc. act. pars. 109.* recte convenietur. Sin vero non consensit in pactio- nes dot. aliquâ supra memoratarum actionum realium erit cum ipso experiendum. Quin & actionem præscriptis verbis quandoque competere posse *ex l. 6. C. de Jure dotium* patet. Denique

III. vel valida quidem sunt pacta, sed hæres ex illis succedens ex defuncti bonis vel plus detinet, quam ipsi vigore pactorum debetur, & prout consensit in pacta vel minus ita vel ex pacto aut ex stipulatu vel reali actione cum ipso agetur: Vel plus petit, & exceptione plus petitionis §. 33. *I. de action.* repellitur.

Atque hæc potissima sunt remedia occasione pactorum dotalium competentia, quarum naturam indagare nunc operæ præmium esset, ut invicem comparari & ponderari queant & constare possit, quænam elective, quænam cumulative concurrant, item quænam præ aliis adhibere & eligere satius atque consultius actori sit futurum: Verum brevitatis rationem habens & ne justo sim prolixior filum abrumpo, & remedia hæc tantum enumerasse & supremo quasi digito attigisse contentus, operam hanc cujusvis sanioris judicio actionum naturam investiganti & cum præceptis de concursu actionum conferenti relinquo.

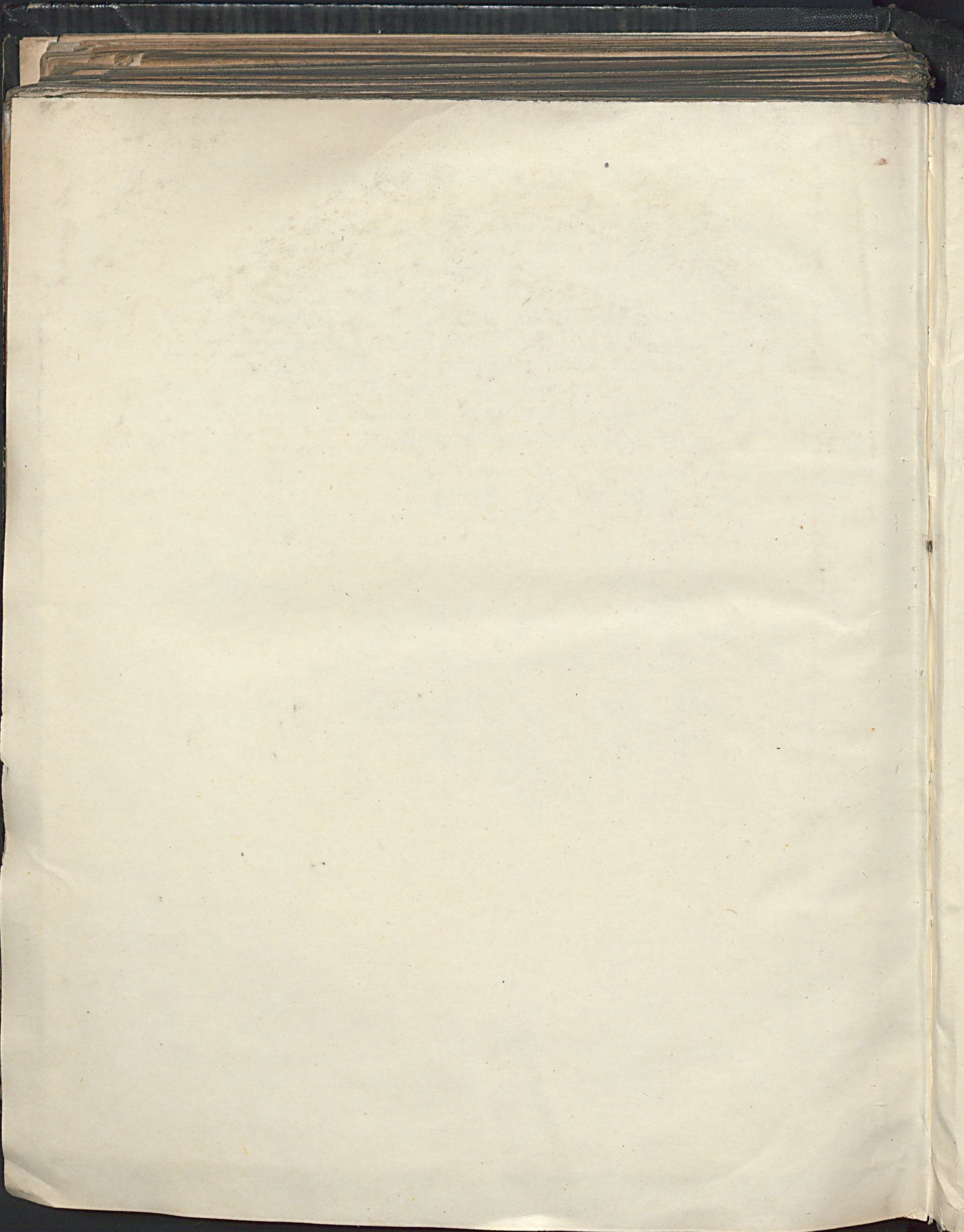
Hæc ergo sunt, quæ occasione statuti Patrii de Pactis dotalibus commendanda censui. Quæ si arrideant benigno Lectori, mihi gratulabor. Sin vero displiceant, ea, qua decet reverentia, rogitō, ut Juvenilem conatum æqui bonique consulant, meque partim temporis angustia exclusum, partim mediis requisitis destitutum accuratius hisce enucleandis vacare non potuisse benevole perpendat, & de cætero de meliori nota me sibi commendatum habeat. Deo interim O. M. ejusque immensæ benignitati pro præstito haftenus auxilio, sit

Laus Honor & Gloria.

Halle, Diss., 1695 (T-Z)

ULB Halle 3
003 600 904

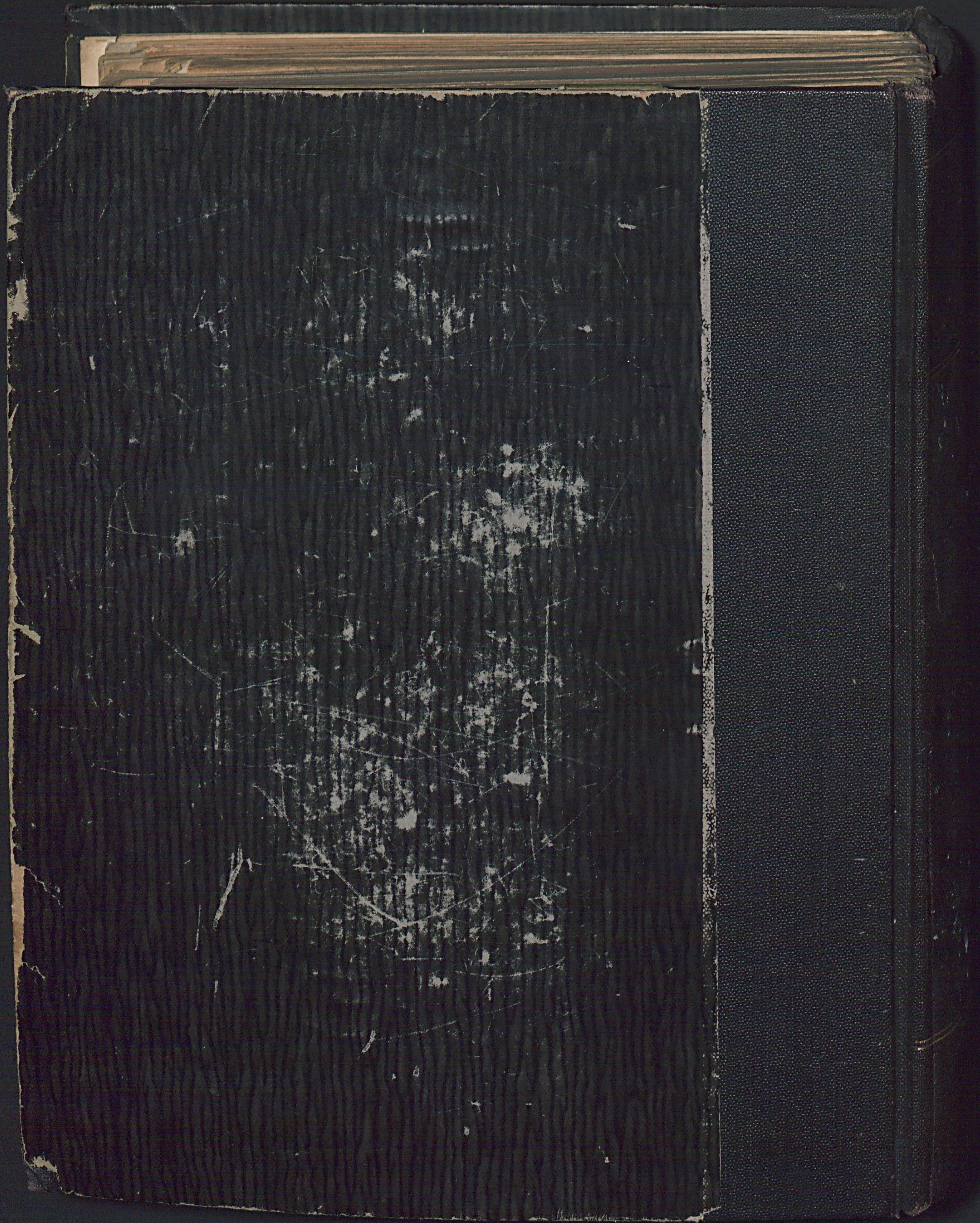

Sb.

VD17

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
Centimetres

B.I.G.

Farbkarte #13

St. 1123.

Optimo Maximo
mo, Serenissimo Principe
MINO

C. 24. num. 19.

DERICO
ELMO

14

1695

46

enburgensis Herede
&c.

uperiorum

Inauguralem

DOTALIBUS

t. XI. artic. XI.

i Hamburgensis

ente

ISTIANO

SIO, Jcto

NDENB. PROF. PUBL.
N. & FAC. JURID.

CANO

SENTIA

honores & privilegia

capessendi

Examini submittet

ANCKELMAN

ensis

ori horis ante & pomeridianis.

IA SALFELDIANÆ.

